

**T.C
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
RESİM-İŞ EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**OKULÖNCESİ EĞİTİMİ ALMIŞ İLKÖĞRETİM
2.KADEME 7.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN RESİM
DERSLERİNDEKİ BAŞARI DURUMU**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Müjgan YEKTA

BURSA, 2005

**T.C
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
RESİM-İŞ EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**OKULÖNCESİ EĞİTİMİ ALMIŞ İLKÖĞRETİM
2.KADEME 7.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN RESİM
DERSLERİNDEKİ BAŞARI DURUMU**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Danışman
Yard.Doç.Dr.Bedri YALMAN**

Müjgan YEKTA

BURSA, 2005

**GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
RESİM-İŞ EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**OKULÖNCESİ EĞİTİMİ ALMIŞ İLKÖĞRETİM 2.KADEME 7. SINIF
ÖĞRENCİLERİNİN RESİM DERSLERİNDEKİ BAŞARI DURUMU**

Müjgan YEKTA

(Yüksek Lisans Tezi)

ÖZET

Bu araştırma, okulöncesi eğitimi almış, ilköğretim 2.kademeye devam eden 7. sınıf öğrencilerinin resim derslerindeki başarılarını belirlemek üzere hazırlanmıştır. Okulöncesi dönemde alınan eğitimin, ilköğretim 2.kademe resim-iş dersi adı altında verilen sanat eğitimindeki başarıya olan etkisi saptanmaya çalışılmıştır.

Araştırma, 2003-2004 öğretim yılı bahar döneminde gerçekleştirilmiştir. Seçkisiz küme örneklem yöntemi ile Bursa ili merkez üç ilçeden (Nilüfer, Osmangazi, Yıldırım) yedişer okul olmak üzere, toplamda 21 okul seçilmiştir. Bu ilköğretim okullarının 2.kademe 7. sınıflarındaki öğrencilerden 220 kişi, 110 okulöncesi eğitimi alan ve 110 okulöncesi eğitimi almayan olarak iki gruba ayrılmıştır.

Oluşturulan okulöncesi eğitimi alan ve okulöncesi eğitimi almayan gruplardan tesadüfi olarak birer renkli resim çalışması alınarak araştırmacı tarafından hazırlanan gözlem formundaki maddelere göre incelenmiş ve aralarında fark olup olmadığı belirlenmiştir.

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde okulöncesi eğitimi alan ve okulöncesi eğitimi almayan öğrencilerin cinsiyet dağılımları, okulöncesi eğitimi alan öğrencilerin hangi kurumlarda ve kaç yıl süre ile okulöncesi eğitimi aldıklarının belirlendiği maddeler yer almaktadır. İkinci bölümde okulöncesi eğitimi alan ve okulöncesi eğitimi almayan öğrencilerden alınan resimleri incelemek amacıyla fiziksel özellikler, tasarım elemanları ve ilkelerinin kullanılmasını, yaratıcılık ve türlerini, teknik kullanımı ve sanat yönelimlerini belirlemeye yönelik maddelere yer verilmiştir.

Gözlem formu verileri değerlendirildiğinde, okulöncesi eğitimin en çok 1 yıl süreyle (%53) ve anasınıflarında (%51) alındığı ortaya çıkmıştır. Resimlerin incelendiği bölümde, okulöncesi eğitimi alan ve okulöncesi eğitimi almayan öğrenci gruplarının verileri karşılaştırılmış ve okulöncesi eğitimi alan grup lehine bir sonuç çıkmıştır. Bu sonuca göre, okulöncesi dönemde alınan eğitimin, geçen yedi yıllık araya rağmen, ilköğretim 2.kademedeki resim dersi başarısında olumlu etkisi olduğu belirlenmiştir.

Danışman: Yard. Doç. Dr. Bedri YALMAN

Anahtar Kelimeler: Resim-iş Dersi, Sanat Eğitimi, Okulöncesi Eğitimi, Okulöncesi Dönem.

**DEPARTMENT OF FINE ARTS EDUCATION
DISCIPLINE OF DRAWING-WORKSHOP EDUCATION**

**DRAWING COURSE PERFORMANCE OF GRADE-7 STUDENTS IN THE
STEP 2 OF PRIMARY EDUCATION, WHO HAVE RECEIVED PRESCHOOL
EDUCATION**

Müjgan YEKTA

(Graduate Thesis)

ABSTRACT

This study is designed to determine the drawing course performance of the Grade-7 students in the step 2 of primary education, who have received preschool education, as well as to determine the effect of the preschool education on the fine art education given under the name of drawing-workshop course in the step 2 of primary education.

The study was carried out in spring semester of the instruction year 2003-2004. From each three districts of Bursa (Nilüfer, Osmangazi, Yıldırım) 7 schools, total of 21 schools, were selected, using randomized group sampling method. 220 grade-7 students were distributed into 2 groups, 110 as who have received preschool education, and other 110 as who haven't received preschool education.

Color drawings were collected from each student in the two groups, which were studied and compared according to the articles in the observation form prepared by the researcher.

Data collection method used in the study consisted of two parts. The first part included articles for the determination of gender range of each two groups and, of school name and duration of preschool education of the students in the who have received preschool education. The second part included articles for the determination of physical properties, drawing of design elements and principles, creation and class, technique and artistic orientation of the art works collected from the each two groups.

Assessment of the observation form demonstrated that the preschool education was received at most for 1 year duration (53%) and in nursery schools in primary education schools(51%). In the second part of the observation form, the data collected from each two groups were compared and the result obtained was in favor of students who have received preschool education. According to this result, despite the pass over seven years, it was determined that preschool education has a positive effect on the performance of the drawing course given at the step 2 of primary education.

Counselor: Assistant Prof. Dr. Bedri YALMAN

Key words: Drawing-workshop Course, Art Education, Preschool Education, Preschool Period.

ÖNSÖZ

Toplumun en küçük parçası olan bireyin doğumdan getirdiği kalıtsal özellikler, aldığı eğitim ve çevrenin etkisi ile şekillenmektedir. Erken yaşlarda verilecek bilinçli ve programlı bir eğitim ile çocuğun zihinsel, duygusal, sosyal, fiziksel, dilsel ve kişilik yönünden sağlıklı bir şekilde gelişmesini sağlamak mümkündür. Sağlıklı ve dengeli bireylerin toplumu oluşturabilmesi için sadece ussal yönden gelişimini dikkate almak yanlış bir yaklaşım olacaktır. İnsana özgü olan duygu, düşünce ve duyuşsal özelliklerin, zihinsel yetilerle birlikte uyumlu bir etkileşim ve gelişim içinde olması gerekmektedir.

Bu, bireyin zihinsel uğraşlarını akılcı düşünce ile birleştirdiği, yetenek ve yaratıcılığını geliştirdiği ve özgün eserler ortaya koyduğu süreç olan sanat eğitimi ile gerçekleştirilebilir. İyi planlanmış ve programlanmış sanat eğitimi ile yaratıcı ve özgür düşünen bireyler yetiştirilebilir.

0-6 yaş arasındaki süreç, en kritik gelişim dönemlerindedir. Zihinsel gelişimin %60-70'inin gerçekleştiği, kişilik ve davranışların temellerinin atıldığı bu yıllarda çocuğa verilecek bilinçli bir eğitim ile, gelişiminin ileriki yaşamına olan etkisinin olumlu yönde olması sağlanır. Bu dönemde iyi bir sanat eğitimi alan çocuk, sanat ve estetik bilinci oluşturarak bunu ileriki yıllarda bir davranışa dönüştürebilir. Kültür değerlerini koruyup yeniliklerle birleştirerek geliştirir ve bir sonraki kuşaklara aktarabilir.

Bu araştırma, okulöncesi dönemde alınan eğitimin, ilköğretim 2.kademe resim derslerindeki başarıya olan etkisini incelemek, okulöncesi eğitimin ve sanat eğitiminin önemini vurgulamak amacıyla hazırlanmıştır.

Bu amaç doğrultusunda bir gözlem formu oluşturularak, ilköğretim 2.kademe 7. sınıfa devam eden okulöncesi eğitim almış ve almamış öğrencilerin resimleri incelenmiş ve aralarındaki farklılıklar belirlenmiştir.

Bu çalışmayı gerçekleştirmemde göstermiş olduğu hoşgörü ve her türlü desteğinden dolayı danışman hocam Sayın Yard. Doç.Dr. Bedri YALMAN'a, her zaman bana vakit ayırarak hiçbir yardımını benden esirgemeyen Sayın Hocam Yard.Doç.Gonca ERİM'e, elindeki tüm imkanlarını bana sunarak manevi desteğini esirgemeyen Sayın Hocam Öğretim Görevlisi Aysun YÜREKTEN'e teşekkürü bir borç bilirim.

Ayrıca bu çalışmada, gözlem formunda incelemek üzere kullandığım resimlerin toplanmasında, yardımlarından dolayı uygulama okullarındaki yöneticilere ve resim öğretmenlerine, tezin yazılmasında bana yardım eden sevgili arkadaşım Erkan R. SAĞNAK'a ve daima desteği ile yanımda olan değerli aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

BURSA, 2005

Müjgan YEKTA

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ	x
KISALTMALAR LİSTESİ	xii
I. BÖLÜM	1
GİRİŞ	1
1.1.Sanat Eğitimi	2
1.1.1 Sanat Eğitiminin Tanımı	2
1.1.2. Sanat Eğitiminin Gerekliliği	4
1.1.3. Sanat Eğitiminin Amaçları	7
1.1.4. İlköğretim 2.kademedeki Sanat Eğitimi	9
1.1.4.1. İlköğretim 2.kademe 7. Sınıf Öğrencisinin Sanatsal Gelişimi	11
1.1.5. Okulöncesi Eğitimde Sanat Eğitimi	14
1.2.Okulöncesi Eğitimi	18
1.2.1. Okulöncesi Eğitimin Tanımı	18
1.2.2. Okulöncesi Eğitimin Gerekliliği ve Önemi	19
1.2.2.1. Okulöncesi Eğitimin Temel İlkeleri	20
1.2.2.2. Okulöncesi Eğitimin Çocuğa Kazandırdıkları	21
1.2.2.3. Okulöncesi Eğitimin İleriki Yıllara Olan Etkisi İle İlgili Yapılan Araştırmalar	25
1.2.3. Okulöncesi Eğitimin Amaçları	27
1.2.4. Dünyada Okulöncesi Eğitimin Gelişimi	29
1.2.4.1. Düşünsel Temeller	30
1.2.4.2 Kurumlar	32

	<u>Sayfa</u>
1.2.5. Türkiye’de Okulöncesi Eğitim	33
1.2.5.1. Cumhuriyet Öncesi Dönem	33
1.2.5.2. Cumhuriyet Dönemi	35
1.2.5.3. Okulöncesi Eğitim Kurumları	36
1.2.5.4. Okulöncesi Eğitimi Program Modelleri	37
Problem	39
Alt Problemler	39
Amaç	40
Önem	40
Varsayımlar	41
Sınırlılıklar	41
Tanımlar	41
II. BÖLÜM	43
YÖNTEM	43
2.1. Araştırmanın Modeli	43
2.2. Evren ve Örneklem	43
2.3. Veri Toplama Aracı	43
2.3.1. Gözlem Formunun Açılımı	44
2.3.1.1. Fiziksel Özellikler	44
2.3.1.1.1. Şema	44
2.3.1.1.2. Uzam	45
2.3.1.1.3. Renk	45
2.3.1.2. Tasarım Elemanları	45
2.3.1.2.1. Çizgi	45
2.3.1.2.2. Doku	46
2.3.1.2.3. Biçim, Şekil	46
2.3.1.2.4. Renk	46
2.3.1.2.5. Leke (Işık-Gölge)	47

	<u>Sayfa</u>
2.3.1.3. Tasarım İlkeleri	47
2.3.1.3.1. Ritim ve Hareket	47
2.3.1.3.2. Denge	48
2.3.1.3.3. Vurgu	48
2.3.1.3.4. Kontrast	48
2.3.1.3.5. Birlik	49
2.3.1.3.6. Çeşitlilik	49
2.3.1.4. Yaratıcılık	49
2.3.1.5 Yaratıcılık Türü	49
2.3.1.6. Teknik Kullanım	50
2.3.1.7. Sanat Yönelimi	50
2.4. Verilerin Toplanması	51
2.5. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması	51
III. BÖLÜM	53
BULGULAR VE YORUM	53
3.1. Gözlem Formu Sonuçları	53
3.1.1. Öğrenci Bilgileri İli İlgili Sonuçlar	53
3.1.1.1. Okulöncesi Eğitimi Alan Ve Okulöncesi Eğitimi Almayan Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımları	53
3.1.1.2. Okulöncesi Eğitimi Alan Öğrencilerin Okulöncesi Eğitimi Aldıkları Kurumlar Ve Yıllara Göre Dağılımı	54
3.1.2. Resimleri İnceleme Sonuçları	55
3.1.2.1. Fiziksel Özellikler Açısından İnceleme Sonuçları	55
3.1.2.1.1. Şema Kullanımı	55
3.1.2.1.2. Uzun Kullanımı	58
3.1.2.1.3. Renk Kullanımı	60
3.1.2.2. Tasarım Elemanları Açısından İnceleme Sonuçları	62
3.1.2.2.1. Çizgi	62
3.1.2.2.2. Doku	64

	<u>Sayfa</u>
3.1.2.2.3. Biçim, Şekil	67
3.1.2.2.4. Renk	69
3.1.2.2.5. Leke (Işık-Gölge)	71
3.1.2.3. Tasarım İlkeleri Açısından İnceleme Sonuçları	73
3.1.2.2.1. Ritim ve Hareket	73
3.1.2.2.2. Denge	75
3.1.2.2.3. Vurgu	77
3.1.2.2.4. Kontrast	80
3.1.2.2.5. Birlik	82
3.1.2.2.6. Çeşitlilik	84
3.1.2.4. Yaratıcılık Açısından İnceleme Sonuçları	87
3.1.2.5. Yaratıcılık Türü Açısından İnceleme Sonuçları	90
3.1.2.6. Teknik Kullanım Açısından İnceleme Sonuçları	96
3.1.2.7. Sanat Yönelimleri Açısından İnceleme Sonuçları	99
IV. BÖLÜM	106
SONUÇ VE ÖNERİLER	106
4.1. Sonuçlar	106
4.2. Öneriler	109
KAYNAKLAR	111
RESİMLER LİSTESİ	117
EKLER	119
EK-1: İzin Belgeleri	120
EK-2: Gözlem Formu	123
EK-3: Araştırma İçin Gidilen Okulların Listesi	127
ÖZGEÇMİŞ	128

TABLÖLAR LİSTESİ

Sayfa

Tablo 1. Okulöncesi Eğitimi Alan Ve Okulöncesi Eğitimi Almayan Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımı	53
Tablo 2. Okulöncesi Eğitimi Alan Öğrencilerin Okulöncesi Eğitimi Aldıkları Kurumlara Ve Yıllara Göre Frekans Ve Yüzde Dağılımlar.....	54
Tablo 3. Okulöncesi Eğitimi Alan ve Okulöncesi Eğitimi Almayan Öğrencilerin Resimlerinin Şema Kullanımı Açısından İnceleme Sonuçları.....	55
Tablo 4. Deney Ve Okulöncesi Eğitimi Almayan Öğrencilerin Uzam Kullanımı Açısından İnceleme Sonuçları.....	58
Tablo 5. Okulöncesi Eğitimi Alan ve Okulöncesi Eğitimi Almayan Öğrencilerin Resimlerinin Renk Kullanımı Açısından İnceleme Sonuçları.....	60
Tablo 6. Okulöncesi Eğitimi Alan Ve Okulöncesi Eğitimi Almayan Öğrencilerin Çizgi Kullanımı Açısından İnceleme Sonuçları.....	62
Tablo 7. Okulöncesi Eğitimi Alan ve Okulöncesi Eğitimi Almayan Öğrencilerin Resimlerinde Doku Örüntüleri Kullanma Açısından İnceleme Sonuçları.....	64
Tablo 8. Okulöncesi Eğitimi Alan Ve Okulöncesi Eğitimi Almayan Öğrencilerin Biçim,Şekil Kullanımı Açısından İnceleme Sonuçları.....	67
Tablo 9. Okulöncesi Eğitimi Alan ve Okulöncesi Eğitimi Almayan Öğrencilerin Renk Kullanım Açısından İnceleme Sonuçları.....	69
Tablo 10 Okulöncesi Eğitimi Alan Ve Okulöncesi Eğitimi Almayan Öğrencilerin Leke(Işık-Gölge) Kullanımı Açısından İnceleme Sonuçları	71
Tablo 11. Okulöncesi Eğitimi Alan ve Okulöncesi Eğitimi Almayan Öğrencilerin Ritim Ve Hareket Kullanımı Açısından İnceleme Sonuçları.....	73
Tablo 12. Okulöncesi Eğitimi Alan Ve Okulöncesi Eğitimi Almayan Öğrencilerin Denge Oluşturması Açısından İnceleme Sonuçları.....	75
Tablo 13. Okulöncesi Eğitimi Alan ve Okulöncesi Eğitimi Almayan Öğrencilerin Resimlerinde Vurguyu Oluşturma Açısından İnceleme Sonuçları.....	77
Tablo 14. Okulöncesi Eğitimi Alan Ve Okulöncesi Eğitimi Almayan Öğrencilerin Kontrast Kullanma Açısından İnceleme Sonuçları.....	80

Sayfa

Tablo 15. Okulöncesi Eğitimi Alan ve Okulöncesi Eğitimi Almayan Öğrencilerin Resimlerinde Birlik Oluşturma Açısından İnceleme Sonuçları.....	82
Tablo 16. Okulöncesi Eğitimi Alan Ve Okulöncesi Eğitimi Almayan Öğrencilerin Çeşitlilik Oluşturma Açısından İnceleme Sonuçları	84
Tablo 17. Okulöncesi Eğitimi Alan ve Okulöncesi Eğitimi Almayan Öğrencilerin Yaratıcılık Açısından İnceleme Sonuçları.....	87
Tablo 18. Okulöncesi Eğitimi Alan Ve Okulöncesi Eğitimi Almayan Öğrencilerin Yaratıcılık Türü Açısından Dağılımları.....	90
Tablo 19. Okulöncesi Eğitimi Alan ve Okulöncesi Eğitimi Almayan Öğrencilerin Teknik Kullanım Açısından İnceleme Sonuçları.....	96
Tablo 20. Okulöncesi Eğitimi Alan Ve Okulöncesi Eğitimi Almayan Öğrencilerin Sanat Yönelimlerinin Dağılımı	99

KISALTMALAR LİSTESİ

- a.e.** Aynı eser
a.g.e. Adı geçen eser
a.g.m. Adı geçen makale
bkz. Bakınız
C. Cilt
çev. Çeviren
ed. Editör
f. Frekans
s. Sayfa
s.s. Sayfadan sayfaya
t.y. Basım tarihi yok
v.dğr. Çok yazarlı eserlerde ilk yazardan sonrakiler
vb. Ve benzeri
y.y. Basım yeri yok

I.BÖLÜM

GİRİŞ

Sağlıklı toplumların yaratılmasının ilk basamağı, bireylere erken yaşlardan itibaren iyi planlanmış ve programlanmış bir eğitim vermektir. Eğitimin planlanmasında, yaşanan çağın gereksinimleri ve toplumun ihtiyaçları göz önünde bulundurulur. Bilim ve teknoloji çağının yaşandığı dünyada, toplumları oluşturan bireylerin, çağın gerektirdiği hızlı gelişime ve değişime uyum sağlayabilmesi gerekir. Bu ihtiyaçlar göz önünde bulundurulmuş bir eğitim programı ile yetiştirilen birey; değişime açık, hızlı düşünebilen, problem çözerek araştırma yapmayı bilir, yeni bilgileri eskileriyle birleştirerek kendine katıp, özümser. Kendini geliştirmenin yanında toplumun kültürel değerlerini de koruyup geliştirerek bir sonraki nesle aktarır. Diğer kültürlerin değerlerine de saygı gösterir. Bu özellikleri taşıyan bir toplumun oluşturulmasında, farklı yönlerden ve çok boyutlu olarak bireyin gelişimini etkileyen sanat eğitiminin payı büyüktür.

Sanat eğitiminin özünde, özgür bireyler yetiştirerek, ruhsal yönden tutarlı, dengeli, çağdaş ve duyarlı bir toplum yaratma çabası vardır. Duygu ve düşünce sanat eğitiminin temelidir. Kendi fikirlerini, duygularını ortaya koyabilen bir birey, toplumda kendine yer edinir ve onun bir parçası olduğunun farkına varır. Sanat eğitimi, sadece el becerisini geliştirmeye yönelik bir uğraşı değildir. Bireyin zekasını, duyu algılarıyla birleştirip ortaya yeni ürünler koyma sürecidir. Kişi bakmayı öğrenir, algılarını zenginleştirir. Farklılıkları ayırt ederek, araştırma yapar, çeşitli denemelerde bulunarak yaratıcı bir sürecin içine girer. Sanat eğitiminde olduğu gibi, bireyin çok yönlü gelişmesinde okulöncesi eğitiminin etkisi ve payı oldukça fazladır.

Okulöncesi dönem, çocuğun zihinsel, duygusal, sosyal, fiziksel ve kişilik yönünden temellerinin atıldığı bir çağdır. Bu dönemde çocuğa verilecek planlı ve programlı bir okulöncesi eğitimi, onun sağlıklı ve topluma faydalı bir birey olması yönünde atılacak en önemli adımdır. Okulöncesi dönemde, her bilgiyi, gördüğü her şeyi çok çabuk bir şekilde kendine katan çocuğa verilecek eğitimin onun ileriki yaşantısına

etkisi vardır. Yaşam boyu edinilmiş bilgilerin %60-70'i bu dönemde kazanılır. Yaratıcı düşünmeyi, özgün farklı çalışmalar yapmayı, çevresine bakmayı okulöncesi dönemde öğrenen, sanatsal etkinliklerle karşılaşan bir çocuk, ileriki eğitim dönemlerinde alacağı sanat eğitiminde başarı kazanacaktır.

Bir bireyin her yönü ile yetişmesini amaç edinen sanat eğitimi ve okulöncesi eğitimin birbirlerine olan etkisine yanıt bulmak amacıyla bu araştırma hazırlanmıştır. Erken yaşlarda alınan okulöncesi eğitimin ve burada verilen sanatsal etkinliklerin ilköğretim 2.kademe 7. sınıf öğrencilerinin resim derslerindeki başarılarına olan etkisi araştırılmıştır. Çalışmada ilk olarak sanat eğitiminin önemi ve gerekliliği, okulöncesi eğitimin önemi ve gerekliliği, tarihsel gelişimi, Türkiye’de okulöncesi eğitimin durumu hakkında literatür taraması yapılarak, her iki eğitim dalının da birey üzerindeki etkisi ve önemi vurgulanmaya çalışılmıştır.

Resim derslerindeki başarıyı inceleyebilmek için sanatsal öğeler, ilkeler ve özellikler araştırılarak bir gözlem formu oluşturulmuştur. Okulöncesi eğitimi almış ve almamış ilköğretim 2.kademe 7. sınıf öğrencilerinin resimleri bu gözlem formuna göre incelenerek, ortaya çıkan sonuçlar tablolar halinde gösterilmiş ve yorumlar yapılarak öneriler sunulmuştur.

1.1. Sanat Eğitimi

1.1.1. Sanat Eğitiminin Tanımı

Sanat eğitimi, bireyin (öğrencinin) duygu, düşünce ve izlenimlerini, görsel sanatlar yoluyla anlatabilme gücünü geliştirerek, yaratıcı etkinliklerde bulunmasını ve ortaya estetik ürünler çıkarmasını sağlayan bir süreçtir.

Sanat eğitimi, güzel sanatların tüm alanlarını kapsasa da¹, daha çok “plastik sanatlar eğitimi”², “temel sanat eğitimi”³ veya “görsel sanatlar eğitimi” adları altında verilen eğitim biçiminde anlaşılır.

¹ San, İnci, Sanat Eğitimi Kurumları, Ütopya Yayınevi, Ankara, 2003, s. 17.

² San, a.g.e., s. 17.

³ Gökaydın, Nevide, Eğitimde Tasarım ve Görsel Algı, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1998, s. 5.

Sanat eğitimi okullardaki Resim ve Resim-İş Dersi adları altında uygulanmaya çalışılmaktadır⁴. Okullarda sadece resim yapılan, el becerilerini geliştiren bir ders olarak görülse de, özünde öğrenciye farklı ve çok çeşitli kazanımlar sağlamaktadır. Ussal uğraşlar da el becerisine katılarak yetenek ve yaratıcılığı oluşturmaktadır. Sanat eğitimi tek yönlü düşünülebiyecek bir ders değildir. İnsan duygudan yaratılmış ve düşünen bir varlıktır. Sanat da duygu ve düşüncelerin yoğrulmasıyla ürünlerini verir⁵. Sanat eğitimi bu açıdan insani yönlere hitap eden öğrenme etkinlikleriyle bireyin kendini gerçekleştirmesini sağlamaktadır. Bu eğitimle öğrencilerin ussal alanda bir çok faaliyette bulunması sağlanır. Araştırma, izleme, gözlem yapması, bilgi edinmesi, düşünmesi ve edindiği bu birikimleri değerlendirip bir süzgeçten geçirerek kendisine kazandırmasını öngörür. Görsel algılarını düşünsel süreçle zenginleştiren bireyin, bu kazanımını görsel alanda yeni arayış ve deneylerle biçimlendirmeler yapması sağlanır. Bunun sonucunda ortaya çıkan ürünler el becerisinden çok, düşüncenin ortaya koyduğu ürünlerdir.

Sanat eğitimi, temelde “görmeyi”⁶ ve “görsel düşünceyi”⁷ öğretir. Bu da, düşünce sürecinin, zihinsel aktivitelerin sonucunda ayrıntıya inerek, bilinçli bakmayı öğrenmekle gerçekleşebilir. Görsel düşünmeyi öğrenen bir birey, yaratıcılığını gösterdiği estetik ürünler ortaya koyar. “Estetik davranışlar kazanan”⁸ ve bunları ürünlerine yansıtan birey kendi özüne inmeyi başarır. Bu açıdan bakıldığında sanat eğitiminin aynı zamanda “kişilik eğitimi”⁹ verdiği de düşünülebilir.

Sanat eğitimi, öğrencinin yaratıcı zekasını, estetik değerler taşıyan uygulamalar yapmasını sağlamasının dışında; sanattan anlayan, sanatçıları tanıyan, sanatsal değerlere

⁴ Kırıoğlu, Olcay T., Sanatta Eğitim: Görmek, Öğrenmek, Yaratmak, 2. basım, Pegam A Yayıncılık, İstanbul, 2002, s. 1.

⁵ San, İnci, Sanatsal Yaratma ve Çocukta Yaratıcılık, y.y., Ankara, 1977, s. 1.

⁶ İpşiroğlu, Nazan, “Duygu Algılarının Eğitimi”, Çağdaş Eğitimde Sanat, Yayın Kurulu: Jale Baysal, Nazan İpşiroğlu, Zehra İpşiroğlu ve Şeyda Ozi, Çağdaş Yaşamı Destekleme Yayınları: 9, Demet Yayıncılık, İstanbul, 1994, s. 16.

⁷ Gel, H. Yücel, “Sanat Eğitimi ve Yaratıcılık”, Çağdaş Eğitimde Sanat, Yayın Kurulu: Jale Baysal, Nazan İpşiroğlu, Zehra İpşiroğlu ve Şeyda Ozi, Çağdaş Yaşamı Destekleme Yayınları: 9, Demet Yayıncılık, İstanbul, 1994, s. 38.

⁸ Uçan, Ali, “Sanat Eğitiminin Niteliği, Üç Ana Türü ve Bazı Temel Sorunları”, Eğitim Dergisi, C. 1, sayı 2, 1992, s. 63.

⁹ Türkkkan, Burçin, “İlköğretim Okulları Resim-İş Öğretim Programının Değerlendirilmesi”, Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, C. 9, sayı 1-2, Güz, 1999, s. 64.

önem veren ve sanatı destekleyen bireyler yetiştirir. Bu bağlamda sanat eğitimi bireyin “sosyal alışkanlıklar”¹⁰ kazanmasını sağlamaktadır.

1.1.2. Sanat Eğitiminin Gerekliliği

Yaşamakta olduğumuz bilim ve teknoloji çağında devletler; dünyadaki hızlı gelişime ayak uydurabilen, değişime açık, bilgilerini yeni olaylara adapte edebilen, dünyanın içinde kendi toplumunun kültürünü sağlıklı bir şekilde koruyabilen ve geliştiren, diğer toplumların kültürlerini anlayan bireyler yetiştirmelidir. Bu özellikleri taşıyan toplum, farklı yönlerde ve çok boyutlu olarak bireyin gelişimini etkileyen sanat eğitimi ile mümkün olacaktır¹¹. Çünkü, sanat eğitiminin özünde insan ruhunun yüceltilmesi, özgür bireyler yetiştirerek ruhsal yönden doyurulması, tutarlı, dengeli, çağdaş ve duyarlı bir toplum yaratma çabası görülür¹². İnsani nitelikler olan duygu ve düşünce, sanat eğitiminin temelidir ve bu yönde verilen bir eğitim bireyi topluma hazırlar.

Sanat eğitimi öğrenciye özgür düşünmeyi, özgür çalışmayı ve bunun sonucunda özgün yapıtlar ortaya koymayı öğretmelidir. Böylece öğrencide birey olma bilinci yaratılır¹³. Kendi fikirlerini ortaya koyabilen, üreten bir birey toplumda söz sahibi olduğunun bilincine varır ve kendine bir yer edinir. Toplumun dışında değil, içinde olduğunun farkında olan bir birey sanatının, kültürünün ve toplumun gelişiminde söz sahibi olmaya çalışır.

Sanat eğitimi yaratıcı bir süreçtir. Öğrencinin gözlem yapmasını, araştırmasını, çeşitli denemelerle yeni ürünler ortaya koymasını sağlar. Bu süreçte öğrenci ne kadar özgürce kendini ifade edebilirse, o derece kendinden bir parçayı da yaptığı üründe göstermiş olur. Alışılmışın dışında ve kendi gibi davranan kişi; yöntemlerini, biçimlerini çeşitlendirir. Farklı şeyler denemekten çekinmez ve bunun sonunda kendi kişiliğini ortaya koyabilen bir birey olur. Çünkü öğrenci yeteneklerinin farkına vardıkça ve kendini ifade ettikçe kimliğini bulur¹⁴. Sanat eğitiminin görevi, bireyin sadece el

¹⁰ Gökaydın, a.g.e., s. 5.

¹¹ Gel, a.g.e., s. 37.

¹² Artut. Kazım, Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri; Eğitim Fakülteleri ve İlköğretim Öğretmenleri İçin, 2. basım, Anı Yayıncılık, Ankara, 2002, s. 105.

¹³ Kırıçoğlu, a.g.e., s. 51.

¹⁴ Kırıçoğlu, a.g.e., s. 45.

becerisini, bilgisini geliştirmek ve kültür aktarımını sağlamak değildir. Aynı zamanda yaratıcı ve zeki bireyler yetiştirmeyi hedefler¹⁵. Öğrencinin ortaya koyduğu her üründe ve bu ürünü ortaya koymadan önceki süreçte en önemli uğraşı zihinsel yöndedir. Sanat eğitimiyle bireyin, ussal yönden gelişimi de sağlanmış olur. Çünkü birey bu süreçte duyularını harekete geçirerek algılar, daha önce oluşturduğu imgeleri hatırlar, yenilerini de ekleyerek birleştirir ve ortaya farklı bir düşünce ürünü sunarken zihinsel yönden yetilerini de geliştirmiş olur¹⁶.

Sanat eğitimi, bireyi ussal yönde geliştirirken, duyularının eğitimini de sağlar. Duyu algılarını ön plana çıkaran bir birey, olaylara çok yönlü bakarak düşünür, eleştirir, sorgular ve çözümler retir¹⁷. Bu zellikler insanı insan yapan değerlerdir. Bu yönde yetiştirilen bireyler, insancıl değerlerin bilincinde olurlar¹⁸. Sanat eğitimi de bireyin kendisiyle barışık, mutlu ve sağlam bir kişiliğe sahip olmasını saęlar¹⁹.

Birey zihinsel uğraşlarını, duyu ve algılarıyla birleştirip bir ürün ortaya koyduğunda ruhsal açıdan da rahatlamış olur. Sözcüklerle dile getiremediklerini resim yoluyla aktararak içinde olan sıkıntılarını boşaltmış olur. İmgeleriyle, düşünceleriyle, duyularıyla sanatı görselleştirerek, yaratma eyleminde anlatmak istediğini izleyici ile paylaşır ve iletişim kurar²⁰.

Sanat eğitimi bireye bakmayı öğretir, görsel algılarını zenginleştirmesini sağlar. Öğrenci baktığı nesnenin, canlının, olayın farkını anlamayı öğrenir ve bunu kendine özgü bir bakış açısı haline getirir. Baktığı şeyin farklılığını ayırt etmeyi bir değer olarak kendine kazandıran kişi gördüklerini doğru şekilde algılar.

Sanat eğitimi öğrenciye problem çözmeyi öğretir. Öğrenci görebilmeyi, algılayabilmeyi, araştırmayı, düşünmeyi ve bunun sonucunda da yeni ve farklı yaratımlara ulaşabildiğinde problem çözmeyi öğrenmiş demektir. Yaratıcılık da sorunlara çözüm bulma yntemidir²¹, problem çözmektir. Yaratıcı gücü ortaya çıkaran

¹⁵ Türkkan, a.g.m., s. 63.

¹⁶ San, 1977, a.g.e., s. 2.

¹⁷ Türkkan, a.g.m., s. 63; İpşiroğlu, a.g.e., s.15.

¹⁸ Balamir, Bünyamin, "Uygarlığın Anlamı Sanat Eğitiminde Saklıdır", Milli Eğitim Dergisi, Sayı 131. Temmuz-Ağustos-Eylül, 1996. s. 17.

¹⁹ Türkkan, a.g.m., s. 63

²⁰ Kırışoğlu, a.g.e., s. 48.

²¹ Gökaydın, a.g.e., s. 2, Gürtuna, Sevgi, ocuk ve Sanat Eğitimi: Çocuğum Sanatla Tanışıyor, 2. basım, Morpa Kültür Yayınları, İstanbul, 2004, s. 21

sanat eğitimi, bireyin bu gücü her alanda kullanabileceği bir davranışa dönüştürmesini sağlar. Böylece birey kendi fikirlerini ve düşüncelerini aktarmada, kendini savunmada özgürlüğünü kazanmış olur ve yaratıcı, yapıcı gücünü geliştirir.

Sanat eğitimi öğrenciye yalnız sanatsal anlatım yollarını kullanmayı öğretmez. Bireyin sanat yapıtlarına bir değer yargısı oluşturmasını da sağlar. Öğrenciye, sanata ve sanatçıya duyarlı olmasını öğretmek ve onda sanat kültürünün oluşmasını sağlamak, sanat eğitimi ile gerçekleştirilebilir²². Ancak sanatçıları tanıyan, sanat eserlerini anlayıp, yorumlayan bireyler sanata gerektiği değeri verebilirler ve gerekli önemi gösterebilirler. Sanat sadece üretenlerle değil, onu anlayıp, yaşatan ve paylaşanları çoğaldıkça değer kazanır²³.

Birey sanat yaparak bir üretici, izleyerek bir tüketici ve destekleyici olarak içinde bulunduğu kültüre katkıda bulunur²⁴. Kültür ürünleri toplumun aynasıdır. Toplumdaki bireylerin zeka ve tasarım düzeylerini ortaya koyar²⁵. Sanat eğitimi kültürel çevre ile öğrenci arasında da etkileşimi ve iletişimi kuvvetlendirerek anlamlı kılar²⁶. Birey, kültürünü üreterek ya da izleyerek geliştirirken, bir taraftan da kuşaktan kuşağa aktarıcı bir görev üstlenir. Sanat eğitimi bireyin kendi kültürünü sağlıklı bir şekilde korumasını, güçlendirip geliştirmesini, zenginleştirmesini sağlarken; diğer kültür ürünlerini de doğru şekilde değerlendirip, saygı duyması gerektiğinin bilincini de oluşturur.

Sanat eğitimi, estetik eğitimi de kapsamı içine alır. Duyuların, güzelin bilimi olan estetik, bireyde güzellik zevkini, beğeniyi geliştirir. Estetik bakış açısı kazanan bir birey yaşadığı kültüre, diğer kültürlerle gördüğü bütün yeni üretim ürünlerine bu görsel yetiyle bakar. Çevresini gözleyen bir birey her türlü görsel nesneye estetik ölçütlerle bakmayı ve değerlendirmeyi başarır. Estetik eğitim alan bireyin kendi çevresinde uyumsuz renklere, düzensiz ve gelişmiş güzel yapılanmalara, karmaşık görünümlere yer yoktur. Sanat eğitimiyle kazanılan estetik duyarlılık, böylece bireyin yaşantısını

²² Atan, Ahmet, "Yetenek, Sanat Eğitiminin Temel Altyapısı Özelliğindedir", Milli Eğitim Dergisi, Sayı 131, Temmuz-Ağustos-Eylül, 1996, s. 14.

²³ Güngör, Osman, "Resim-iş Dersleri Üzerine", Milli Eğitim Dergisi, Sayı 131, Temmuz-Ağustos-Eylül, 1996, s. 33.

²⁴ Kırıçoğlu, a.g.e., s. 45.

²⁵ Atan, a.g.m., s. 15.

²⁶ Buyurgan, Ufuk ve Serap Buyurgan., Sanat Eğitimi ve Öğretimi: İlköğretim 1. Kademe, Dersal Yayıncılık, Ankara, 2001, s. 12.

zenginleştirir²⁷. Doğal çevrenin içinde kendisine yer açan insan, kendi oluşturduğu yapay çevreyi de estetik değerlerle donatmalıdır. Birey, teknolojinin her gün hayatımıza kattığı ürün zenginliğinde, işlevin yanında, estetik duyarlılığın da önemini kavrar. Yaşanan düzensiz ve zevksiz oluşumların önüne, sanat eğitimiyle kazandırılacak “estetik çevre”²⁸ bilinci ile geçilebilir ve güzelliklere dönüştürülebilir.

Birey sanat eserini, kültür ürünlerini incelerken eleştirel bir tavırda bulunur. Sanat eğitimi bireyin “eleştirel gözle”²⁹ algılamasını, değerlendirmede bulunmasını sağlar. Estetik duyarlılığı gelişmiş, sanatsal eleştiri yapabilen öğrenci; güzeli fark edebilen, tarihsel süreçte sanat eserini, kültür ürününü algılayabilen ve değer veren çağdaş bir birey olacaktır. Böylece tarihi eserleri, doğa ve kültür varlıklarını koruyup sahip çıkmayı, müzeleri gezmeyi ve bunlardan haz almayı öğrenir.

Sanat eğitimi hem duyuşsal, hem bilişsel, hem de psiko-motor³⁰ alanlarda gelişimi her yönüyle sağlayan ve bireyi topluma insanca hazırlayan bir eğitim olarak gereklidir. Üreten, sorumluluk sahibi ve olaylara çözümsel yaklaşan bireyler yetiştirmeyi sağlar.

1.1.3. Sanat Eğitiminin Amaçları

Sanat eğitimi özünde; bireyin yeteneklerini geliştirmeyi, yaratıcılığını arttırmayı, sanattan anlayan, üreten, çağdaş, estetik duyarlılığa sahip kişiler yetiştirmeyi amaçlar. Sanat ve sanat eğitiminin amaçlarının tarihsel süreçte farklılıklar gösterdiği görülmektedir. Sanat eğitimi konusunda araştırmalar yapan bilim adamları da bu amaçları değişik kategorilerde sınıflandırmışlardır.

Herbert Read, sanat eğitiminin amaçlarını iki kategoride ele almıştır. Bunlar, kısa ve uzun dönemdeki amaçlardır. Kısa dönemli amaçlarla; okulda verilen eğitim süresinde bireyin bilgilendirilmesi, isteklerinin, ilgilerinin, yeteneklerinin, duyularının, estetik beğenisinin geliştirilmesi sağlanır. Uzun dönemdeki amaçlarla ise bireyin

²⁷ Kırıçoğlu, a.g.e., s. 49.

²⁸ Buyurgan ve Buyurgan, a.g.e., s. 13.

²⁹ Kırıçoğlu, a.g.e., s. 51.

³⁰ Gel, a.g.m., s. 40.

kendisine kattığı bilgileri, öğrendiklerini hayatı boyunca günlük yaşamın her alanında kullanabilmesi sağlanmaya çalışılır³¹.

Sanat eğitiminin amaçları “kişisel ve toplumsal” olarak iki grupta da incelenebilir. Kişisel amaçlara bakıldığında; araştıran, inceleyen, kendine güvenen, sorumluluk sahibi bireyler yetiştirmek, bireyin algılarını, duyularını geliştirmek, yaratıcı bir kişiliğe sahip olmasını sağlamak, estetik değerler oluşturmak, malzemeyi ve zamanı kullanmada beceri kazandırmak, kendini ifade etmesine yardımcı olmak gibi bir çok amaç görülebilir. Toplumsal amaçlar için; bireyin grupla çalışmasını, iletişim kurabilmesini sağlamak, doğal ve kültürel güzelliklere saygı duyma ve koruma bilincinin gelişmesine yardımcı olmak, sanat eserlerine değer vermelerini ve anlamalarını sağlamak, sanatçıları tanıtmak, kültürünü geliştirmesini, sağlam bir şekilde bir sonraki kuşağa aktarmasını, diğer kültürlerle de saygı duymasını, çevredeki zevksiz görünümlerin farkına varmasını ve güzelleştirilmesini sağlamak gibi amaçlar sıralanabilir³².

İlköğretimde sanat eğitiminin amaçları Milli Eğitim Bakanlığınca belirlenir. Genel eğitimin amaçları da göz önünde bulundurularak hazırlanır. Milli Eğitim Bakanlığınca hazırlanan Resim-İş Programında sanat eğitiminin genel amaçları şu şekilde sıralanmıştır;

1. Türk Milli Eğitiminin amaçları doğrultusunda güzel sanatlarla ilgili bilgileri kazandırabilme.
2. Sanatı görsel bir iletişim formu olarak kullanmada ve değerlendirmede güven ve yeterlilik kazanmaları için öğrencilerin görsel okur-yazarlığını sağlayabilme.
3. Sanatsal yaratıcılığı geliştirebilme.
4. Her alanda kullanılacak yaratıcı davranışlar geliştirme.
5. Düşünceleri gerçekleştirebilmek ve sanat eserlerini üretebilmek amacıyla bireysel anlayışını ve teknik yeteneklerini geliştirebilme.
6. Estetik duyguların geliştirilmesi yoluyla, sanat ve tasarımla ilgili olarak bilinçli estetik hükümler verebilmelerini sağlayabilme.
7. Özgün düşünme, üretme ve deneme kapasitelerini geliştirebilme.

³¹ Read, Herbert, Art and Society, London, Faber and Faber Ltd.,1956, s. 17 / Akt: Erbay, Mutlu, Plastik Sanatlar Eğitiminin Gelişimi, Boğaziçi Yayınları, İstanbul, 1997, s. 14.

³² Gel, a.g.m., s.s. 42- 44; Erbay, a.g.e., s.s. 16- 27.

8. Düzensizlikten rahatsız olmalarını ve çevresini güzelleştirmesini sağlayacak estetik kişilik kazandırabilme.
9. Sanat yoluyla ifade imkanı vererek ruh sağlığına yardımcı olabilme.
10. Öğrencilerin kendilerini ispatlamalarına ve kendilerini bulmalarına imkan tanıyabilme.
11. Öğrencilerin hayatları boyunca sanat yapan üreticiler veya sanatı bilinçli izleyen tüketiciler olarak içinde yaşadıkları kültüre katkılarını sağlayabilme.
12. Bireysel veya grup çalışmalarında sorumluluk ve işbirliği, dayanışma anlayışını; birbirleri arasında sevgi, saygı ve yardımlaşma gibi duygu ve davranışları geliştirebilme.
13. Sanatın özgünlük olduğunu ve hayata olan katkısını kavrayabilme.
14. Sanatsal yaratma hazzını duymasını ve sanatçıyı takdir etmesini sağlayabilme.
15. Biçimsel anlatımla ilgili teknik beceriler kazandırabilme.
16. Tasarıma yönelik hayal gücünü geliştirebilme.
17. Tarihi ören yerlerini, anıtları, müzeleri, sanat galerilerini, atölyelerini ve tasarım stüdyolarını tanıyarak, kültür ve tabiat varlıklarına sahip çıkabilme³³.

1.1.4. İlköğretim 2.kademedeki Sanat Eğitimi

Ülkemiz anayasasına göre, ilköğretimde 8 yıllık zorunlu eğitim söz konusudur. 6 ile 14 yaş arası öğrenciler bu zorunlu eğitim çağını oluşturmaktadır. Daha önceleri ilkokul olarak adlandırılan 5 yıllık zorunlu eğitim, yeni programla; ilköğretim 1.kademe olarak isim değiştirmiştir. Ortaokul olarak adlandırılan ve 11-14 yaş arası öğrencilerin oluşturduğu zorunlu olmayan 3 yıllık eğitim de ilköğretim 2.kademe olarak değiştirilmiş ve zorunlu eğitim kapsamına dahil edilmiştir.

Zorunlu eğitimin her basamağında resim dersi adı altında sanat eğitimi verilmektedir. Ancak ilköğretim 1.kademedeki resim derslerini branş öğretmenleri değil, genellikle sınıf öğretmenleri işlemektedir. İlköğretim 2.kademedeki resim derslerine ise,

³³ İlköğretim Okulu Ders Programları, Resim-İş Programı 6-7-8-, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 2002, s. 5.

üniversitelerin dört yıllık eğitim veren fakültelerinin resim ile ilgili bölümlerinden mezun branş öğretmenleri girmektedir.

İlköğretim 2.kademede resim dersinin haftalık programdaki yeri yalnızca bir ders saatidir (40 dk.).

İlköğretim okullarının çoğunda resim dersleri normal dersliklerde yapılmakta ve derse uygun bir atölye bulunmamaktadır.

Resim derslerinin içeriği ve işlenişi Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanır. Resim-İş programına göre sanat eğitimine temel oluşturan başlıca alanlar şu şekildedir;

- İki boyutlu çalışmalar (çizgisel ve renkli),
- Üç boyutlu çalışmalar (modelaj, heykel, tasarım),
- Eser incelemeleri³⁴.

İki boyutlu çalışmalarda; resim kağıdı, kurşun kalem, füzün, fırça, ispirotlu kalem, kuru boya, pastel (mum) boya, sulu boya, guaj boya gibi araç-gereç ve malzemeler kullanılmaktadır. Üç boyutlu çalışmalarda; kil, oyun hamuru, çamur, kağıt hamuru, artık malzemeler kullanılır. Eser incelemede çevre imkanlar dahilinde, öğrencinin düzeyine göre müze, sanat galerileri gezdirilir, sanatçılar ve sanat eserleri tanıtılır.

Bu temel alanların işlenişi öğrencilerin gelişim düzeylerine göre olmalıdır. Programda 6., 7. ve 8. sınıflar için ayrı özel amaçlar belirlenmiş ve aşamalı bir sistemle bir üst sınıfa uyarlanmıştır. Her bir amaç için öğrencide oluşturulmak istenen davranışlar belirlenmiş ve bazı konuların nasıl işleneceği örnek olarak açıklanmıştır. Belirlenen konuların da amaçlara uygun olmasına dikkat edilmiştir. Programda verilen bazı konular şunlardır;

- Çizgisel çalışmalar
- Çizgilerle grafiksel çalışmalar
- Renkli çalışmalar
- Baskı resim teknikleri
- Duyguları ifade edici çalışmalar
- Röprödisiyon inceleme

³⁴ A.e., s. 9.

- Üç boyutlu biçimlendirme çalışmaları³⁵
- Doku çalışmaları
- Bitki etütleri
- Sanatçı üslupları ve sanat akımları
- Rekreasyon (yeniden düzenleme) çalışmaları
- Tasarım çalışmaları³⁶
- Bol figürlü çalışmalar
- Afiş tasarımı
- Özgün baskı tekniklerini inceleme³⁷.

Bu konular, bir üst sınıfa geçildiğinde, süreklilik ve ardılık ilkesine uyularak programlanmaya çalışılmıştır. 6. sınıfta çizgisel çalışmalar adı altında yapılan çizgi denemelerinin, 7. sınıftaki doku çalışmaları ve bitki etütleri çalışmaları ile çeşitli çizgilerin bir arada kullanılmasını sağlar.

Öğretmenlerin dersi işleyişlerinde genellikle, gösterip yaptırma, anlatma, soru-cevap gibi öğretim yöntemlerini kullandığı görülmektedir.

1.1.4.1. İlköğretim 2.kademe 7. Sınıf Öğrencisinin Sanatsal Gelişimi

Çocuğun fiziksel, zihinsel ve duygusal olarak gelişimine paralel olarak, yaptığı resimlerin de gelişme gösterdiği belirlenmiştir. Irk, ülke, ulus fark etmeden çocuk resimlerinin belirli evrelerden geçtiği araştırmalar, gözlem ve incelemelerle saptanmıştır³⁸. Çünkü dünyanın neresinde olursa olsun çocuklar aynı büyüme süreçlerinden geçerler ve birer yetişkin olurlar. Fiziksel, zihinsel olarak hazır olduklarında konuşmayı, yürümeyi öğrenirler. Resimlerinde de hazır oldukları, gelişmelerini tamamladıkları her aşamada bir üst seviyeye çıktıkları görülür. Elbette ki her çocuk kendi gelişiminin el verdiği ölçüde ve zamanda bu resimsel evrelerin özelliklerini gösterir.

³⁵ A. e., s. 16.

³⁶ A. e., s. 32.

³⁷ A. e., s. 46.

³⁸ Kırıoğlu, a.g.e., s. 73.

Çeşitli bilim adamlarının sanatsal gelişim evreleri yönünde yaptığı araştırmalar vardır. Bazı bilim adamları da bu tip evrelerin her çocuk için geçerli olmadığını savunurlar.

Gelişim basitten karmaşığa doğru bir yol izler. Lowenfeld'in bunun ışığında ve gelişimin doğal bir sonucu olarak oluşturduğu evreler en çok kabul gören ve sistematik olan bir yaklaşımdır³⁹.

Lowenfeld'in sanatsal gelişim aşamaları şöyledir;

1. Karalama Dönemi (2-4 yaş arası)
2. Şema Öncesi Dönem (4-7 yaş arası)
3. Şematik Dönem (7-9 yaş arası)
4. Ergenlik Öncesi Dönem (9-11 yaş arası)
5. Mantık Çağı (11-13 yaş arası)
6. Ergenlik Krizi (13 yaş ötesi)⁴⁰.

Bir başka araştırmacı Cyrill Brut'un sanatsal evreleri ise şöyledir;

1. Karalama Evresi (2-5 yaş arası)
2. Çizgi Evresi (4 yaş)
3. Betimleyici Simgesellik Evresi (5-6 yaş arası)
4. Betimleyici Gerçekçilik Evresi (7-8 yaş arası)
5. Görsel Gerçekçilik Evresi (9-10 yaş arası)
6. Gerileme Dönemi (11-14 yaş arası)
7. Sanatçı Yanın Yeniden Canlanma Evresi (15 yaş ve sonrası)⁴¹.

İlköğretim II. kademe 7. sınıf öğrencisi, Lowenfeld'in evrelerine göre Mantık Çağı ile Ergenlik Krizi'nde, Cyrill Brut'un evrelerine göre ise Gerileme Dönemindedir. Bu her iki araştırmacının evrelerindeki özelliklere göre 7. sınıf öğrencisinin sanat gelişimi ve içinde bulunduğu duruma bakıldığında; bireyin somut düşünmenin yanında, soyut düşünceler geliştirdiği, kendi yorumlarını, değerlerini oluşturmaya başladığı bir dönemde olduğu görülür⁴².

³⁹ Stockrocki, Mary ve Olcay T. Kırıçoğlu, Ortaöğretim Sanat Öğretimi, YÖK Dünya Bankası, Milli Eğitim Geliştirme Projesi.Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi, Ankara, 1997, s. 2.6.

⁴⁰ Kırıçoğlu, a.g.e., s. 75.

⁴¹ Brut, Cyrill, Mental and Scholastic Tests, London, 1992/ Akt: İnci San, 1977, a.g.e., s.s. 106-107.

⁴² Kırıçoğlu, a.g.e., s. 96.

Ergenlik döneminin başlarında olan birey çok karmaşık duygulara sahiptir. Toplumun bir üyesi olduğunun farkında ve dünyada olup biteni kavramaya çalışmaktadır. Aynı zamanda kendi kişiliğini bulma, kendi güçlerinin farkına varma uğraşısı içindedir⁴³. Zekasını, mantığını kullanabildiği halde, çoğu zaman bunalımlar yaşar, kendini güçsüz hissedebilir⁴⁴.

Fiziksel, duygusal, toplumsal, zihinsel olarak kararsızlıklar sergileyebilirler ve önceden kestirilemeyen hareketler yapabilirler⁴⁵. Bu duygular ve davranışlar içinde olan öğrenci resim yapmayı hem sever, hem de nefret eder. Çünkü çoğu zaman yaptıklarını beğenmez ve resimlerini arkadaşlarına göstermekten hoşlanmazlar. Eleştiri yapmayı sevdikleri halde, kendi yaptıkları resim üzerinde konuşulmasını ve eleştiride bulunulmasını istemezler.

Bu dönem öğrencilerinin yaptığı resimler; sevgi ve nefret temaları, evi terk etme, kötüye karşı iyi, yaşam ve ölüm gibi çatışmaları yansıtır⁴⁶. Kız ve erkek öğrenciler arasında konulara ilgide farklılıklar göze çarpar. Erkek çocuklar tekne, uçak, tren, savaş ve spor sahneleriyle ilgilenirken; kız öğrencilerin giysiler, çiçekler, evler, hayvanlar ve yavruları ve kadın temasını işledikleri görülür⁴⁷.

Her iki cinsin de ortak özelliği, pop kültürünün kahramanlarına, moda ve spora, müziğe olan ilgileridir. Bu yöndeki konular ilgilerini çektiği için; kaset kapağı, mücevher, giysi tasarımları, renkli romanlar, mask, takı tasarımı, fotoğrafçılık, bilgisayarda yapılan çizimler gibi sanat biçimlerini uygulamaktan hoşlanırlar⁴⁸.

İnsan şemasının orantılı, ayrıntılı, cinsiyet ayrımının gösterildiği ve elbise giydirilmiş olarak yapıldığı ve anatomiye uygun olarak eklemlerin belirtilmeye başlandığı görülür. Bazı öğrencilerin, insan şeması çizerken istedikleri gibi yapamadıklarında cesaretlerinin kırıldığı ve çizmek istemedikleri dikkati çeker. Daha önceki dönemlerde cinsiyet ayrımı göstermese de önemli bir unsur olan giysiler, birer

⁴³ Yavuzer, Haluk, Resimleriyle Çocuk: Resimleriyle Çocuğu Tanıma, 8. basım, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2000, s. 65.

⁴⁴ Artut, a.g.e., s. 226.

⁴⁵ Stocrocki ve Kırıçoğlu, a.g.e., s. 2.31.

⁴⁶ Stocrocki ve Kırıçoğlu, a.g.e., s. 2.31.

⁴⁷ Yavuzer, a.g.e., s. 66.

⁴⁸ Stockrocki, ve Kırıçoğlu, a.g.e., s. 2.31

aksesuara dönüşür⁴⁹. Bazen dekoratif bir işçiliği, bazen de modayı yansıtan bir unsuru belirtmek için kullanılırlar. Öğrenci, insan şemasının hareketini vurgulamak için giysilere kıvrımlar yapabilir. İnsan şeması üzerinde yaptıkları resmin duygusunu yansıtmaya özen gösterirler. Gülümseme, hüzün, neşe gibi kavramları belirtirler. İnsan ve diğer şemalarda hareket olgusu ve bunu resme yansıtma çabası görülür. Ayrıca soyutlamalara, imgesel ve üç boyutlu çizimlere eğilim başlar. Objelerin birbirine olan orantıları, boyutları önem kazanır ve resimlerinde bu özellikleri yansıtmaya çalışırlar.

Mekan duygusunun iyice yerleştiği, çok yönlü taban çizgisi, çok yönlü görüş, maskeleye ve acemice de olsa perspektif görülür. Derinlik duygusu vermeye, biçimleri üç boyutlu çizmeye çalışırlar.

Renk kullanımında gerçekçidirler. Derinlik hissini, mekanı üç boyutlu verebilmek için gölgelemeler ve karışık renk kullanımı üzerinde dururlar. Fakat genelde lokal renk kullanımının hakim olduğu görülür. Bunun yanı sıra duyguya bağlı olarak dışavurumcu renk kullanımı da söz konusu olabilir. Renk konusunda bilgi sahibidirler ve en iyi biçimde kullanabilirler.

1.1.5. Okulöncesi Eğitimde Sanat Eğitimi

Okulöncesi eğitim, doğumdan zorunlu eğitim yaşına kadar, çocuğa ailesi veya kurumlarca verilen eğitimi kapsar⁵⁰. Bu araştırmada “okulöncesi eğitim” deyimini, yuva , kreş, anaokulu gibi kurumlar tarafından 0-6 yaş dönemi içindeki çocuklara verilen eğitim için kullanılmaktadır.

Okulöncesi eğitim, her etkinlikte çocuğun aktif olarak katılımına yer veren ve öğrenmeyi bu yolla gerçekleştiren bir eğitimidir. Okulöncesi eğitimde yaparak, yaşayarak öğrenme söz konusudur. Oyunlar, hikaye anlatımları, dramalar, projeler, sanatsal etkinlikler aktif katılıma olanak veren yöntemlerdir. Okuma-yazma bilmeyen ve sözel olarak da kendisini yeteri kadar ifade edemeyen anaokulu çocuğu, kendisini anlatmak için çeşitli yöntemlere başvurur. Resim yapmak da bu ifade biçimlerinin

⁴⁹ Artut, a.g.e., s. 227.

⁵⁰ Başal, H. Asude, Okulöncesi Eğitime Giriş, Vipaş Yayınları: 2, Bursa, 1998, s. 3.

başında yer alır. Çocuk duygu ve düşüncelerini, izlenimlerini, gördüklerini, kendisini, resim yoluyla; çizimlerle, boyamalarla, renklerle, şekillerle anlatır⁵¹.

Bu dönemdeki çocukların sosyal, bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor gelişimine paralel olarak resim yapmalarında da gelişme ve bireylere göre farklılıklar görülür.

Anaokulundaki bir sınıf, çocukların ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda öğretmen tarafından bir çok bölüme, köşeye ayrılır. Bu bölümler çocuğun bir çok farklı deneyimler edinebilmesini sağlamalı ve her yeni karşılaştığı ürün ve davranışlarla öğrenmesini kolaylaştırıcı olmalıdır⁵². Evcilik köşesi, doğa ve fen köşesi, oyun köşesi, müzik köşesi, resim (elişi) köşesi, masal köşesi vb. bir çok bölüm oluşturulabilir. Genelde bu köşeler çocuklar tarafından da kolayca değiştirebilen panolarla birbirinden ayrılabilir ve yeni bir köşe oluşturulabilir nitelikte yapılır⁵³.

Okulöncesi eğitim kurumlarının bir günlük etkinlik programı üç temel etkinlik grubundan oluşmaktadır;

1. Programın iskeletini meydana getiren etkinlikler (okula geliş, temizlik, tuvalet, dinlenme, eve dönüş vb.)
2. Serbest zaman etkinlikleri (elişi çalışmaları ve ilgi köşelerinde oyun)
3. Öğretmen önderliğinde yapılan grup etkinlikleri (hikaye, müzik çalışmaları, oyun, fen ve doğa çalışmaları).⁵⁴

Yukarıda da görüldüğü gibi bir anaokulunun günlük programında elişi ve sanat etkinliklerine serbest zaman etkinliği diliminde ya da Milli Eğitim Bakanlığınca hazırlanan Okulöncesi Eğitim Programı'nda belirtilen "eğitim durumu/eğitim etkinlikleri"⁵⁵ adı altında yer verilir. Serbest zaman etkinliğinde çocuklar ilgisine yönelik seçtiği bir köşede 2-3 kişilik gruplar halinde o zamanı değerlendirirler. Eğitim durumu/eğitim etkinliğinde, öğretmen, hazırladığı günlük plandaki konuya göre bütün

⁵¹ Birsun, Mevlide, "Okulöncesi Dönemde Resmin İşlevi", Ya-Pa Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri 2-3, Ya-PA Yayınları, İstanbul, 1985, s. 79

⁵² Alkan, Cevat ve Mehmet Kurt, Özel Öğretim Yöntemleri: Disiplinlerin Öğretim Teknolojisi, 2. basım, Anı Yayıncılık, Ankara, 2003, s. 139; Oğuzkan, Şükran ve Güler Oral, Okulöncesi Eğitimi: Kız Sanat Okulları İçin, MEB Yayınevi, İstanbul, 12. basım, 2003, s. 121.

⁵³ Oğuzkan ve Oral, a.g.e., s. 121.

⁵⁴ Oğuzkan ve Oral, a.g.e., s. 112.

⁵⁵ Okulöncesi Eğitim Programı, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Ya-Pa Yayınları, İstanbul, 2002, s. 72.

sınıfa resim ve elişî etkinlikleri yaptırır. Gün içinde bir ya da iki kez bu çalışmalara yer verilir.

Anaokullarında resim ve elişî çalışmalarında kullanılan malzemeler öğretmenler ve okul tarafından sağlanır. Bu araç-gereçlerin, çocukların kolayca erişebilecekleri dolaplarda ya da raflarda olması gerekir. Araç-gereç kullanımında öğretmenin dikkat etmesi gereken hususlar şöyledir;

- Araç-gereç programın, planın ve konunun hedeflerine uygun olmalıdır.
- Çocuğun gelişimi göz önünde bulundurularak basitten karmaşığa doğru düzenlenmelidir.
- Grupla yapılan çalışmalarda malzemenin her çocuğa yetmesine dikkat edilmelidir. Malzemenin kısıtlı olması, çocuğun yaratıcılığını olumsuz yönde etkileyebilir.
- Öğretmen, çocuğun çok çeşitli kazanımlar edinebileceği, bağımsız çalışabileceği, çok çeşitli denemeler yapabileceği, estetik gelişime yardım edebilecek araç-gereç seçmeye özen göstermelidir.
- Malzemenin zağlık açısından bir problem yaratmaması için dezenfekte edilerek hijyenik olmasına dikkat edilmelidir.
- Ön açıklama yaparak çocuğu malzemeler konusunda bilgilendirmelidir.
- Yıpranan ve güncelliğini yitiren araç-gereçleri yenilemelidir⁵⁶.

Okulöncesi eğitiminde, sanat çalışmalarında yapılanları ve kullanılan araç-gereçleri iki ve üç boyutlu olarak ayırabiliriz. Sınıftaki resim ya da elişî köşesinde resim sehпасı, silinebilir masa ve sandalyeler, çocuğun iki ve üç boyutlu çalışmalarda kullanacağı her çeşit, yeterli sayıda malzeme bulunmalıdır.

İki boyutlu çalışmalar için gereken malzemeler; büyük boyutlu çeşitli kağıtlar, sulu boya, mum boya, pastel boya, pigment boya gibi boyalar, çeşitli kalınlıktaki fırçalar, ispirotolu kalemler, füzenler, kuru boyalardır.

Üç boyutlu çalışmalar için gerekken malzemeler; yoğurma maddeleri; kil, tuz seramiği, kağıt hamuru, macun, artık materyaller; kumaş, ip, boncuk, düğme, yünler, çiçekler, deniz kabukları, kağıtlar, vb. malzemeler, yapıştırıcılar, makaslardır.

⁵⁶ Artut, a.g.e., s. 202; Oğuzkan ve Oral, a.g.e., s. 149.

Okulöncesi çocuğu bu malzemeleri kullanarak kendi isteği doğrultusunda ya da öğretmenin etkinlik çerçevesinde verdiği konuda çalışmalar yapar. Kendi konu bulamayan, zorluklar çeken çocuklara masallar anlatılarak, müzik dinletilerek yardımcı olunur. Çocuk boyalarla, çizimlerle, yaptığı resimlerle, çevresinde gördüklerini, yaşadıklarını, hayallerini, kendini ifade eder. Yoğurma maddeleriyle üç boyutlu çalışmalar yapar. Böylece el ve parmaklarına beceri ve sürat kazandırır, kaslarını geliştirir. Artık materyalde kağıt yüzeyine, şişe, kutu, vb. yüzeylere çeşitli düzenlemeler yapabilirler. Ayrıca suluboya kullanarak yaprak, patates, soğan, sünger gibi çeşitli materyallerle baskı resim çalışmaları uygulatabilir. Renkli kağıtlar, fon kağıtları, grafon kağıtlarıyla çeşitli şekiller ve süslemeler yaptırılarak sınıfta sergilenebilir, çeşitli ortak projeler yaptırılabilir. Bu ortak çalışmalar, çocuğa paylaşmayı, işbirliğini, sosyalleşmeyi öğretir.

Çocuğa yaptığı resimler anlattırılır. Böylece çocuğun kendisini ifade etmesine olanak verilir. Onu anlamak ve hakkında bilgi sahibi olmak kolaylařır⁵⁷.

Milli Eğitim Bakanlığının hazırladığı okulöncesi eğitim programında sanat eğitimi ile ilgili özel bir başlık bulunmamaktadır. Psiko-motor, sosyal-duygusal, bilişsel ve dil alanlarında hedefler belirlenmiş ve kazanılması gereken davranışlar maddeler halinde yer almıştır. Bu maddelerle okulöncesi dönemdeki çocuktan sanat eğitimi ile ilgili beklenenler;

- Psiko-motor alanda; küçük kaslarını kullanarak yumuşak materyaller kullanması, makas kullanabilmesi,
- Sosyal-duygusal alanda; duygularını söyleyebilmesi, estetik özellikleri fark edebilmesi, resim, elişi, vb. sanat etkinliklerinde özgün ürünler yapabilmesi, eserlerin özelliklerini algıladığı şekilde söyleyebilmesi,
- Bilişsel ve dil alanında; gözlem yapabilmesi ve renkleri ayımsayabilmesi⁵⁸.

⁵⁷ Oğuzkan ve Oral, a.g.e., s. 154.

⁵⁸ Okulöncesi Eğitim Programı, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Ya-Pa Yayınları, İstanbul, 2002, s.s. 30-35.

1.2. Okulöncesi Eğitim

1.2.1. Okulöncesi Eğitimin Tanımı

Bir bireyin doğumundan, zorunlu eğitim çağına kadar geçirdiği döneme “okulöncesi dönem” denir. “Okulöncesi eğitimi” deyimi oldukça yenidir ve “erken çocukluk eğitimi” olarak da adlandırılır⁵⁹. Çocuğa ailesi veya kurumlarca verilen eğitimi kapsamı içine alır.

Oğuzkan ve Oral, okulöncesi eğitimini; “doğumdan, ilkokulun başlangıcına kadar olan çocukluk yıllarını içine alan; bu yaş çocuklarının bireysel özelliklerine ve gelişimsel düzeylerine uygun, zengin-uyarıcı çevre olanakları sağlayan; onların tüm gelişimlerini toplumun kültürel değerleri ve özellikleri doğrultusunda en iyi biçimde yönlendiren bir eğitim“ süreci olarak tanımlamışlardır⁶⁰.

0-72 ay ya da 0-6 yaş olarak belirtilen çocuk grubunu içine alan bu dönem, zihinsel, duygusal, sosyal ve fiziksel yönden yaşanan gelişimin en hızlı olduğu yıllardır. Kişiliğin oluşumunda ve şekillenmesinde, temel bilgi ve becerilerin oluşturulmasında ve biçimlendirilmesinde ileri yıllara olan etkisi nedeniyle bir bireyin yaşamında en kritik dönemlerden biridir⁶¹.

Bloom’un araştırmalarına göre, bir bireyin zihinsel gelişiminin % 50’si 4 yaşına kadar, %30’u 4 ile 8 yaşına kadar oluşmaktadır. 8 ile 17 yaş arasında ise %20’sinin oluştuğu saptanmıştır⁶². 0-6 yaş grubunu içine alan okulöncesi dönemde, bu sonuçlara göre, zihinsel gelişimin %60-70’inin gerçekleştiği görülmektedir⁶³. Ayrıca bu dönemde, Freud’a göre, kişiliğin ve davranışların temellerinin atıldığı yıllardır⁶⁴.

Bireyin yetişmesindeki en önemli adımların atıldığı bu yıllarda verilecek eğitimin kalitesinin çok iyi olması gerekliliği kaçınılmazdır. Dünyanın hemen her

⁵⁹ Oğuzkan ve Oral, a.g.e., s. 2.

⁶⁰ Oğuzkan ve Oral, a.g.e., s. 2.

⁶¹ Arı, Meziyet ve Belma Tuğrul, “Okulöncesi Eğitim”, Milli Eğitim Dergisi, Sayı 132, Ekim-Kasım-Aralık, 1996, s. 18.

⁶² Fidan, Nurettin, Eğitimde Yeni Yaklaşımlar ve İlkeler, Rehber Yayınevi Ankara, 1977 / Akt: Oğuzkan ve Oral, a.g.e., s. 7.

⁶³ Başal, a.g.e., s. 3

⁶⁴ Başal, a.g.e., s. 3; Oğuzkan ve Oral, a.g.e., s. 2.

ülkesinde okulöncesi eğitim, önce ailenin sorumluluğunda gerçekleşen bir süreçtir⁶⁵. Aile çocuğa zengin-uyarıcı çevre olanakları sunamaz ve bilinçli bir yönlendirme yapamazsa, gelişimini olumsuz yönde etkileyebilir veya eksik olarak tamamlanmasına neden olabilir. Ancak nitelikli bir okulöncesi eğitimi kurumu çocuğun planlı, denetimli ve kurallı eğitimini sağlar ve çocuğu merkez alarak, gelişim özellikleri ve yetenekleri doğrultusunda yetiştirir⁶⁶.

1.2.2. Okulöncesi Eğitimin Gerekliliği Ve Önemi

İnsan yaşamının en kritik dönemi olan “okulöncesi eğitim dönemi”; gelişme, öğrenme ve kazanılan deneyimler açısından daha sonraki yıllara kalıcı izler bırakır⁶⁷. 0-6 yaş çocuğu, gelişim özellikleri, davranış, duyu ve düşünceleri ile yetişkinlerden farklı, kendine özgü bir varlıktır⁶⁸. Gördüğü, yaşadığı, öğrendiği her şeyi olumlu ya da olumsuz bir ayırım yapmadan kendinde biriktirir. Bu açıdan, çocuğun eğitiminde yönlendirme ve şekillendirme önem taşır⁶⁹. Bu dönemde çocuğun eğitiminde en etkili kurum ailedir. Sosyal ya da eğitim kurumu daha sonra gelir⁷⁰. Kalıtsal olarak gelenler, ailenin tutumu, sevgisi, disiplin anlayışı, ekonomik durumu ve kültürel düzeyi çocuğun gelişimde oldukça önemli bir etkiye sahiptir⁷¹.

Okulöncesi eğitim dönemi, çocuğun temel gereksinimlerinin doğru olarak karşılanması, onun sağlıklı bir birey olabilmesi için önemlidir⁷².

Çocuğun temel gereksinimleri şunlardır;

- İyi bakım, sağlıklı beslenme,
- Sevgi, ilgi ve şefkat ,

⁶⁵ Gürkan, Tanju, “Okulöncesi Eğitimin Tanımı, Kapsamı ve Önemi”, Okulöncesi Eğitimin İlke ve Yöntemleri, Açıköğretim Okulöncesi Öğretmenliği Lisans Programı, Ed: Şefik Yaşar, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2000, s. 4.

⁶⁶ Üstünoğlu, Ülkü, “Okulöncesi Eğitim Döneminde Eğitim Kurumlarının Önemi ve Yararları”, Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, C. 2, sayı 2, Ekim, 1989, s. 163.

⁶⁷ Üstünoğlu, a.g.m., s. 157; Gürkan, a.g.m., s. 7.

⁶⁸ Tekiner, Özcan, “Okulöncesi Eğitimin Önemi ve Çocuğa Kazandırdıkları”, Milli Eğitim Dergisi, Sayı 132, Ekim-Kasım-Aralık, 1996, s. 10.

⁶⁹ Tekiner, a.g.m., s. 10.

⁷⁰ Oktay, Ayla, Yaşamın Sihirli Yılları: Okulöncesi Dönem, Epsilon Yayıncılık, İstanbul, 1999, s. 110.

⁷¹ Üstünoğlu, a.g.m., s. 158.

⁷² Oktay, Ayla, “Okulöncesi Dönem Çocuğunun Gereksinimleri ve Okulöncesi Eğitimin Temel İlkeleri”, Okulöncesi Eğitiminin İlke ve Yöntemleri, Açıköğretim Okulöncesi Öğretmenliği Lisans Programı, Ed: Şefik Yaşar, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2000a, S. 46.

- Güven,
- Hareket ve oyun,
- Yaratıcılığı destekleyici ve estetik duygusunu geliştirici ortam,
- Kendini tanıma, kanıtlama, özgürlük ve yetişkin desteği,
- Diğer çocuklarla birlikte olma ve oyun⁷³.

Bu ihtiyaçların tamamının, özellikle de sosyo-ekonomik durumu düşük ve sosyo-kültürel düzeyi geri aileler tarafından karşılanması güçtür. Okulöncesi eğitim kurumları bu aşamada devreye girer ve çocuğun evde temelleri atılan olumlu alışkanlıklarının pekiştirilmesinde, olumsuz olanların yok edilmesinde, sosyal ve toplumsal davranışların kazandırılmasında aileye büyük yardım sağlar⁷⁴. Aileye, eğitime ilişkin sorunlarına yönelik çözüm imkanları sunarken, sorumluluklarının belirli bir ölçüde azalmasını sağlayıp onlara yol gösterir⁷⁵.

1.2.2.1. Okulöncesi Eğitimin Temel İlkeleri

Çocuğun doğumdan getirdiği kalıtsal özellikler, uygun ortamlar yaratıldığında ortaya çıkar ve iyi yönde, planlı ve programlı bir eğitim desteği ile bu özellikler en üst seviyeye kadar ulaşır⁷⁶. Okulöncesi eğitim kurumlarında çocuğa zengin bir uyarıcı çevre sunulur, onları merkeze alan bir yaklaşımla; fiziksel, duygusal, sosyal, zihinsel, dilsel ve kişisel yönden gelişimlerini en iyi şekilde göstermeleri sağlanır. Çocuğu ilköğretime hazırlayarak, temel eğitimin gerektirdiği bilgi, beceri, tutum ve davranışların oluşmasına yardımcı olur⁷⁷.

Bunu gerçekleştirebilmek için, okulöncesi, eğitim programlarını hazırlarken şu ilkelere yola çıkılır;

1. Her çocuk farklı bir bireydir.
2. Okulöncesi dönem yaşamın temelidir.
3. Çocuğun gelişiminde özel alıcı dönemler vardır.
4. Eğitim çocuğun gereksinimlerine duyarlı olmalıdır.

⁷³ Oktay, 2000a, a.g.m., s.s. 47-50; Oktay, 1999, a.g.e., s.s.123-131.

⁷⁴ Oktay, 1999, a.g.e., s. 173; Başal, a.g.e., s. 6; Oğuzkan ve Oral, a.g.e., s. 106.

⁷⁵ Oktay, 1999, a.g.e., s. 187; Tekiner, a.g.m., s. 10.

⁷⁶ Oktay, 2000a, a.g.m., s. 56.

⁷⁷ Tekiner, a.g.m., s. 10; Gürkan, a.g.m., s. 6; Oğuzkan ve Oral, a.g.e., s. 10.

5. Gelişimin bütün yönleri birbiri ile ilişkili olduğundan, eğitim çocuğun bütünlüğünü gözetmelidir.

6. Eğitimde çocuğun etkin katılımı ve ilgisi olmalıdır.

7. Öğrenme çocuğun bildiklerinden başlamalı ve kendi kendine öğrenmeyi desteklemelidir.

8. Eğitim çocuğun kendi kendini denetlemesine olanak sağlamalıdır.

9. Oyun, çocuğun en önemli öğrenme yöntemidir.

10. Çocuğun gelişiminde çevresindeki çocuk ve yetişkinlerle kurduğu ilişkiler önemlidir.

11. Sağlıklı bireylerin yetiştirilmesinde duygu ve tutumlar önemlidir.

12. Çocuğun eğitiminde kalıtım, çevre ve bilgi etkileşim halindedir⁷⁸.

Yukarıda belirtilen bu ilkeler göz önünde bulundurularak hazırlanan programlarla sağlıklı bireylerin temelleri atılır. Yaşamın ilk yıllarında verilen bu planlı eğitimle birlikte; temel güven duygusuna ve öz denetimine sahip, özerk, girişimci ve yaratıcı bir nesil yetiştirilmesi mümkün hale gelir⁷⁹.

1.2.2.2. Okulöncesi Eğitimin Çocuğa Kazandırdıkları

Çocuğa ilk yıllarda gösterilen sevgi ve zengin uyarılar, gelişiminin olumlu yönde olmasını etkiler. Okulöncesi eğitimi çocuğun ilgi ve ihtiyaçlarını göz önüne alarak, bunları karşılamayı amaçlar⁸⁰.

Oyun bu eğitimin en önemli parçasıdır. İyi bir okulöncesi eğitimi kurumu, çocuğa en uygun oyun ortamını sağlar⁸¹. Sunduğu güvenli ve faydalı oyun alanları ile onların zihinsel, fiziksel, duygusal gelişimlerinin, sosyal ve dil gelişimi ile etkileşim halinde olmasını sağlar⁸².

Okulöncesi eğitimin çocuğa farklı gelişim alanlarında kazandırdığı beceri ve yeterlilikler şu başlıklar altında açıklanmıştır:

1. Fiziksel ve Motor Gelişim

⁷⁸ Oktay, 2000a, a.g.m., s.s. 51-56.

⁷⁹ Oğuzkan ve Oral, a.g.e., s. 18, 81.

⁸⁰ Tekiner, a.g.m., s. 10.

⁸¹ Başal, a.g.e., s.7; Üstünoğlu, a.g.m., s. 59.

⁸² Oktay, 1999, a.g.e., s. 111.

2. Duygusal Gelişim
3. Sosyal Gelişim
4. Kişilik Gelişimi
5. Zihinsel Gelişim
6. Dil Gelişimi

1. Fiziksel ve Motor Gelişim: Çocuk doğduğu andan itibaren fiziksel olarak çok hızlı bir gelişme gösterir. Okulöncesi eğitim kurumlarında, çocuğun hareket edebilmesi için sağlanan güvenli ve yararlı ortamlarla bedenini tanıma ve kontrol edebilme becerileri kazandırılır⁸³. Önce büyük kas gruplarını, sonra küçük kas gruplarını çalıştırıp kontrol etmeyi öğrenir. Oyunlarla, dans, resim, el-işi gibi etkinliklerle çocuk, vücut ve el becerileri geliştirirken, kas gelişimine de destek olunur.⁸⁴

Çocuk yapabildiklerinin farkına varır, kendi vücudunu ve duyu organlarını öğrenir. Vücudunun bölümlerinin ve organlarının isimlerini, işlevlerini, insanları birbirinden ayırmaya yardımcı olan ve kendisini tanıtmada ona yardımcı olacak saç ve göz renklerinin isimlerini öğrenir. Fiziksel büyümenin olduğunu ve herkeste farklı gerçekleştiğini kabullenir. Organlar tanıtılırken, cinsel farklılıkları öğrenir, kendi cinsel kimliğini duyu ve fikir olarak anladığında kendinden beklenen davranışları ve cinsiyet rollerini kolayca özümser⁸⁵.

2. Duygusal Gelişim: Sevgiye dayalı bir ortamla çocuğun duygusal güveninin ve sağlıklı benlik kavramının temelleri atılmış olur⁸⁶. Aile ve okul, dış dünyasının değişikliği ve büyüklüğü karşısında “koruma” ve “destek” sorumluluğunu üstlenir⁸⁷. Bireysel özelliklerine ilgi gösterilen ve saygı duyulan çocuk, yapabileceklerinin farkına varır ve olumlu bir benlik algısı geliştirir⁸⁸.

Çocuğun başarabileceği, yeteneğini ortaya çıkarabileceği etkinliklere ve deneyimlere yer verilerek kendini tanıyıp, kabul etmesi sağlanır⁸⁹.

⁸³ Oktay, 2000a, a.g.m., s. 50.

⁸⁴ Oğuzkan ve Oral, a.g.e., s. 16.

⁸⁵ Genç, Şengül ve Nuray Senemoğlu., Okulöncesi Eğitim Programı: İlköğretimde Etkili Öğretme ve Öğrenme Öğretmen El Kitabı, Modül 12, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Projeler Koordinasyon Merkezi Başkanlığı, Ankara, 2001, s. 3

⁸⁶ Üstünoğlu, a.g.m., s. 158; Oğuzkan ve Oral, a.g.m., s. 16.

⁸⁷ Oktay, 2000a, a.g.m., s. 47.

⁸⁸ Oktay, 2000a, a.g.m., s. 50; Genç ve Senemoğlu, a.g.e., s. 3.

⁸⁹ Oğuzkan ve Oral, a.g.e., s. 17.

Kendine güvenen, yapabilecekleriyle sevildiğini ve değer verildiğini bilen çocuk, temel güven duygusunu oluşturur. Kendini seven, sevgi gören bir çocuk, başkalarını sevmeyi ve onlara değer vermeyi, kabul etmeyi öğrenir. İlk arkadaşlık bağlarını kurmaya başlar⁹⁰.

Kızgınlık, üzüntü, sevinç, mutluluk, öfke gibi duyguları öğrenir ve kendi duygularının farkına varıp ifade edebilir.

3. *Sosyal Gelişim*: Okul ortamında, kendi yaşlılarıyla bir araya gelen çocuk, grup içi etkileşim içine girmiş olur. Sorumluluklarının ve kendini denetleyebilmenin ne olduğunu toplu olarak yapılan çalışmalarla öğrenir⁹¹. Grup oyunları ile kendini tanıyarak hak ve özgürlüklerinin ölçüsünü anlar, başkalarının da hak ve özgürlükleri olduğunu farkına varır. Grup başarısını takdir etmeyi öğrenir⁹². Grup çalışmaları ile başkalarının duygularını ve davranışlarını anlar, nedenlerini çözmeye çalışır. “Ben” ve “başkası” kavramlarının farkına varır⁹³.

Diğer çocuklarla paylaştığı sınıf ortamındaki eşyaları ortak kullanmayı, sırasını beklemeyi, sabırlı ve saygılı olmayı, işbirliğini ve yardımlaşmayı, sınıfın ve eşyaların düzenine uymayı öğrenir. Hareketlerine dikkat ederek arkadaşlarını rahatsız etmemeye özen gösterir⁹⁴.

Okul, çocuğun, aile, komşular, akrabalar dışında karşılaştığı farklı bir sosyal çevredir. Çocuk, ufak bir sosyal çevre olan okulda, toplumsal kuralları, bu kuralların neden konduğunu ve gerektiğini öğrenir⁹⁵.

Okulun bir diğer görevi de çocukların ilgisini çekebilecek, onları farklı yaşamlarla tanıştırmayı deneyimlerini zenginleştirecek sosyal kurumlara (hayvanat bahçesi, istasyon, tiyatro, itfaiye, vb.) geziler düzenlemektir⁹⁶. Kendi toplumunun yaşamını yansıtan gezilerle, hikayelerle, dramalarla, oyunlarla, konuklarla kültür değerlerini, topluma katkısı olan meslek gruplarını ve kuruluşları öğrenir. Ayrıca diğer kültürlerin özelliklerini de tanıtıcı etkinliklere yer verilerek, kültürler arası farkları ve

⁹⁰ Oğuzkan ve Oral, a.g.e., s. 17.

⁹¹ Oktay, 2000a, a.g.m., s. 54.

⁹² Genç ve Senemoğlu, a.g.e., s. 4.

⁹³ Yavuzer, Haluk, Anababa ve Çocuk, 8. Basım. Remzi Kitabevi, İstanbul, 1995/ Akt: Başal, a.g.e., s.16.

⁹⁴ Oktay, 1999, a.g.e., s. 174.

⁹⁵ Üstünoğlu, a.g.m., s. 160.

⁹⁶ Oğuzkan ve Oral, a.g.e., s. 18.

benzerlikleri öğrenmesi sağlanır. Kültürünün özelliklerini benimsediği gibi, diğer kültürlerle de saygı duymayı öğrenir⁹⁷. Aile ile başlayan çevresi giderek genişler ve dünyanın bir parçası olduğunun farkına varır.

4. *Kişilik Gelişimi*: Çocuk bilinçli bir “ben” duygusunu ve kavramını geliştirdiğinde sağlıklı bir kişilik gelişimi için büyük bir adım atmış olur. Çocuğa “kim” olduğunun kavratılması, istediklerinin ve yapabileceklerinin gücünün öğretilmesi gerekir. Olumlu tutumlarla gerçek benliğinin farkına varan bir çocuk, seçtiği hedefe nasıl ve ne kadar varabileceğini bilir. Resim, el-ışi, müzik, dans, drama, oyun gibi katıldığı etkinliklerle, kendini anlatmasına fırsatlar verilerek, benlik kavramının gelişimine destek olunur. Böylelikle çocuk, kendini konuşarak ve görsel olarak anlatabilir düzeye erişir⁹⁸. Sıkılganlıktan kurtulup, girişken ve atak olmayı, kendisine güvenmeyi ve ifade etmeyi öğrenir⁹⁹.

Çocuğun, ihtiyaçlarını kendisinin karşılamasına olanak tanınarak, bağımsız yaşaması, kendisine yetmesi öğretilir. Grup içi etkinliklerde ve oyunlarda seçme ve katılma isteği özgürlüğü verilerek, bağımsızlık çabalarına destek olunur. Böylece başkalarının özgürlüğünü zedelededen bağımsız yaşamının ne olduğunu öğrenir. Kendini denetlemeyi ve davranışlarına sınırlar koymayı, kuralların ona karşı olduğunu değil, onun için olduğunu bilir¹⁰⁰.

5. *Zihinsel Gelişim*: Çocukta zihinsel gelişimin olgunlaşmasını kolaylaştırmanın en önemli yolu uyarıcı-zengin öğretim yaşantıları ve etkinlikleridir¹⁰¹. Karşılaştığı bir çok uyarıcı sayesinde doğru algılamayı öğrenir, gözlem becerileri gelişir¹⁰². Duyuların etkin kullanımı ile dikkat süreleri uzar ve akıl yürütme yeteneklerinin gelişimi ile keşfetmeyi¹⁰³ ve neden-sonuç ilişkilerini sorgulayarak, merak ettiklerini araştırıp problem çözmeyi öğrenir¹⁰⁴. Problem çözmeyi öğrenen çocuğa, yeni fikirler üretmesi, çözüme değişik yollardan gitmesi ve buluşlar yapması konusunda özendirici bir tutumla

⁹⁷ Genç ve Senemoğlu, *a.g.e.*, s. 7.

⁹⁸ Oğuzkan ve Oral, *a.g.e.*, s.s. 18-19.

⁹⁹ Üstünoğlu, *a.g.m.*, s. 159.

¹⁰⁰ Oğuzkan ve Oral, *a.g.e.*, s.s. 19-20.

¹⁰¹ Oğuzkan ve Oral, *a.g.e.*, s. 10.

¹⁰² Genç ve Senemoğlu, *a.g.e.*, s. 13.

¹⁰³ Oğuzkan ve Oral, *a.g.e.*, s. 20.

¹⁰⁴ Genç ve Senemoğlu, *a.g.e.*, s. 13; Üstünoğlu, *a.g.m.*, s. 160.

yaklaşırsa, yaratıcılığının gelişimi sağlanır¹⁰⁵. Özgür ve rahat ortamlarda, zevk alarak çalışması sağlanarak, yaratıcı özellikleri geliştirilir¹⁰⁶. Böylelikle olayları çeşitli yönlerden gözleyip soru sorma, bilgi toplama, tartışma, organize etme ve genelleme becerileri kazanırlar¹⁰⁷.

Objeleri biçimlerine, fonksiyonlarına, kokularına, seslerine göre sınıflamalar yapabilir, benzerlik ve farklılıkları ayırt edebilirler. Büyükten-küçüğe, uzundan-kısayaya, doğru sıralamalar yapabilirler. Sayı kavramını, uzak-yakın, alt-üst-yan gibi objelerin mekandaki duruşlarını, farklı yönlerden gözlemlemeyi ve ifade etmeyi öğrenirler¹⁰⁸. Bu bilgilerle çocuğu, ilköğretime hazırlayan temel beceriler kazandırılmış olur.

6. Dil Gelişimi: Okul ortamında çocuk öğretmeni ve arkadaşları ile etkileşim halindedir ve dili ile iletişim kurar. İyi düzenlenmiş uyarıcı-zengin öğretim yaşantılarıyla dolu bir okulöncesi kurumunun, çocuğun dil gelişiminde etkisi vardır. Çocuğun düşünme yeteneğini ve görme-işitme duyularını geliştiren etkinlikler, konuşma dili ve kelime hazinesini geliştirir¹⁰⁹.

Öğretmen dili doğru kullanılmalı, çocuğa konuşması ve düşüncelerini ifade etmesi için rahat ortamlar sağlamalıdır.

Dilin gelişiminde dinleme etkinlikleri de, kelimenin doğru kullanımı öğretmek ve kelime hazinesini zenginleştirmek için önemlidir¹¹⁰.

1.2.2.3. Okulöncesi Eğitimin İleriki Yıllara Olan Etkisi İle İlgili Yapılan Araştırmalar

Çocuğun tüm alanlardaki gelişiminin temellerinin atıldığı bu dönemin ileriki yaşamdaki etkileri bir çok araştırmacı tarafından ele alınmış ve incelenmiştir.

İlkokula hazırlık yönünden verilen eğitimin başarılı olup olmadığını araştıran Gürkan, Ankara'da 11 ilkokulda 1876 1. sınıf öğrencisi üzerinde yaptığı araştırmada, okulöncesi eğitimden yararlanan çocukların, diğerlerine göre farklılıklarını şu şekilde belirtmiştir;

¹⁰⁵ Oğuzkan ve Oral, a.g.e., s. 20.

¹⁰⁶ Genç ve Senemoğlu, a.g.e., s. 10.

¹⁰⁷ Oğuzkan ve Oral, a.g.e., s. 20.

¹⁰⁸ Genç ve Senemoğlu, a.g.e., s.s. 14-15.

¹⁰⁹ Başal, a.g.e., s. 24.

¹¹⁰ Genç ve Senemoğlu, a.g.e., s. 8.

- Zihinsel gelişim ve davranışları yönünden daha ileri düzeyde,
- Sosyal davranışları daha olumlu,
- İlgili zenginliğine sahip,
- Özel ilgi ve becerileri daha ileridir¹¹¹.

Sosyal gelişim açısından, okulöncesi eğitimi almayan çocuklarla kıyaslanan okulöncesi eğitimi almış çocuklarda;

- Öz güvenin,
- Çevreye dönük olmanın,
- Meraklı olmanın,
- Bağımsız olmanın,
- Uyarıcı olmanın,
- Sosyal olmanın,
- İnsiyatifini kullanmanın,
- Önder olmanın daha belirgin olduğu görülmüştür¹¹².

Tekiner'in makalesinde belirttiği başka bir araştırmada, kurumlarda okulöncesi eğitimi alan çocukların;

- Zihinsel gelişimlerinde,
- Okul başarısında,
- Okula yönelik tutumlarında farklılıklar ortaya çıktığı;
- Bedensel,
- Duygusal,
- Sosyal gelişmelerinde önemli ilerlemeler kaydettikleri tespit edilmiştir.

Aynı çocuklar 6-18 yaş dönemine kadar izlenmiş;

- Kişiliklerine güvenen,
- Çevresiyle uyumlu,
- Okula bağlı,
- Eğitime önem veren,
- Evde/ okulda/ çevrede konulan kurallara uygun davranan,

¹¹¹ Gürkan, Tanju, "Okulöncesi Eğitimin İlkokuldaki Etkileri Üzerine Bir İnceleme", Eğitim ve Bilim Dergisi, sayı 22-23, 1979/ Akt: Oğuzkan ve Oral, a.g.e., s. 108.

¹¹² Oğuzkan ve Oral, a.g.e., s. 106.

- Başarılı okul hayatı olan,
- Lise ve daha yüksek öğrenim kurumlarına devam yüzdelerinde önemli artışlar olan bireyler olduğu gözlenmiştir¹¹³.

Eskişehir’de, okulöncesi eğitimi alan ve almayan 1. sınıf öğrencileriyle ilgili araştırma yapan Gürsel, ders başarı notları ortalaması ve davranış notları ortalamasında yüksek fark olduğunu belirtmiştir. Ancak, şehir merkezindeki okulöncesi eğitimi alan ve almayan öğrenciler arasındaki farkın azaldığını ortaya koymuştur. Bu açıdan, sosyo-ekonomik yönden yetersiz olan bölgelerdeki çocukların bu açığı kapatmada, daha çok okulöncesi eğitimi almaları gerektiğini belirtmiştir¹¹⁴.

Ellis, okulöncesi eğitimin üniversiteye etkisini araştırmış ve okulöncesi eğitimi almış 44 yüksekokul öğrencisi üzerinde yaptığı araştırmada, okulöncesi deneyim ve başarı arasında olumlu bir korelasyon olduğunu bulmuştur¹¹⁵.

1.2.3. Okulöncesi Eğitimin Amaçları

Okulöncesi eğitimin amacı, ilkokula başlamadan önce çocuğa, ailenin ve toplumsal yaşamın sunduğu olanakları zenginleştirerek, onu zararlı etkilerden korumak, ileriki yaşantısında sosyal hayata uyumunu ve akademik başarısına katkısı olacağı eğitim ortamlarını sağlamaktır¹¹⁶.

Mialaret, okulöncesi eğitimin evrensel amaçlarını aşağıdaki şekilde ifade etmiştir;

1. Toplumsal amaçlar;

- a. Çalışan kadınların çocuklarına bakmak.
- b. Her çocuğa eğitim sağlamak ve onların bireysel gelişimlerine katkıda bulunmak.
- c. Çocukların birbirleriyle ve başkalarıyla ilişki içinde bulunmasına, sosyalleşmesine çok önemli katkıda bulunmak.

¹¹³ Tekiner, a.g.m., s. 10.

¹¹⁴ Gürsel, O., “Okulöncesi Eğitim Kurumlarının Üst Sınıftaki Öğrenme Sürecine Etkisi”, Türkiye Okulöncesi Eğitimi Geliştirme Derneği’nce Düzenlenen “Türkiye’de Okulöncesi Eğitimi Araştırmaları” toplantısında sunulan bildiri (Teksir), Ankara, 1987/ Akt: Başal, a.g.e., s. 20.

¹¹⁵ Ellis, D.E., “Longitudinal Follow. Up Assessment of Differential Preschool Experience for Low Income Minority Group Children”, Journal of Educational Research 78 (4), 1985/ Akt: Başal, a.g.e., s. 19.

¹¹⁶ Oğuzkan ve Oral, a.g.e., s. 22; Tekiner, a.g.m., s. 10.

2. Eğitici amaçlar; çocuğun duyu organlarını eğitmek, çevreye olan duyarlılığını arttırmak (renge, sese, estetiğe,...).

3. Gelişimsel amaçlar; çocuğun doğal gelişimini temel alarak, gelişimle ilgili tecrübelerine önem vermek¹¹⁷.

Oğuzkan ve Oral, okulöncesi eğitimi veren kurumların, çocuğun gelişimine ilişkin amaçlarını şu şekilde sıralamışlardır;

1. Çocuğun fiziksel ve motor gelişiminde etkinlik sağlamak.
 - Sağlığını korumak.
 - Bedenini tanıtmak.
 - Kas gelişimini sağlamak.
2. Çocukta duygusal güveni sağlamak.
 - Sevgi ortamı oluşturmak.
 - Kendine karşı olumlu tavır geliştirmesini sağlamak.
 - Başkalarıyla ilişkisinde olumlu tavırlar geliştirmek.
3. Çocuğun sağlıklı bir sosyalleşme süreci içinde gelişimine olanak tanımak.
 - Grup içi etkileşim olanakları sunmak.
 - Sosyal çevreyi tanıtmak.
 - Kültürel değerleri, sosyal kurallara uyumu sağlamak.
 - Temel alışkanlıklar kazandırmak.
4. Çocuğun sağlıklı kişilik gelişimine olanak tanımak.
 - Gerçek benlik kavramını geliştirmek.
 - Kendini anlatmasına imkan vermek.
 - Öz denetimi sağlamak.
5. Çocukta öğrenme becerisini geliştirmek
 - Uyarıcı çevre olanakları sunmak.
 - Akıl yürütme yeteneğini geliştirmek.
 - Yaratıcılığı geliştirmek.
 - Dilini zenginleştirmek.

¹¹⁷ Mialaret, G., "Dünyada Okulöncesi Eğitimi", Okulöncesi Eğitimi Bildiri Kitabı, UNESCO Türk Milli Komisyonu, Ankara, 1971/ Akt: Oktay, 1999, a.g.e., s. 188.

6. Çocuğu okul yaşamına hazırlamak.

- Okul yaşamı için gerekli sosyal yaşam becerileri sağlamak.
- Zihinsel olgunluk düzeyini sağlamak¹¹⁸.

Dünyadaki diğer ülkelerde olduğu gibi, Türkiye’de içinde bulunduğu koşullara uygun olarak, evrensel ilkeleri de göz önünde bulundurup okulöncesi eğitimi için amaçlar belirlemiştir.

Okulöncesi eğitimin amaç ve görevleri, Türk Milli Eğitiminin Genel Amaçlarına ve Temel İlkelerine uygun olarak;

1. Çocukların beden, zihin ve duygu gelişmesini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak.

2. Onları ilköğretime hazırlamak.

3. Şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetiştirme ortamı yaratmak.

4. Çocukların Türkçe’yi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamak¹¹⁹.

Ülkemizdeki okulöncesi eğitim amaçlarına bakıldığında özellikle 2. ve 4. maddeler dikkat çeker. Bu maddeler, ülkemizin içinde bulunduğu olumsuz şartların bir göstergesidir. Özellikle, Güneydoğu Anadolu, Doğu Anadolu gibi bölgelerde, şehirlerdeki gecekondu yerleşmelerindeki olumsuz çevre şartları, burada dünyaya gelen çocukların gelişimine daha fazla eğilmek gerektiğini gösterir.

1.2.4. Dünyada Okulöncesi Eğitimin Gelişimi

Dünyada okulöncesi eğitim, toplumsal zorunluluklar sonucu ortaya çıkmıştır. 19. yüzyılda başlayan sanayileşme ve teknolojik gelişmelerle işçi gücündeki açığın kapatılması için kadının çalışma hayatına girdiği görülür. Zamanla çocukların bakımı için güvenli ortamlara ihtiyaç duyulmuş, bunun sonucunda da okulöncesi eğitim kurumları açılmaya başlanmıştır¹²⁰.

¹¹⁸ Oğuzkan ve Oral, a.g.e., s.s. 14-15.

¹¹⁹ Okulöncesi Eğitim Programı, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Ya-Pa Yayınları, İstanbul, 2002, s.s. 30-35.

¹²⁰ Üstünoğlu, a.g.m., s. 159.

Başlangıçta sadece bakım ve korumaya yönelik olan bu kurumlar 19. yüzyıldaki bilimsel araştırmaların sonuçlarından etkilenerek, çocuğa erken yaşlarda verilecek eğitimin, gelişim üzerindeki önemini anlamışlar ve kurumları geliştirmişlerdir. Günümüz koşullarında sadece çalışan annelerin çocuklarına değil, okulöncesi eğitim çağında olan her çocuğa eğitim verilmektedir.

Apartmanlarda, bahçesiz ortamlarda doğan ve trafik yoğunluğundan dışarı çıkamayan çocuk, farklı çevre uyarılarından ve akranlarından yoksun bir çocukluk geçirdiği düşünülürse, okulöncesi eğitim kurumlarında ona sunulan güvenli ve yararlı oyun ortamları ile sağlıklı bir çocukluk geçirebilmektedir¹²¹.

Oğuzkan ve Oral, okulöncesi eğitimin ortaya çıkış nedenlerini;

1. Yoksul halkı kalkındırmak ve kimsesiz çocukların olumsuz çevre koşullarından en az etkilenmesini sağlamak,

2. Endüstrinin ihtiyacı olan kadın gücünden yararlanmak,

3. Çocukluk yıllarındaki deneyimlerin, uzun dönemde, toplumsal yönelişlerdeki etkisine giderek artan oranda bilinçlenmek, olarak belirtmişlerdir¹²².

1.2.4.1. Düşünsel Temelleri

Okulöncesi eğitimin ilk çağlarda taklit, ezber ve töreler yoluyla yapıldığı görülür. Bu dönemin önemli düşünürlerinden Aristoteles'in görüşleri, okulöncesi eğitimi düşüncesinin temellerini oluşturacak niteliktedir. Çocuğun beş yaşına kadar öğretim işine ve çalışma ortamına sokulmamasını, bu devrede çocuğa oyun ile diğer uğraş olanaklarının sağlanması gerektiğini belirtmiştir¹²³.

İlk çağ Roma İmparatorluğu Dönemi'nde yaşamış Quintilianus, bedensel cezaların olumsuz sonuçlar doğuracağına, çocukla arkadaşça ilişkiler içinde olmanın yararlarına değinmiştir¹²⁴.

¹²¹ Üstünoğlu, a.g.m., s. 160.

¹²² Oğuzkan ve Oral, a.g.e., s. 28.

¹²³ Oktay, Ayla, "Okulöncesi Eğitimin Düşünsel Temelleri", Okulöncesi Eğitimin İlke ve Yöntemleri, Açık Öğretim Okulöncesi Öğretmenliği Lisans Programı, Ed: Şefik Yaşar, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2000b, s. 13.

¹²⁴ Oğuzkan ve Oral, a.g.e., s. 24.

Ortaçağda eğitimde din etkilidir¹²⁵. Çocuk, yetişkinin bir kopyası olarak görülmüş ve itaat etmesi, inanmayı öğrenmesi beklenmiştir.

Yeni ve Yakınçağlardaki hızlı gelişmelerle, günümüz okulöncesi eğitimi anlayışının temelleri atılmaya başlanmıştır. 15. ve 16. yüzyıllarda Hümanizm anlayışıyla, çocuğun özellikleri göz önünde bulundurulmuş ve din baskısı yerini laik eğitim anlayışına bırakmıştır.

17. yüzyıl, düşünde tarihinde “yöntem çağı” olarak nitelenir. Okulöncesi eğitimi alanve gözlem çalışmaları yapılarak görüşler ortaya sunulmuştur. Comenius ve Locke, çocukluk dönemlerinde duyuvar yoluyla öğrenmenin gerçekleştiğini söylemişlerdir. Görüşleri çocuk merkezlidir ve çocuğun doğal gelişmeleri izlenerek eğitimin verilmesi gerektiğini savunurlar¹²⁶.

18. yüzyıl “aydınlanma ve akıl çağı” olarak, 19. yüzyıl “endüstri çağı” olarak kabul edilmiş ve günümüz eğitim anlayışında geçerli olan görüşlerin temellerinin sağlamlaştırıldığı yüzyıllar olarak kabul görmüştür¹²⁷. Bu dönemde ortaya çıkan düşünürlerden Rousseau, çocukta var olan yeteneği geliştirmekle işe başlar. 17. yüzyıl düşünürleri gibi doğaya göre eğitimi savunur ve bunun özgürlük ortamı ile sağlanacağını belirtir¹²⁸. Pestalozzi, “metod” adını verdiği bir sistem ortaya koymuştur. Merkezde çocuk vardır ve kişiliğini, yeteneklerini bütünü ile geliştirmek, ileriki yaşamında da dopdolu ve mutlu yaşam sürdürebilmesi için izlenmesi gereken bir yol olarak tanımlar. Eğitimin insan doğası ile uyuşması gerekliliğini benimsemiştir¹²⁹. Yaparak öğrenme ilkesini eğitim dünyasında gündeme getirmiştir¹³⁰.

Diğer önemli bir düşünür de Rousseau ve Pestalozzi'nin yolundan giderek, ilgisini daha çok okulöncesi eğitimi üzerinde yoğunlaştırmış olan Frobel'dir. Kurumun önemini vurgulamış ve “kindergarten” (Çocuk bahçesi) adı altında bir okulöncesi kurumu açmıştır. Çocuk eğitiminde dil ve oyunun önemini vurgulamış, eğitsel oyunlar yazmıştır.

¹²⁵ Oktay, 2000b, a.g.m., s. 13; Oğuzkan ve Oral, a.g.e., s. 23.

¹²⁶ Oktay 2000b, a.g.m., s.s. 15-16; Oğuzkan ve Oral, a.g.e., s. 24.

¹²⁷ Oktay 2000b, a.g.m., s. 17.

¹²⁸ Oktay 2000b, a.g.m., s. 17; Oğuzkan ve Oral, a.g.e., s. 25.

¹²⁹ Oktay 2000b, a.g.m., s. 18.

¹³⁰ Oğuzkan ve Oral, a.g.e., s 25.

Günümüz okulöncesi eğitiminde etkin olan başlıca görüşlere baktığımızda psikolojik yaklaşımların öne çıktığı görülür. Dewey, demokratik bir eğitimi savunmuş, çoğunluğa hizmet eden bir yapı öngörmüştür. Çocuğun ruhsal özelliklerini ve toplumsal yaşamı ön plana çıkartarak, derslerin odak noktasına çocuğun kendi toplumsal etkinliklerini oluşturmasını yerleştirilmiştir. Çocuk merkezli eğitim yaklaşımıyla, dünyadaki çeşitli ülkelerin eğitim anlayışı üzerinde etkili olmuştur¹³¹.

Diğer bir eğitimci de, asıl mesleği tıp doktorluğu olan Montessori'dir. Çocuk Evi adını verdiği okulunda, çocuğa saygı, özümleyici akıl, kritik dönemler, hazırlanmış çevre, kendini eğitime ilkeleri doğrultusunda oluşturduğu sistemi uygulamıştır. Burada çocuğa bir çok materyal ve hazır bir çevre sunulmuştur. Çocuk kendi seçeceği sorumluluklarla çalışmaktadır¹³².

İngiltere'de, 20. yüzyılın başlarında, Montessori'nin Çocuk Evi'nin aksine, Mc. Millan ve kardeşi tarafından, yapay malzemeler ve hazır çevrenin yerine doğal çevre koşullarıyla ilişkinin esas alındığı ilk yuva açılmıştır¹³³.

20. yüzyılda kuramı en çok kabul gören psikolog olan Piaget, zihinsel gelişme ile ilgili araştırmalar yapmış, çocukların eğitiminde kendi yaş gruplarıyla etkileşimin önemini vurgulamıştır. Vygotsky, "sosyo-kültürel gelişim" kuramıyla, tüm zihinsel işlerin sosyal temelleri olduğunu söylemiştir. Dil gelişiminin, düşünde gelişimi ile paralelliği ve işbirliğine dayanan bir etkileşim ortamının sağlanmasının önemini vurgulamıştır.

Gardner ise zekanın tek bir tip değil, farklı zeka türlerinin bulunduğunu savunduğu "çoklu zeka kuramı" ile son dönemlerde ön plana çıkan bir kuramcıdır¹³⁴.

1.2.4.2. Kurumlar

Okulöncesi eğitimi, dünyanın bir çok ülkesinde zorunlu değildir. Ancak zorunlu eğitimin bir parçası olarak kabul edilir. Finansman açısından devlet, gönüllü kuruluşlar, yardım kuruluşları, kiliseler, resmi ve özel kuruluşlar bu alanda yatırım yapmaktadır. Okulöncesi eğitim kurumları genelde, eğitim, sağlık ve sosyal yardım bakanlıkları ile

¹³¹ Oktay 2000b, a.g.m., s.s. 19-20.

¹³² Oktay 2000b, a.g.m., s.s. 21-22; Oğuzkan ve Oral, a.g.e., s. 27.

¹³³ Oğuzkan ve Oral, a.g.e., s. 27

¹³⁴ Oktay 2000b, a.g.m., s.s. 24-25.

belediyeler ve yerel eğitim organizasyonlarına bağlıdır. Kurumların açılmasından ve denetlenmesinden sorumludurlar.

Program modelleri açısından bakıldığında, farklı modellerin aynı anda uygulandığı görülür. Kurumsal eğitim modellerine bakıldığında çocuk merkezli, anne-babayı eğiten veya hem çocuk, hem de anne-babayı eğiten yaklaşımların olduğu görülür¹³⁵.

1.2.5. Türkiye’de Okulöncesi Eğitim

Dünyada olduğu gibi Türkiye’de de okulöncesi eğitim kurumlarının kurulması toplumsal ihtiyaçlar doğrultusunda gerçekleşmiş, eğitimsel yönden önemi yakın yıllarda anlaşılmıştır.

Uzun savaşlardan sonra Türkiye Cumhuriyeti’nin kurulmasıyla, ülke gelişim ve değişim sürecine girmiş ve toplum yapısında önemli değişimler yaşanmıştır. Savaşlarda erkeklerin büyük bir kısmı hayatını kaybetmiş, geriye çok sayıda yaşlı, çocuk ve kadın kalmıştır. Bu durumda etkisiyle kadınlar çalışma hayatında kendilerine daha fazla yer bulmuşlardır¹³⁶. Kadınların çalışma hayatına geçmesi, göçlerle birlikte geleneksel aileden, çekirdek aile tipine dönüşümün yaşanması, çocuğun bakımında güvenli ortam arayışı içine girilmesine neden olmuş ve çeşitli kurumlar kurulmuştur.

Ülkemizde de, dünyada olduğu gibi sadece çalışan annelerin çocuklarına eğitim verilmemektedir. Kültürel ve ekonomik açıdan farklı aile yapılarının bulunduğu toplumumuzda bu farklılıkların en aza indirilmesi için okulöncesi eğitim kurumlarına olan ihtiyaç giderek artmaktadır¹³⁷.

1.2.5.1. Cumhuriyet Öncesi Dönem

19. yüzyılın başlarına kadar Türk eğitiminin merkezinde dinsel eğitim vardır. Daha önceki düşünsel temellere bakıldığında, Türk İslam bilginlerinden Farabi ve Gazali’nin; çocuğa işlenecek bir cevher olarak baktığı ve her istedikleri şekli verebilecekleri görüşünün hakim olduğu görülür¹³⁸.

¹³⁵ Oktay, 1999, a.g.e., s.s. 64-65.

¹³⁶ Oktay, 1999, a.g.e., s. 78.

¹³⁷ Üstünoğlu, a.g.m., s. 162.

¹³⁸ Oğuzkan ve Oral, a.g.e., s. 29.

Eğitimdeki geleneksel anlayışın değişimi, Nisan 1847 tarihindeki İlköğretim ve öğretmenleri hakkında yayımlanan Talimatname ile olmuştur¹³⁹. Burada “çocukların doğasında , oyun oynama, yaramazlık yapma, bunlardan zevk alma” eğiliminden söz edilmiştir.

Bu dönemdeki okulöncesi eğitim kurumlarına bakıldığında azınlıklar ve yabancıların okullarının ayrı olduğu görülür. Azınlıkların ve yabancıların okullarına karşılık “sıbyan mektepleri” vardı. Ancak bu kurumlar günümüz okulöncesi eğitim kurumlarının yerini tutmaktan uzaktı¹⁴⁰.

Osmanlı Döneminde sıbyan mektepleri ile beraber okulöncesi dönemde çocuklara eğitim veren başka kurumlar da vardı:

Sıbyan Mektepleri (Mahalle Mektepleri): 5-6 yaşından itibaren çocukları kabul eden ve 3-4 yıl boyunca genelde dini eğitim ve kısmen de yazı yazmayı öğreten kurumlardı. Genelde kız ve erkek çocuklara ayrı eğitim verilirdi.

Islahaneler: Kimsesiz kız ve erkek çocukların korunması, yetiştirilmesi ve onlara bir meslek kazandırılması amacıyla açılmıştır. Okulöncesi dönemdeki çocukları da barındırmışlardır.

Darüleytamlar (Yetim Yurtları): I. Dünya Savaşı ve Balkan Savaşlarında şehit düşenlerin çocuklarına, öksüz, yetim çocuklara bakan kurumlardı. Bazı bölgelerde kızlar için açılmış darüleytamlarda ana sınıfları açılmış, 2-7 yaş arasındaki erkek ve kız çocukları barındırılıp, eğitilmiştir.

Bu günkü okulöncesi eğitimi kurumlarının benzeri II. Meşrutiyet Döneminde, Çocuk Bahçesi adı verilen özel ana mektepleri açılmıştır. Bu kurumlarda ilk önceleri, azınlık ve yabancı anaokullarındaki, yetişmiş Ermeni ve Musevi bayan öğretmenleri eğitim vermiştir. Frobel, Pestalozzi ve Montessori'nin yöntemlerinin uygulanmaya çalışıldığı görülür. Daha sonra açılan İstanbul Darülmualimat'ında ana muallime sınıfı

¹³⁹ Akyüz, Yahya, “İlköğretimin Yerleşme Tarihinde (ve Çocuğa Bakışta) Bir Adım: Nisan 1847 Talimatı”, *OTAM*, 1994/ Akt: Yahya Akyüz, “Anaokullarının Türkiye’de Kuruluş ve Gelişim Tarihiçesi”, *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı 132, Ekim-Kasım-Aralık, 1996, s. 11.

¹⁴⁰ Temel, Fulya, “Dünyada ve Türkiye’de Okulöncesi Eğitim”, *Okulöncesi Eğitimin İlke ve Yöntemleri*, Açıköğretim Okulöncesi Öğretmenliği Lisans Programı, Ed: Şefik Yaşar, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2000, s.s. 11-12.

açılmış ve buradan mezun olanlar eğitim vermeye başlamıştır. Bu okulda da Frobel ve Pestalozzi'nin yöntemlerinin öğretildiği bilinir¹⁴¹.

1.2.5.2. Cumhuriyet Dönemi

Cumhuriyetin kuruluşunda ülkenin içinde bulunduğu şartlar doğrultusunda öncelikle ilköğretime önem verilmiştir. Okulöncesi dönemin eğitimi bu nedenle ailenin ve yerel yönetimlerin sorumluluğuna bırakılmıştır¹⁴². Cumhuriyetin ilan edildiği yıllarda 38 ilde 80 anaokulu olduğu ve bu kurumlarda 5880 çocuğa eğitim verildiği görülür. Bu sayısal verilerde 1960'lı yıllara kadar fazla bir ilerleme kaydedilmemiştir. 1961 yılında yürürlüğe giren 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim kanununda okulöncesi eğitimine yer verilmesiyle çalışmalar hız kazanmaya başlamıştır. Bunu izleyen diğer gelişme 1962 yılında "Anaokulları ve Anasınıfları Yönetmeliği"nin çıkarılmasıdır. Asıl ilerleme 1992 yılında Milli Eğitim Bakanlığı'nın merkez teşkilatında yeni bir birim olarak, Okulöncesi Eğitimi Genel Müdürlüğü kurulduğunda yaşanmaya başlamış ve hız kazanmıştır¹⁴³.

Okulöncesi eğitimi verebilecek öğretmen yetiştirilmesi de cumhuriyetin ilanından 40 yıl sonra, 1963-64 öğretim yılında Kız Meslek Liseleri bünyesinde açılan çocuk gelişimi ve bakımı bölümleri ile olmuştur. Bu okullara birkaç yıl sonra öğretmenlik formasyonu eklenerek, öğretmen yetiştiren okullara dönüştürülmüşlerdir. 1980'li yıllarda üniversitelerin bünyesinde ön lisans programları ile öğretmen yetiştirilmeye başlanmıştır. 1991-92 öğretim yılından itibaren Anaokulu Öğretmenliği 4 yıla çıkarılarak, eğitim fakültelerinde ayrı bir bilim dalı olarak yer almıştır¹⁴⁴.

1988 yılında, 0-6 yaş grubundaki 8,5 milyon çocuğun Türkiye'de toplam nüfusun %18,40'ını oluşturduğu, bunların yalnızca 117,108'inin okulöncesi eğitim hizmetlerinden yararlandığı görülmektedir. Bu sayı 0-6 yaş grubu çocuklarının %1,37'sini oluşturmaktadır¹⁴⁵.

¹⁴¹ Akyüz, a.g.m., s.s. 11-12.

¹⁴² Oktay, A, "Türkiye'de Okulöncesi Eğitimin Dünü ve Bugünü", Eğitim ve Bilim Dergisi, 7, 1983/ Akt: Oktay, 1999, a.g.e., s. 83.

¹⁴³ Temel, a.g.m., s. 38.

¹⁴⁴ Oktay, 1999, a.g.e., s.s 101-102.

¹⁴⁵ Ural, Mehmet, "Okulöncesi Eğitim", Ya-PA 5. Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri, 1987, Antalya, YA-PA Yayınları, İstanbul, 1988/Akt: Üstünoğlu, a.g.m., s. 163.

1997-98 öğretim yılında ise, okulöncesi eğitimin genel durumuna bakıldığında, 7,532 kurumda 240,885 öğrencinin eğitim aldığı belirlenmiştir¹⁴⁶. Bu sayısal sonuçlarla, kurumsal eğitimin ancak %9,3'lük orana ulaştığı görülmektedir¹⁴⁷.

Ülkemizde fırsat eşitliğine uygun olarak, bölgesel farklılıkları ortadan kaldıracak şekilde eğitim verilmesi gerekmektedir¹⁴⁸. Yapılan X. ve XI. Milli Eğitim Şuralarında okulöncesi eğitimin yurt genelinde yaygınlaştırılması, özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu ile gecekondü bölgelerinde yaygınlaştırılması ön görülmüş, fakat halen bu konuda yeterli önlemler alınmamıştır¹⁴⁹.

1.2.5.3. Okulöncesi Eğitim Kurumları

0-6 yaş okulöncesi eğitim dönemi çocuklarına hizmet eden kurum ve kuruluşlar;

- Milli Eğitim Bakanlığı
- Başbakanlık Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu
- Çalışma Bakanlığı
- Kamu İktisadi Teşekkülleri
- Özel ve Tüzel Kişiler
- Üniversitelerdir¹⁵⁰.

Yaş olarak bir gruplama yapıldığında; 0-3 yaş arası çocuklara hizmet götüren kurumların Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına, 3-6 yaş arası çocukların Milli Eğitim Bakanlığına bağlı oldukları görülür¹⁵¹.

Okulöncesi eğitim kurumu açmak için, Milli Eğitim Bakanlığınca hazırlanmış yönetmeliklere uyulması gerekir. Düzenlenen bu yönetmeliklerde nerelerde ve hangi şartlara uyulacağı belirtilmiştir¹⁵².

Ülkemizde okulöncesi eğitimi veren çeşitli kurumlar vardır. Bu kurumlar işlevlerine göre farklı kuruluşlara bağlıdırlar;

Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Olanlar:

¹⁴⁶ Temel, a.g.m., s. 41.

¹⁴⁷ Oktay, 1999, a.g.e., s. 91.

¹⁴⁸ Oktay, 1999, a.g.e., s. 29.

¹⁴⁹ Üstünoğlu, a.g.m., s. 162.

¹⁵⁰ Gürkan, a.g.m., s. 6.

¹⁵¹ Oğuzkan ve Oral, a.g.e., s. 4.

¹⁵² Büyükkaragöz, Savaş, "Okulöncesi Eğitim Kurumları ve Uygulamalarında Olan Programlarla İlgili Sorunlar", Milli Eğitim Dergisi, Sayı 132, Ekim-Kasım-Aralık, 1996, s. 23.

Anaokulları: 4-6 yaş arası çocuklara bakım, koruma ve eğitim verirler. Tam gün eğitim verebileceği gibi, sabah ve öğle olarak ikili eğitim uygulaması da yapmaktadır.

Anasınıfları: 6 yaş çocuğuna, İlköğretim okulları bünyesinde, okul yaşamına hazırlık eğitimi verilir. Genelde sabah ve öğlen olarak ikili eğitim verilir.

Uygulama anasınıfı ve anaokulu: Kız meslek liselerinin, okulöncesi eğitim bölümlerindeki öğrencilere uygulama alanı sağlayan kurumlardır.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna Bağlı Olanlar;

Kreşler: 0-2 yaş arası çocuklara bakım ve eğitim verirler. Çalışan annelerin çocuklarına bakarlar.

Çocuk yuvaları: 2-4 yaş arası çocukların bakım ve eğitim verirler. Çalışan annelerin çocuklarına bakarlar.

Çocuk bakım evleri: 0-6 yaş arası çocukların bakım ve güvenliğini sağlarlar. Gelişme ve eğitimden çok çocukların sağlıklı büyümesine ağırlık veren kurumlardır.

Çocuk kulüpleri

Çocuk evleri

Üniversite ve Kurumlar Bünyesinde Açılanlar:

Anaokulları

*Kreşlerdir*¹⁵³.

1.2.5.4. Okulöncesi Eğitimi Program Modelleri

Çeşitli kuruluşlarca açılan okulöncesi eğitim kurumlarının programları ve mekan donanımları farklıdır. Çünkü, farklı yaşlardaki çocukları eğitmekte ve bakımını üstlenmektedirler. 1994-95 yıllarında yapılan çalışmalarda “çocuk merkezli aktif öğrenme” ilkesine dayalı, ortak ilkelerle uygulanabilecek bir program geliştirilmiş ve bu kurumlarda uygulamaya başlanmıştır¹⁵⁴. Bu program 0-72 aylar arası çocukları kapsar ve gelişimsel özelliklerine göre her yaş grubundaki hedefleri gerçekleştirebilmek için birer amaç olarak düşünülmüş, çocuk merkeze alınmıştır.

Program üç ayrı kategoriden oluşmaktadır;

1. Kreş ve ev programı (0-3 yaş)

¹⁵³ Gürkan, a.g.m., s. 6; Oktay, 1999, a.g.e., s. 89; Oğuzkan ve Oral, a.g.e., s.s. 86-87.

¹⁵⁴ Oktay, 1999, a.g.e., s. 90.

2. Anaokulu programı (4-5 yaş)

3. Anasınıfı programı (6 yaş)¹⁵⁵.

Kurumsal eğitimin yanında, ülkemizde farklı eğitim modelleri de uygulanmaktadır. Okulöncesi eğitimi almakta zorlanan ekonomik düzeyi düşük ailelerin çocuklarına ve ana-babaların eğitimine de destek olan modeller geliştirilmiştir. Anne Çocuk Eğitim Vakfı ve Yetişkin Eğitimi Genel Müdürlüğü'nün birlikte gerçekleştirdiği "Anne Çocuk Eğitim Programı", aile merkezli bir modeldir ve sadece çocuğun eğitimini değil, annenin de eğitimini gerçekleştirir. Diğer bir program, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü'nde, Prof. Dr. Haluk Yavuzer'in başkanlığında, çeşitli kurum ve kuruluşlarca desteklenen "Anne-Baba Okulu" programıdır.

Kurum, aile ve toplum merkezli eğitim programlarına bakıldığında;

Çok amaçlı okulöncesi eğitim merkezi: Toplumun katılımı ile, çocuğu çevresinden soyutlamadan eğitmek amaçlanmış ve çeşitli birimler kurulmuştur;

- Bağımsız anaokulu
- Gezici otobüs anaokulu
- Yetişkin eğitimi birimi
- Aile danışma birimi
- Araştırma birimi
- Eğitici materyal ve araç geliştirme birimi.

Radyo, televizyon ve video yoluyla ana-baba ve çocuk eğitim programı

*Bakıcı anne eğitim programlarının geliştirildiği ve uygulandığı görülmektedir*¹⁵⁶.

¹⁵⁵ Oktay, 1999, a.g.e., s. 201.

¹⁵⁶ Oktay, 1999, a.g.e., s.s. 92-96.

Problem

Sanat eğitimi ve okulöncesi eğitimi, bir bireyin duygusal, duyuşsal, zihinsel, sosyal, fiziksel ve kişiliksel yönden gelişimlerinin birbirleri ile etkileşimini dikkate alan eğitim dallarıdır.

Planlı ve programlı okulöncesi eğitimi, çocuğun gelişimini olumlu yönde etkiler. Düzenlenen ortamlarda yapılan eğitim etkinlikleri ile gün içinde çocuğa oyun yolu ile bir çok şey kazandırılır. Hızlı ve çeşitli öğrenme aktivitelerinin yaşandığı okulöncesi eğitim kurumlarında sanat eğitimi, serbest zaman etkinlikleri içinde; el becerilerini geliştirmek, duyguları ifade etmelerini, estetik özellikleri fark edebilmelerini ve özgün ürünler yaratmalarını sağlamak, gözlem yapmayı ve renkleri ayırt etmeyi öğretmek gibi kazanımlar hedeflenerek verilir. Çocuk, kendini ifade etmek için resim yaparken, aynı zamanda sanat eğitimi almaktadır.

Okulöncesi eğitim kurumlarında zengin-uyarıcı çevre olanakları ile karşılaşan çocuğun algıları gelişir ve bunu resimlerine yansıtır. Edindiği bir çok bilgiyi ileriki yaşantısına taşır. Bunun aksine, okulöncesi dönemde bilinçli, planlı ve programlı bir eğitim almayan çocukta bu tür kazanımlar yaşanması zor olmaktadır. Çünkü, içinde bulunduğu aile ve çevrenin şartlarına bağlı kalmak zorundadır.

Bu araştırmada, okulöncesi eğitimi almanın önemi ve ileriki yıllara olan etkisi ile sanat eğitiminin birey üzerindeki önemi düşünülerek “okulöncesi eğitimi almış ilköğretim 2.kademe 7. sınıf öğrencisinin resim dersindeki başarı durumu” problem olarak belirlenmiş ve okulöncesi eğitimi alan ve almayan ilköğretim 2.kademe 7. sınıf öğrencilerinin resim derslerindeki başarı durumları karşılaştırılarak çeşitli yönleri ile incelenmiştir.

Alt Problemler

Çalışmanın alt problemleri şu şekilde sıralanabilir;

1. Sanatsal tasarım elemanları, ilkeleri ve özellikleri açısından, okulöncesi eğitimi alan ve almayan ilköğretim 2.kademe 7. sınıf öğrencilerinin resimleri arasındaki farklılıklar nelerdir?
2. Okulöncesi eğitimi alan ve almayan ilköğretim 2.kademe 7.sınıf öğrencilerinin yaratıcılık ve yaratıcılık türleri açısından gösterdiği farklılıklar nelerdir?

3. Teknik kullanımdaki başarı yönünden, okulöncesi eğitimi alan ve almayan ilköğretim 2.kademe 7. sınıf öğrencileri arasındaki farklılıklar nelerdir?
4. Okulöncesi eğitimi alan ve almayan ilköğretim 2.kademe 7. sınıf öğrencilerinin sanat yönelimleri nasıldır?

Amaç

Bu araştırmanın temel amacı, okulöncesi eğitimi almış, ilköğretim 2.kademe 7. sınıfa devam eden öğrencilerin okulöncesi eğitim kurumlarında almış oldukları eğitimin, resim derslerindeki başarı durumlarına etkisini belirlemektir.

Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki denenceler test edilmiştir.

1. Okulöncesi eğitimi alan ve okulöncesi eğitimi almayan öğrencilerin resimleri sanatsal tasarım elemanları, ilkeleri ve özellikleri açısından incelendiğinde, okulöncesi eğitimi alan öğrenciler lehine bir fark olup olmadığı,
2. Yaratıcılık özellikleri ve yaratıcılık türleri açısından incelenen okulöncesi eğitimi alan ve okulöncesi eğitimi almayan öğrencilerin resimleri arasında, okulöncesi eğitimi alanlar lehine bir fark olup olmadığı,
3. Okulöncesi eğitimi alan ve okulöncesi eğitimi almayan öğrencilerin teknik kullanım başarısı incelendiğinde, okulöncesi eğitimi alanlar lehine bir fark olup olmadığı,
4. Okulöncesi eğitimi alan ve okulöncesi eğitimi almayan öğrencilerin sanat yönelimleri açısından aralarındaki farklılıkların neler olduğu,
5. Okulöncesi dönemde alınan kurumsal eğitimin, ilköğretim 2.kademe 7. sınıf öğrencilerinin resim derslerindeki başarısı üzerinde olumlu bir etkisinin olup olmadığı belirlenmiştir.

Önem

Bu araştırma, okulöncesi dönemde alınacak kurumsal eğitimin, ilköğretim 2.kademedeki resim dersleri üzerine etkisi hakkında bilgi vermesi, okulöncesi ve sanat eğitiminin birey üzerindeki önemini vurgulaması açısından önem taşımaktadır. Bu çalışmada ortaya çıkan bulguların, okulöncesi eğitimde ve ilköğretimde, eğitimcilerin ve program geliştirme uzmanlarının sanat eğitimini bir bütün olarak geliştirmelerinde ve programlamalarında katkısı olacağı düşünülmektedir.

Varsayımlar

Araştırmanın dayandığı temel varsayımlar şöyledir;

1. Araştırmaya alınan okulöncesi eğitimi alan ve okulöncesi eğitimi almayan öğrencilerin araştırma evrenini doğru olarak temsil ettiği,
2. Resimleri incelemek amacıyla hazırlanan gözlem formunun geçerliliğine ilişkin uzman görüşlerinin yeterli olduğu,
3. Kaynaklardan ve kişilerden alınan bilgilerin doğru olduğu,
4. Alınan örneklem grubunun, Bursa'daki ilköğretim okullarının 2.kademe 7. sınıflarını temsil ettiği,
5. Araştırmaya alınan okulöncesi eğitimi alan öğrencilerinin, okulöncesi eğitim kurumlarında benzer eğitim aldıkları,
6. Araştırmaya alınan okulöncesi eğitimi alan ve okulöncesi eğitimi almayan öğrencilerin, ilköğretim 1.kademede aynı yeterlilikte resim eğitimi aldıkları varsayılmıştır.

Sınırlılıklar

1. Bu araştırma, Bursa ilinin merkez üç ilçesinde (Nilüfer, Osmangazi, Yıldırım), seçkisiz küme örneklem yöntemi ile seçilmiş 21 ilköğretim okulundaki, 110 okulöncesi eğitimi alan ve 110 okulöncesi eğitimi almayan 2.kademe 7. sınıf öğrencileri ile sınırlıdır.
2. Ortaya çıkan sonuçlar, gözlem formunda oluşturulmuş maddeler ile sınırlıdır.
3. Araştırma bulguları, 2003-2004 öğretim yılı bahar döneminde, okulöncesi eğitimi alan ve okulöncesi eğitimi almayan gruplardan toplanan resimlerle sınırlıdır.

Tanımlar

Okulöncesi Dönem: Bir insanın, doğumdan zorunlu ilköğretim çağına kadar geçirdiği süredir.

Okulöncesi Eğitimi: 0-6 yaş arası çocuklara, zorunlu eğitime başlamadan önce kreş, anaokulu, anasınıfı gibi bazı kurumlarda, çocuklar arasındaki gelişim farklılıklarını en aza indirmek, toplumsal alışkanlıklar kazandırmak, bütün yönlerden gelişimine yardımcı olmak ve ilköğretime hazırlamak amacıyla verilen eğitimidir. (Okulöncesi

eğitim yalnızca kurumlar tarafından verilmemektedir. Programlı bir şekilde, evde aile tarafından, gezici olarak v.b. şekillerde verilen modeller de mevcuttur. Ancak araştırma kapsamında okulöncesi eğitim kurumları olduğu için bu şekilde bir tanım verilmiştir.)

Sanat Eğitimi: Bireyin duygu,düşünce ve izlenimlerini anlatabilme yeteneklerini ve yaratıcılık gücünü estetik bir düzeye ulaştırma amacı ile verilen eğitimidir.

Zengin-Uyarıcı Çevre: Çeşitli materyallerle, ortamlarla, gezilerle ve çağrılan konuklarla, çocuğun öğrenmesini güdüleyen ve bilgilerinin kalıcı hale dönüşmesine yardımcı olan, algıları geliştiren olanakların çokluğudur.

Şema: Çocuğun gerçek dünyada gördüğü nesnelere, kendince benzeterek yaptığı çizimlerdir.

Uzam: Mekan, perspektif.

Özgünlük: Bireyin kendi hayal dünyasında olanı, düşüncelerini, şemalarını kullanarak,farklı ve kendine özgü ürünler oluşturmalarıdır.

Algı: Gerçek dünyada görülen nesnelere, olayların duyu organlarıyla alınıp zihinde bilgi haline dönüştürülmesidir.

II. BÖLÜM

YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Okulöncesi eğitimi alan, ilköğretim 2.kademeye devam eden öğrencilerin resim derslerindeki başarı durumunun belirlenmesi amaçlanan bu çalışmada, karşılaştırmalı tarama modeli uygulanmıştır. Öğrencilerin, okullarında, kendi ortamlarında yapmış oldukları resimleri, gözlem formu oluşturularak incelenmiş ve varolduğu gibi betimlenmiştir.

2.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, 2003-2004 öğretim yılı bahar döneminde, Bursa ili üç merkez ilçesindeki (Nilüfer, Osmangazi, Yıldırım) ilköğretim okullarının 2.kademe 7. sınıflarında okuyan öğrenciler oluşturmaktadır.

Seçkisiz küme örneklem yöntemi ile üç merkez ilçeden yedişer, toplamda 21 ilköğretim okulunun (Bkz.EK.3) 2.kademe 7. sınıflarında okuyan 220 öğrenciden; 110 okulöncesi eğitimi alan ve 110 okulöncesi eğitimi almayan olarak iki grup belirlenerek araştırmanın örnekleme oluşturulmuştur.

2.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada, okulöncesi eğitimi alan ve okulöncesi eğitimi almayan gruplardan alınan renkli resim çalışmalarını incelemek için araştırmacı tarafından bir gözlem formu (Bkz.EK.2) oluşturulmuş ve ölçme aracı olarak kullanılmıştır.

Veri toplama aracı, araştırmacı tarafından taranan literatürlerden elde edilen bilgiler doğrultusunda hazırlanmıştır. Araç uygulamaya konmadan önce, tez danışmanı ve bölümdeki öğretim elemanlarından görüşler ve öneriler alınarak düzeltilmiş ve geliştirilmiştir.

Gözlem formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğrenci cinsiyeti, okulöncesi eğitimi alıp almadıkları, hangi kurumlarda ve kaç yıl süreyle okulöncesi eğitimi aldıkları ile ilgili bilgilerin doldurulduğu bölüm yer almaktadır.

İkinci bölüm kendi içinde yedi başlığa ayrılmıştır. Öğrencilerin resimlerinin; fiziksel özellikler, tasarım elemanları, tasarım ilkeleri, yaratıcılık, yaratıcılık türleri, teknik kullanım ve sanat yönelimleri açısından incelendiği maddelere yer verilmiştir.

2.3.1. Gözlem Formunun Açılımı

Bu gözlem formu, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi okulların, ilköğretim 2.kademede, okulöncesi eğitimi almış ve almamış 7. sınıf öğrencilerinin resimleri arasındaki farklılıkları belirlemek amacıyla hazırlanmıştır.

2.3.1.1. Fiziksel Özellikler¹⁵⁷

Bu başlık altında yer alan şema, uzam ve renk kullanımının alt maddeleri, 7. sınıf öğrencisinin sanatsal gelişimde gösterebileceği özelliklerden yararlanılarak oluşturulmuştur.

2.3.1.1.1. Şema

Çocuğun, gerçek dünyada gördüğü insanları ve objeleri, kendince benzeterek çizmesidir¹⁵⁸. Şemalar sürekli tekrarlarla gelişir. Çocuğun gelişimiyle birlikte insan ve obje şemalarının da geliştiği görülür. 7. sınıf öğrencisi, insan şemasında cinsiyet ayrımını, eklem yerlerini resmine yansıtır. Oran ve orantıya dikkat eder. Şemalarını hareketli ve üç boyutlu olarak çizebilecek ve bunlara duygu katabilecek özelliklere sahiptir¹⁵⁹.

¹⁵⁷ Strockrocki ve Kırıçoğlu, a.g.e., s. 2.10.

¹⁵⁸ Yavuzer, a.g.e., s. 55; Strockrocki ve Kırıçoğlu, a.g.e., s. 2.8.

¹⁵⁹ Strockrocki ve Kırıçoğlu, a.g.e., s. 2.10; Kehremuyi, Zerrin, Çocuğun Görsel Sanat Eğitimi, 3. basım, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2002, s. 34.

2.3.1.1.2. Uzam

Uzam, mekan kullanımı ve objelerin bu mekanda duruşu olarak açıklanabilir¹⁶⁰. Perspektif kavramı da uzam kavramının içinde yer alır. Öğrenci, nesnelerin ve insanların kağıt yüzeyindeki çizimlerinde çok yönlü taban çizgisi, çok yönlü görüş ve maskeleyebilir. Çizgiyle, renkle perspektif yapabilir.

2.3.1.1.3. Renk

Renk, ışığın cisimlere çarptıktan sonra gözümüzde bıraktığı etkidir¹⁶¹. Bu dönemde çocuğun renkler konusunda bilgisi vardır. Renkleri gerçekçi olarak ya da duyguları yansıtıcı ve dışavurumcu olarak kullanabilir. Renkleri birbiri ile karıştırarak çeşitli renkler elde edebilir. Hacim duygusunu yansıtabilmek için gölgelemeler kullanır.

2.3.1.2. Tasarım Elemanları¹⁶²

Bu başlık altında yer alan çizgi, doku, biçim (şekil), renk ve leke (ışık-gölge) tasarım elemanları ve açılımlarına yer verilmiştir.

2.3.1.2.1. Çizgi

Noktaların yan yana gelmesiyle oluşan doğru ya da iki nokta arasındaki hat olarak tanımlanabilir¹⁶³. Çizgi, resim çalışmalarının temelini oluşturan bir elemandır. Çizgiyi oluşum biçimlerine göre beş grupta inceleyebiliriz;

- Dikey çizgiler: Sakin ve hareketsiz etki uyandırır.
- Yatay çizgiler: Sakin ve hareketsiz etki uyandırır.
- Kırık çizgiler: Hareketli ve dinamik etki uyandırır.
- Eğik çizgiler: Yoğunluğuyla birlikte hareketi arttıran ve zenginleştiren bir etki uyandırır.
- Dairesel çizgiler: Hareketi ve formun yapısını belirleyici bir etki uyandırır¹⁶⁴.

¹⁶⁰ Sözen, Metin ve Uğur Tanyeli, Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğü, 5. basım, Remzi Kitabevi, 1999, s. 157.

¹⁶¹ Buyurgan ve Buyurgan, a.g.e., s. 60.

¹⁶² Buyurgan ve Buyurgan, a.g.e., s. 53.

¹⁶³ Buyurgan ve Buyurgan, a.g.e., s. 53; Artut, a.g.e., s. 161.

2.3.1.2.2. Doku

Nesnelerin dış yüzeyindeki görüntüsüne doku adı verilir¹⁶⁵. Dokuyu görebilir veya dokunarak hissedebiliriz. Plastik sanatlarda doku, görme ve dokunma duyularıyla algılanan, kavranan etki ögesi olarak tanımlanır¹⁶⁶. Eserde çizilen her görüntünün doku örüntüleri boya ve çizim yoluyla gözle görülebilecek şekilde yansıtılabileceği gibi, teknikle de dokunarak hissedilebilen bir doku uygulaması yapılabilir.

2.3.1.2.3. Biçim, Şekil

Renk, çizgi, ışık, gölge gibi unsurların etkisiyle zenginleştirilmiş, kağıt yüzeyindeki iki boyutlu görünümüdür¹⁶⁷. Biçim ve şekli altı madde halinde sınıflayabiliriz;

- Geometrik şekiller: Kare, daire, üçgen vb. gibi şekiller.
- Organik şekiller: İnsan, hayvan, bitki vb. şekiller.
- Simetrik şekiller: Şeklin orta ekseninden, her iki yana doğru eşit uzaklıkta olan şekillerdir¹⁶⁸.
- Asimetrik şekiller: Bir simetri ekseni etrafında oluşmamış şekillerdir¹⁶⁹.
- Hareketli şekiller: Eylemi yansıtıcı şekillerdir.
- Durağan şekiller: Eylemi yansıtmayan, durgun şekillerdir.

2.3.1.2.4. Renk

Işığın kendi öz yapısına ve nesnelerin üzerindeki yayılımına bağlı olarak gözde oluşan etkiye renk denir¹⁷⁰. Rengin algılanmasında en önemli etken ışıktır.

- Ana renkler: Sarı, kırmızı, mavi

¹⁶⁴ Buyurgan ve Buyurgan, a.g.e., s. 53.

¹⁶⁵ Çağlarca, Saadetin, Resim-Heykel; Plastik Öğeler, İnkılap Kitabevi, İstanbul, İstanbul, 1999, s. 3; Artut, a.g.e., s. 168.

¹⁶⁶ Artut, a.g.e., s. 169.

¹⁶⁷ Buyurgan ve Buyurgan, a.g.e., s. 58; Artut, a.g.e., s.176.

¹⁶⁸ Sözen ve Tanyeli, a.g.e., s. 216.

¹⁶⁹ Sözen ve Tanyeli, a.g.e., s. 28.

¹⁷⁰ Sözen ve Tanyeli, a.g.e., s. 200.

- Ara renkler: Sarı ile kırmızının karışımından oluşan turuncu, sarı ile mavinin karışımından oluşan yeşil ve kırmızı ile mavinin karışımından oluşan mordur.
- Renk çeşitleri: Ana ve ara renklerin birbirleri ile karıştırıldığında farklı nüanslar oluşturan renklerdir. Ayrıca ana ve ara renklerin nötr renkler olan siyah ve beyazla karıştırılmasından ortaya çıkan tonlardır.
- Siyah, beyaz, gri: Nötr renkler siyah ve beyazdır. Bunların karışımından gri ve tonları oluşur.
- Soğuk-sıcak renkler: Sarı, turuncu, kırmızı sıcak renkler; mavi, mor, yeşil soğuk renklerdir.
- Tamamlayıcı renkler: Bir ana rengin kendisi dışındaki iki ana rengin karışımından oluşan renklerdir¹⁷¹.

2.3.1.2.5. Leke (Işık-Gölge)

Bir nesnenin ışığın geliş yönünün etkisiyle girintili ve çıkıntılı alanları belirir ve durduğu mekan üzerine gölgesi düşer¹⁷². Resim kağıdı yüzeyinde, gölgeli alanların belirtilmesinde kullanılan ton değerlerine leke denir¹⁷³. Gölgelemeler iyi bir gözlemle ve doğru olarak kullanıldığında boyut etkisi yaratır.

2.3.1.3. Tasarım İlkeleri¹⁷⁴

Bu başlık altında yer alan ritim ve hareket, denge, vurgu, kontrast, birlik ve çeşitlilik tasarım ilkelerine ve açılımlarına yer verilmiştir.

2.3.1.3.1. Ritim Ve Hareket

Ritim ve hareket birbirleri ile iç içe olan kavramlardır¹⁷⁵. Hareket bir eylemdir, ritim hareketin tekrarı ile oluşur. Bir resimde hareketin farklı yönlerde yapılmasıyla

¹⁷¹ Buyurgan ve Buyurgan, a.g.e., s. 63.

¹⁷² Artut, a.g.e., s. 174.

¹⁷³ Buyurgan ve Buyurgan, a.g.e., s. 57.

¹⁷⁴ Buyurgan ve Buyurgan, a.g.e., s. 53.

¹⁷⁵ Buyurgan ve Buyurgan, a.g.e., s. 66.

monotonluk azalır, düzenli ritimle içerik kuvvetlenir ve uyum artar¹⁷⁶.

2.3.1.3.2. Denge

Nesneler arasındaki uyumlu ilişkilerdir¹⁷⁷. Sanat yapıtında denge, kompozisyonda bulunan renk, çizgi, obje, figür, gölge gibi elemanların birbiriyle olan düzeni ve uyumudur. Denge unsuru bir sanat yapıtında dört açıdan incelenir;

- Ölçü bakımından: Büyüklük-küçüklük uyumu
- Değer bakımından: Açık-koyu değerlerin uyumu
- Renk bakımından: Renk ilişkilerindeki uyum
- Düzen bakımından: Boşluk-doluluk uyumu¹⁷⁸.

2.3.1.3.3. Vurgu

Sanat eserindeki ilgi merkezi veya dikkatin yoğunlaştığı alandır. Çalışmada anlatılmak istenilenin ön plana çıkartılmasıdır¹⁷⁹. Renk ve biçimin üzerinde dikkatin yoğunlaştırılabileceği gibi, içerikte de vurgu oluşturulabilir.

2.3.1.3.4. Kontrast

Kontrast zıtlıklar ve aynı zamanda bu zıtlıktan yaratılan bir denge ve tamamlama söz konusudur. Kompozisyonu monotonluktan kurtaran zıtlıklar şu şekilde gruplandırılabilir;

- Renk kontrastı: Renklerin birbirleriyle olan ilişkileridir.
- Biçim kontrastı: Biçimlerin fiziksel yapı ilişkileridir.
- Miktar kontrastı: Nesneler arasındaki büyüklük-küçüklük ilişkisidir.
- Yön kontrastı: Nesnelerin yerleştirilmesindeki ve hareketlerindeki ilişkidir.
- İçerik kontrastı: Resim içerisindeki zıt kavramlardır¹⁸⁰.

¹⁷⁶ Artut, a.g.e., s. 167.

¹⁷⁷ Buyurgan ve Buyurgan, a.g.e., s. 67.

¹⁷⁸ Artut, a.g.e., s. 168.

¹⁷⁹ Buyurgan ve Buyurgan, a.g.e., s. 68.

¹⁸⁰ Buyurgan ve Buyurgan, a.g.e., s. 69.

2.3.1.3.5. Birlik

Sanat eserinde, tasarım elemanlarının (çizgi, doku, biçim ve şekil, renk, leke) ve tasarım ilkelerinin (ritim ve hareket, denge, vurgu, kontrast, çeşitlilik) estetik bir bütünlük oluşturmasıdır¹⁸¹.

2.3.1.3.6. Çeşitlilik

Değişiklikler ve zıtlıkları içeren bir ilkedir. Biçimsel ve renksel çeşitliliğe, uzam çeşitliliğini de ekleyerek farklı tasarımsal değişiklikler yakalamaktır.

2.3.1.4. Yaratıcılık

Yaratıcılık, zihinsel bir yeti sürecidir. Karşılaşılan problemlere karşı çözüm arayışında, bilinenden yola çıkarak alışılmıştın dışındaki farkları yakalayıp, deneyerek özgün sonuçlara ulaşmaktır¹⁸². Guilford, yaratıcılığı yansıtan üç özellik saptamıştır;

1. Özgünlük: Yaratılanların, alışıldandan farklı olmasıdır.
2. Esneklik: Eserdeki imgelerin sayfa düzenine yerleştirilmesindeki farklılıklardır.
3. Akıcılık: Çalışmanın planlanan ve tasarlanan doğrultusunda ilerlemesidir¹⁸³.

2.3.1.5. Yaratıcılık Türü

Eisner dört yaratıcılık türü saptamıştır.

1. *Sınırları Zorlayan*: Bu tip yaratıcı davranışta, içinde bulunulan kültürce benimsenmiş, alışıl gelmiş konumların başka bir konumda yaratılması söz konusudur. Picasso'nun bir çocuk otomobilini maymun başına dönüştürebilmesi, vidayı kadın ayağı yapması, Duchamp'ın hazır objeleri bu tip yaratıcılığın bir yansıması olarak görülebilir.

¹⁸¹ Buyurgan ve Buyurgan, a.g.e., s. 70.

¹⁸² Michael, John A., Art and Adolescence: Teaching Art at the Secondary Level, New York and London, Teachers College Press, Columbia University, 1983, s.15.

¹⁸³ Guilford, J.P., Creative Abilities in the Arts: Readings in Art Education, Ed: D. W. Ecker, E. W. Eisner, Blaisdell pub., 1966/ Akt: Kırıçoğlu, a.g.e., s. 170; Strockrocki ve Kırıçoğlu, a.g.e., s. 2.15, 3.61.

2. *Buluş Yapan*: Yeni bir nesne yaratılması söz konusudur. Farklı olan durumların bir arada yeni bir durum ya da nesne olarak ortaya konmasıdır. Eskilerden yeni bir nesne yaratılmış olur ve artık diğeriyle benzerliği yoktur. Sanatta yeni akımların öncüleri bu tip yaratıcı bireyler olarak görülürler.
3. *Sınırları Kıran (İcat Yapan)*: Tamamen yüksek düş gücü ile, önceden var olmayanı ya da olanların arasındaki boşluğu, eksikliği dolduracak düzenleri oluşturma eylemidir. Leonardo'nun makine icatları bu tip bir yaratıcılığın sonucudur.
4. *Estetik Düzenleme Yapan*: Sanat yapıtlarındaki uyum ve bütünlüğü arayan kişinin, karmaşa içinde denge ve birliği kurma başarısıdır¹⁸⁴.

2.3.1.6. Teknik Kullanım

Yağlıboya, pastel boya, suluboya, karakalem gibi malzemelerin tekniğine uygun çalışma başarısıdır. Tekniğin en iyi şekilde sonuç verecek yöntemlerini kullanmayı bilmek, resmi, tekniğin gerektirdiği özen ve dikkatle çalışma becerisinin göstergesidir.

2.3.1.7. Sanat Yönelimi

Bir ilköğretim 2.kademe öğrencisinin dört sanat yönelimi vardır. Bu yönelimler, öğrencinin çalışma stilini anlamak için rehber bilgiler verir.

1. *Şematik Yönelim*: Yalın, gelişmemiş ve kalıplaşmış bir yönelimdir. Çizgi roman karakterleri, çiçekler gibi alıştıkları imgelere güvenip, temel dışı kenar çizgisi kullanırlar. Sonuca ulaştıklarını göstermek için acele çalışırlar. Genellikle tasarımlarını sayfanın ortasına yerleştirip, arka plana, gölgelemeye ya da dokuya önem vermezler.
2. *Mekanik Yönelim*: Bu öğrenciler cetvel, pergel gibi araçları kullanarak kendilerini güvende hissederler. Resimlerinde geometrik ve simetrik örüntüler bulunur. Çalışmaları düzenli, ancak katı görünüm.

¹⁸⁴ Eisner, E. W., "Typhology of Creative Behaviour in the Visual Arts", American Educational Research Journal, II (3)/ Akt: Kırıçoğlu, a.g.e., s. 172.

3. *Zihinsel Yönelim:* Bu yönelimde öğrenci, ayrıntılı ve çözümleneci bir yaklaşım gösterir. Ayrıntılarla uğraşırken bütünü oluşturamaz ve çalışmasını bitiremez.
4. *Sezgisel Yönelim:* Son derece içten, kendiliğinden ve anlatımsaldır. Çeşitli çizgiler, renkler kullanarak sayfanın tamamını kullanıp çalışmalarını kısa sürede bitirirler¹⁸⁵.

2.4. Verilerin Toplanması

Bu araştırmada veriler, okulöncesi eğitimi alan ve okulöncesi eğitimi almayan gruplardan, sınıf ortamlarında yapmış oldukları ve her hangi bir seçim yapılmadan, tesadüfi olarak toplanan renkli resim çalışmalarının, araştırmacı tarafından gözlem formundaki maddelere göre incelenerek, kaydedilmesiyle elde edilmiştir.

Oluşturulan gözlem formunun uygulanabilmesi için Bursa Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden izin alınmıştır.(Bkz. EK.1) Alınan bu izinle, ilköğretim okullarına gidilerek okul yöneticilerine gözlem formunun uygulanmasının amacı ile ilgili gerekli bilgiler verilerek resim öğretmeni ile görüşülmüştür. Resim öğretmeni ile 7. sınıflara dersinin olduğu bir gün ve ders saati belirlenmiştir. O gün okula gidilerek öğretmenle birlikte derse girilmiştir. İlk olarak öğrencilere okulöncesi eğitimi alıp almadıkları sorulmuştur. Okulöncesi eğitimi alan öğrencilerle birebir görüşülerek hangi kurumlarda, kaç yıl süre ile eğitim aldıkları sorularak kaydedilmiş ve birer renkli resim çalışmaları alınmıştır. Aynı sayıda okulöncesi eğitimi almamış öğrencilerden de renkli resim çalışmaları alınarak okulöncesi eğitimi alan ve okulöncesi eğitimi almayan grupları oluşturulmuştur.

Gidilen bazı okullarda, girilen sınıfta okulöncesi eğitimi alan öğrenci sayısı fazla olunca, diğer gidilen okullardan daha fazla sayıda okulöncesi eğitimi almayan grubu oluşturacak öğrencilerden resim çalışmaları alınmış ve eşitlik sağlanmıştır.

2.5. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Karşılaştırmalı tarama modeli ile yapılan araştırmada, gözlem formlarının çözümlenmesine geçmeden önce, okulöncesi eğitimi alan ve okulöncesi eğitimi almayan

¹⁸⁵ Strockrocki ve Kırıçoğlu, a.g.e., s. 2.32, 3.60-3.61.

grupları ayrılmıştır. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde istatistiksel teknik olarak frekans sayımı ve yüzdelerden yararlanılmıştır. Veriler tablolar halinde gösterilerek, çeşitli yorumlarla desteklenmiştir.

III.BÖLÜM

BUGULAR VE YORUM

Araştırmada, okulöncesi eğitimi almış ilköğretim 2.kademe 7.sınıf öğrencileri ile okulöncesi eğitimi almamış ilköğretim 2.kademe 7. sınıf öğrencilerinin resim derslerindeki başarı durumları saptanmaya çalışılmıştır. Bunun için oluşturulan gözlem formu iki bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölümde okulöncesi eğitimi alan ve okulöncesi eğitimi almayan öğrenciler ile ilgili bilgilere yer verilmiştir. İkinci bölümde, resimleri incelemek amacıyla oluşturulmuş kısımların cevaplarından ortaya çıkan bulgular doğrultusunda gerekli yorumlar yapılmıştır.

3.1. Gözlem Formu Sonuçları

3.1.1. Öğrenci Bilgileri İle İlgili Sonuçlar

Bu bölümde, okulöncesi eğitimi alan ve okulöncesi eğitimi almayan öğrencilerin cinsiyet dağılımlarına, okulöncesi eğitimi alan öğrencilerin ne kadar süreyle ve hangi kurumlarda eğitim aldıklarına yer verilmiştir.

3.1.1.1. Okulöncesi Eğitimi Alan ve Okulöncesi Eğitimi Almayan Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımı

Tablo 1.

Okulöncesi Eğitimi Alan ve Almayan Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımı

CİNSİYETİ	OKULÖNCESİ EĞİTİMİ ALAN		OKULÖNCESİ EĞİTİMİ ALMAYAN	
	f	%	f	%
Kız	67	61	63	57
Erkek	43	39	47	43
TOPLAM	110	100	110	100

Araştırma evreninin örneklemini oluşturan okulöncesi eğitimi alan ve okulöncesi eğitimi almayan grupların cinsiyet dağılımlarına bakıldığında, okulöncesi eğitimi alanların %61'ini kız öğrencilerin, %39'unu erkek öğrencilerin oluşturduğu görülür. Okulöncesi eğitimi almayanlardaki kız öğrenciler %57'lik bir dilimi erkek öğrenciler %43'lük bir dilimi oluşturur. Her iki grubun cinsiyet dağılımının birbirine çok yakın olduğu gözlemlenmiştir.

3.1.1.2. Okulöncesi Eğitimi Alan Öğrencilerin Okulöncesi Eğitimi Aldıkları Kurumlar Ve Yıllara Göre Dağılımı

110 öğrenciden oluşan okulöncesi eğitimi alan öğrencilerin hangi okulöncesi kurumlarında, kaç yıl süre ile eğitim aldıklarının dağılımına yer verilmiştir.

Tablo 2.

Okulöncesi Eğitimi Alan Öğrencilerin Okulöncesi Eğitimi Aldıkları Kurumlara Ve Yıllara Göre Frekans Ve Yüzde Dağılımları

KURUM	YIL	1	2	3	4	5	6	TOPLAM	
								f	%
Kreş ve Gündüz Bakım Evi	f	7	1	1	4	4	2	19	17.3
	%	6.4	0.9	0.9	3.6	3.6	1.8		
Anaokulu	f	14	23	2	-	-	1	40	36.4
	%	12.7	20.9	1.8	-	-	1		
Anasınıfı	f	37	13.6	2	2	-	-	56	50.9
	%	33.6	13.6	1.8	1.8	-	-		
TOPLAM	f	58	39	5	5	4	3		
	%	52.7	35.5	4.5	4.5	3.6	2.7		

Okulöncesi eğitimi alan öğrencilerinin bazıları, yukarıda belirtilen kurumlardan her ikisine de gitmiş olduklarını belirtmişlerdir. Bu bölümün frekans sayımı yapılırken öğrencinin gitmiş olduğu her iki kurumda eklenmiştir. Yüzdeler, 110 öğrenci üzerinden hesaplanmıştır.

Okulöncesi eğitimi alan öğrencilerin gittikleri kurumların dağılımına bakıldığında, %50.9 ile en çok anasınıfında, daha sonra %36.4 ile anaokulunda ve %17.3 ile kreş ve gündüz bakım evlerinde eğitim aldıkları görülür. Yıl olarak dağılımında, %52.7 oranla en çok “1 yıl” eğitim alındığı, %35.5’lik oranla “2 yıl”ın onu takip ettiği görülür. 3,4,5 ve 6 yıl eğitim alanların sayısının oldukça düşük olduğu belirlenmiştir.

3.1.2. Resimleri İnceleme Sonuçları

Bu bölümde, okulöncesi eğitimi alan ve okulöncesi eğitimi almayan öğrencilerin resimleri; Fiziksel Özellikler, Tasarım Elemanları, Tasarım İlkeleri, Yaratıcılık, Yaratıcılık Türü, Teknik Kullanım ve Sanat Yönelimleri başlıkları altında incelenmiştir.

3.1.2.1. Fiziksel Özellikler Açısından İnceleme Sonuçları

Bu başlık altında, okulöncesi eğitimi alan ve okulöncesi eğitimi almayan öğrencilerin resimlerindeki şema, uzam ve renk kullanımları incelenmiş ve karşılaştırılmıştır.

3.1.2.1.1. Şema Kullanımı

Tablo 3.

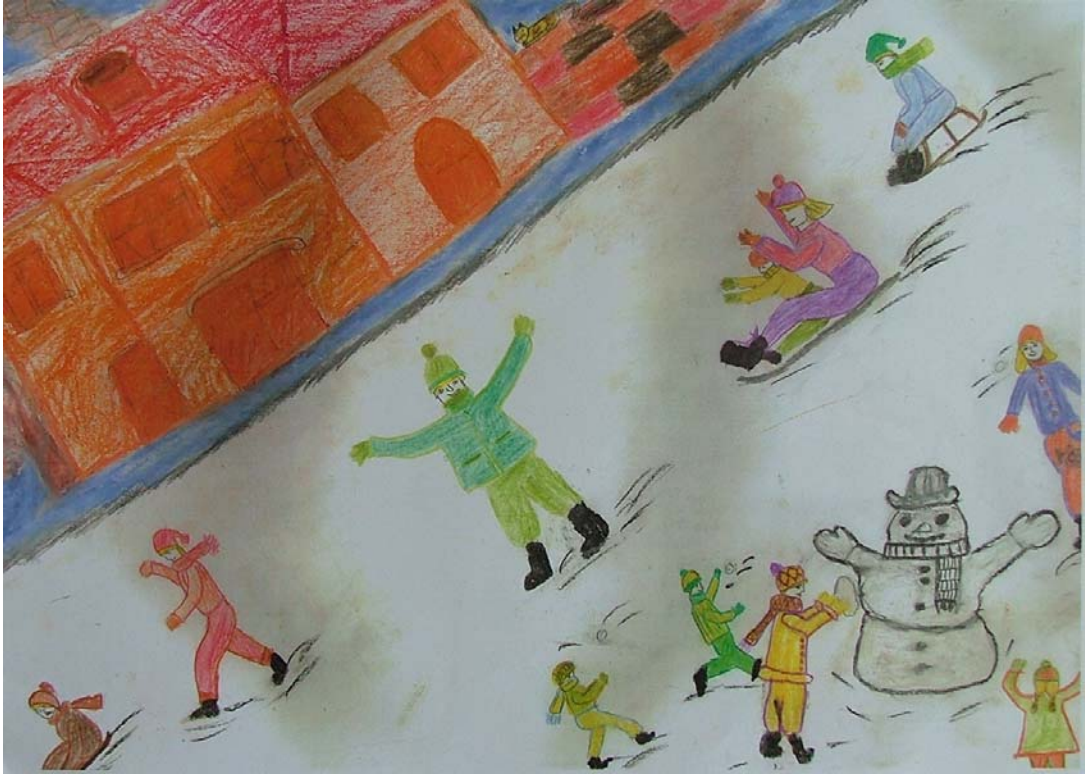
Okulöncesi Eğitimi Alan ve Okulöncesi Eğitimi Almayan Öğrencilerin Resimlerinin Şema Kullanımı Açısından İnceleme Sonuçları

Şema Kullanım Özellikleri	OKULÖNCESİ EĞİTİMİ ALAN				OKULÖNCESİ EĞİTİMİ ALMAYAN			
	EVET		HAYIR		EVET		HAYIR	
	f	%	f	%	f	%	f	%
İnsan şeması var	97	88	13	12	98	89	12	11
• Cinsiyet ayrımı var	93	96	4	4	86	88	12	12
• Eklemler görülüyor	63	65	34	35	24	25	74	75
• Orantı var	92	95	5	5	62	63	36	37
Hareketli şemalar var	91	83	19	17	69	63	36	37
Üç boyutlu şemalar var	77	70	33	30	30	27	80	73
Duygu var	71	65	39	35	50	45	60	55

Örnekleme oluşturan okulöncesi eğitimi alan ve okulöncesi eğitimi almayan öğrencilerden alınan resimlerden, insan şeması kullananlar ve kullanmayanlar belirlenerek, alt maddeleri olan cinsiyet ayrımı, eklemlerin gösterilmesi ve orantı cevaplanmıştır. İki grupta da insan şeması kullanma oranının aynı olduğu görülmektedir.

Okulöncesi eğitimi alanlardaki, bütün alt başlıklardaki evet oranının okulöncesi eğitimi almayanlardan yüksek olduğu görülür. Okulöncesi eğitimi alan öğrencilerin %96'sı cinsiyet ayrımını gösterirken (bkz. Resim 1a), okulöncesi eğitimi almayanların %88'inin cinsiyet ayrımını gösterdiği (bkz. Resim 1b) belirlenmiştir. İnsan şemasındaki eklemlerin belirtilmesi, okulöncesi eğitimi alan öğrencilerde %65iken, Okulöncesi eğitimi almayanlarda bu oran %25'tir. İnsan şemasındaki orantı, okulöncesi eğitimi alanlarda %95, Okulöncesi eğitimi almayanlarda ise %63'tür. Bu sonuçlara göre, insan şeması çiziminde okulöncesi eğitimi alan öğrencilerin daha başarılı olduğu, ayrıntıları görebildiği ve yansıtabildiği düşüncesine varılabilir.

Okulöncesi eğitimi alanların %83'ü hareketli şemalar çizerken, okulöncesi eğitimi almayanların %63'ünün hareketli şemalar çizdiği görülür. Üç boyutlu şema çizimi okulöncesi eğitimi alanlarda %70 iken, Okulöncesi eğitimi almayanlarda bu oranın %27 olduğu görülmüştür. Duyguları yansıtmaya, okulöncesi eğitimi alanlarda %65, Okulöncesi eğitimi almayanlarda %45'tir. Bu bulgular ışığında, okulöncesi eğitimi alan öğrencilerinin hareketli ve üç boyutlu şema çiziminde daha başarılı olduğu ve duyguları yansıtmaya özen gösterdikleri belirlenmiştir.

Resim 1a (Okulöncesi Eğitimi Alan-Şema Kullanım Örneği)

Resim 1b (Okulöncesi Eğitimi Almayan-Şema Kullanım Örneği)

3.1.2.1.2. Uzam Kullanımı

Tablo 4.

Okulöncesi Eğitimi Alan ve Okulöncesi Eğitimi Almayan Öğrencilerin Uzam Kullanımı Açısından İnceleme Sonuçları
Sonuçları

Uzam Kullanım Özellikleri	OKULÖNCESİ EĞİTİMİ ALAN				OKULÖNCESİ EĞİTİMİ ALMAYAN			
	EVET		HAYIR		EVET		HAYIR	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Maskeleme var	97	88	13	12	76	69	34	31
Çoklu taban çizgisi var	101	92	9	8	85	77	25	23
Perspektif var	52	47	58	55	17	16	93	84

Alınan sonuçlardan, okulöncesi eğitimi alanların maskeleme yapma oranı %97 (bkz. Resim 2a), Okulöncesi eğitimi almayanlarda bu oran %69'dur (bkz. Resim 2b). Çoklu taban çizgisi kullanan okulöncesi eğitimi alan öğrenciler % 92'lik bir dilimi oluştururken, okulöncesi eğitimi almayanlarda %77 olarak belirlenmiştir. Perspektifi yansıtan okulöncesi eğitimi alan öğrencilerin oranı %47 iken. Bu oran okulöncesi eğitimi almayanlarda %16'dır. Bu bulgulara göre, uzam kullanımında, Şemaların mekana yerleştirilmesinde ve mekanın perspektifinin gösterilmesinde okulöncesi eğitimi alan öğrencilerin daha başarılı olduğu görülmektedir.

Resim 2a (Okulöncesi Eğitimi Alan-Uzam Kullanımı Örneği)

Resim 2b (Okulöncesi Eğitimi Almayan-Uzam Kullanımı Örneği)

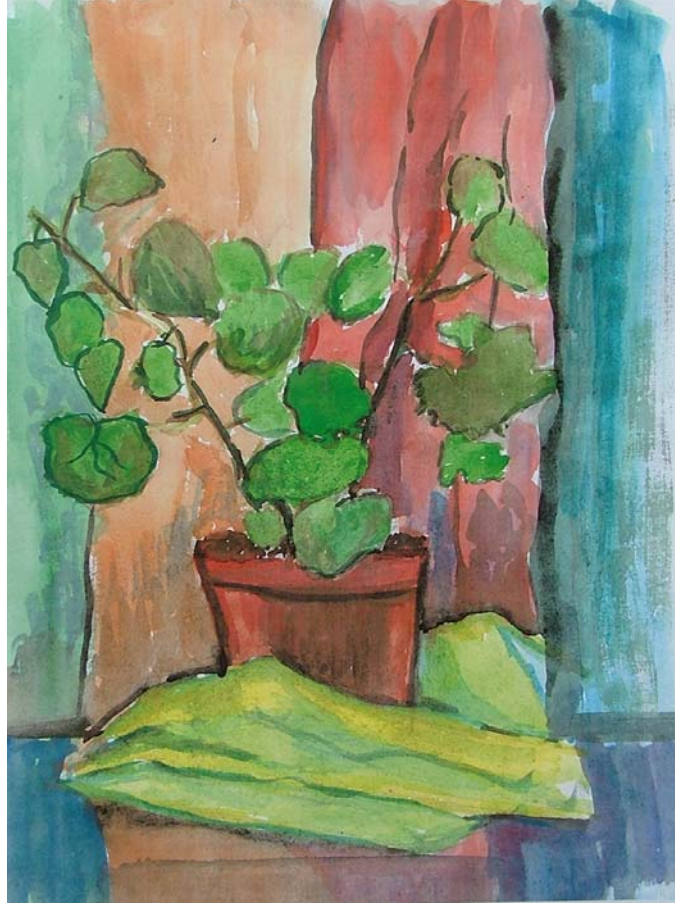
3.1.2.1.3. Renk Kullanımı

Tablo 5.

Okulöncesi Eğitimi Alan ve Okulöncesi Eğitimi Almayan Öğrencilerin Resimlerinin Renk Kullanımı Açısından İnceleme Sonuçları

Renk Kullanım Özellikleri	OKULÖNCESİ EĞİTİMİ ALAN				OKULÖNCESİ EĞİTİMİ ALMAYAN			
	EVET		HAYIR		EVET		HAYIR	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Gerçekçi renkler var	110	100	-	-	106	96	4	4
Gölgelemeler var	50	46	60	54	21	19	89	81
Karışık renkler var	58	53	52	47	30	27	80	73
Dışavurumcu renkler var	14	13	96	87	13	12	97	88

Gerçekçi ve dışavurumcu renk kullanımında her iki grubunda birbirine çok yakın yüzdeleri olduğu görülmüştür. Gölgelemeyi, okulöncesi eğitimi alan öğrencilerin %46'sı (bkz. Resim 3a), okulöncesi eğitimi almayanların %19'u kullanmıştır (bkz. Resim 3b). Karışık renkleri kullanan okulöncesi eğitimi alan öğrencilerinin oranı %53 iken, bu oran okulöncesi eğitimi almayanlarda %27'dir. Bu sonuçlara göre boyut etkisini vermede kullanılan gölgelemelerin ve karışık renklerin, okulöncesi eğitimi alan öğrencilerce daha çok uygulandığı belirlenmiştir.

Resim 3a (Okulöncesi Eğitimi Alan-Renk Kullanımı Örneği)

Resim 3b (Okulöncesi Eğitimi Almayan-Renk Kullanımı Örneği)

3.1.2.2. Tasarım Elemanları Açısından İnceleme Sonuçları

Bu bölümde, örnekleme temsil eden okulöncesi eğitimi alan ve okulöncesi eğitimi almayan gruplardan alınan resimler; çizgi, doku, biçim(şekil), renk ve leke(ışık-gölge) kullanımları açısından incelenmiş ve karşılaştırma yapılmıştır.

3.1.2.2.1. Çizgi

Tablo 6.

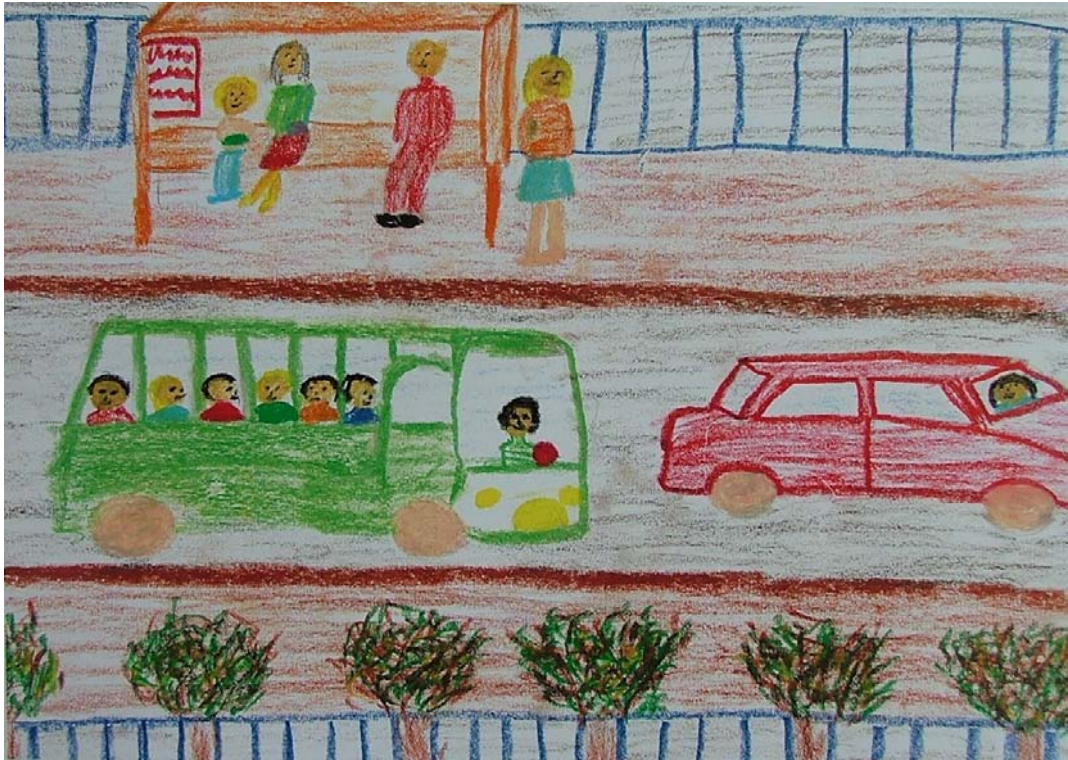
Okulöncesi Eğitimi Alan ve Okulöncesi Eğitimi Almayan Öğrencilerin Çizgi Kullanımı Açısından İnceleme Sonuçları

Çizgi Kullanım Çeşitleri	OKULÖNCESİ EĞİTİMİ ALAN				OKULÖNCESİ EĞİTİMİ ALMAYAN			
	EVET		HAYIR		EVET		HAYIR	
	f	%	f	%	f	%	F	%
Dikey çizgiler kullanılmış	104	95	6	5	105	96	5	4
Yatay çizgiler kullanılmış	109	99	1	1	110	100	-	-
Kırık çizgiler kullanılmış	59	54	51	46	59	54	51	46
Eğik çizgiler kullanılmış	109	99	1	1	108	98	2	2
Dairesel çizgiler kullanılmış	10	9	100	91	3	3	107	97

Okulöncesi eğitimi alan ve okulöncesi eğitimi almayan öğrencilerden alınan resimlerde; dikey, yatay, kırık, eğik ve dairesel çizgi kullanımında eşit oranlar olduğu ve çizgi kullanımı açısından bir farklılık bulunmadığı (bkz. Resim 4a ve 4b) belirlenmiştir.

Resim 4a (Okulöncesi Eğitimi Alan-Çizgi Kullanımı Örneği)

Resim 4b (Okulöncesi Eğitimi Almayan-Çizgi Kullanımı Örneği)

3.1.2.2.2. Doku

Tablo 7.

Okulöncesi Eğitimi Alan ve Okulöncesi Eğitimi Almayan Öğrencilerin Resimlerinde Doku Örüntüleri Kullanma Açısından İnceleme Sonuçları

Doku Örüntüleri Kullanma	OKULÖNCESİ EĞİTİMİ ALAN				OKULÖNCESİ EĞİTİMİ ALMAYAN			
	EVET		HAYIR		EVET		HAYIR	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Çeşitli doku örüntüleri kullanmış.	58	53	52	47	34	31	76	69
Resim kağıdının yüzeyinde teknikle uygulanmış doku görülüyor.	18	16	92	84	6	6	104	94

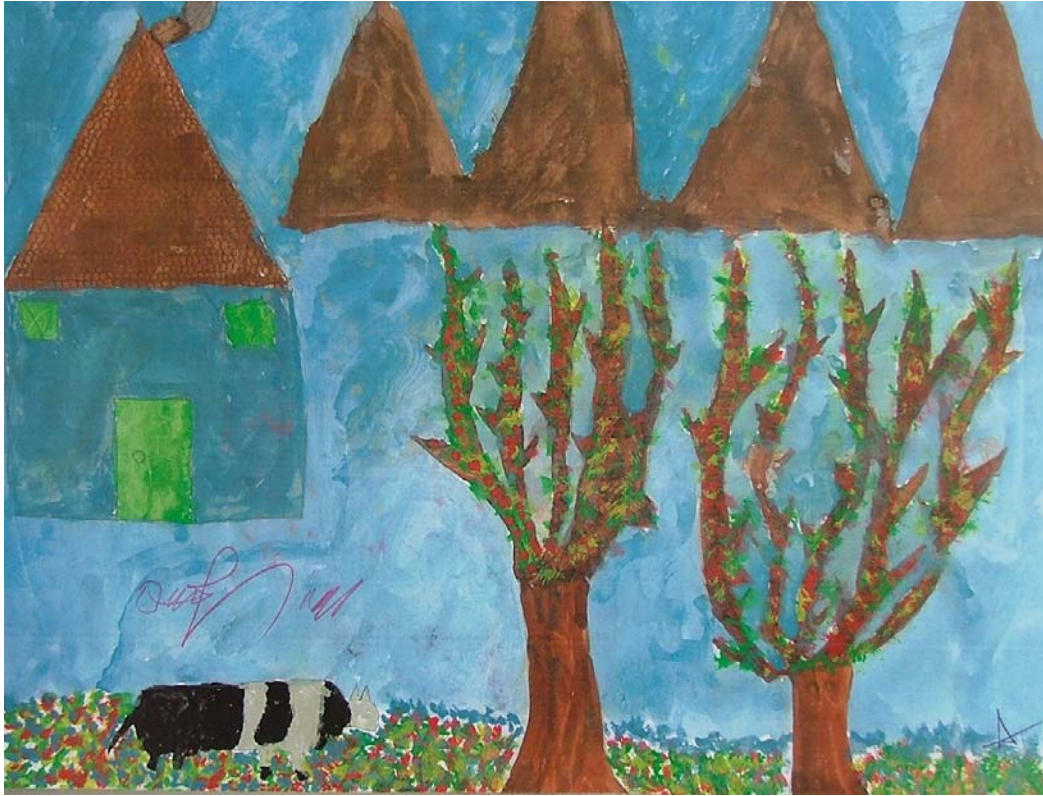
Alınan sonuçlara göre, okulöncesi eğitimi alan öğrencilerin %53'ünün doku örüntüleri kullandığı (bkz. Resim 5a), okulöncesi eğitimi almayanlarda bu oranın %31 olduğu görülür (bkz. Resim 5b1 ve 5b2). Okulöncesi eğitimi alanların %16'sı kağıt yüzeyine teknikle doku uygularken, bu oran okulöncesi eğitimi almayanlarda %6'dır. Bu bulgulara göre okulöncesi eğitimi alan öğrencilerin doku örüntülerini yansıtmaya oranının daha fazla olduğu belirlenmiştir.

Resim 5a (Okulöncesi Eğitimi Alan- Doku Örüntüleri Kullanma Örneği)

Resim 5b1 (Okulöncesi Eğitimi Almayan- Doku Örüntüleri Kullanma Örneği)

Resim 5b2 (Okulöncesi Eğitimi Almayan- Doku Örüntüleri Kullanma Örneği)

3.1.2.2.3. Biçim, Şekil

Tablo 8.

Okulöncesi Eğitimi Alan ve Okulöncesi Eğitimi Almayan Öğrencilerin Biçim, Şekil Kullanımı Açısından İnceleme Sonuçları

Biçim, Şekil Kullanım Özellikleri	OKULÖNCESİ EĞİTİMİ ALAN				OKULÖNCESİ EĞİTİMİ ALMAYAN			
	EVET		HAYIR		EVET		HAYIR	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Geometrik şekiller var	97	88	13	12	104	95	6	5
Organik şekiller var	110	100	-	-	109	99	1	1
Simetrik şekiller var	62	56	48	44	90	82	20	18
Asimetrik şekiller var	107	97	3	3	99	90	11	10
Hareketli şekiller var	97	88	13	12	75	68	35	32
Durağan şekiller var	106	96	4	4	110	100	-	-

Okulöncesi eğitimi alan ve okulöncesi eğitimi almayan grupların biçim, şekil kullanımına bakıldığında; organik, asimetrik ve durağan şekillerin birbirine çok yakın oranlarda olduğu görülür. Bu sonuca göre iki grup arasında bu açıdan bir farklılık bulunamamıştır. Geometrik şekillerin kullanımında okulöncesi eğitimi alanlar %88'lik bir orandayken, okulöncesi eğitimi almayanların oranının %95 olduğu görülür. Simetrik şekillerin oranı, okulöncesi eğitimi almayanlarda %82, okulöncesi eğitimi alanlarda %56'dır. Okulöncesi eğitimi alanlarda hareketli şekillerin çizimine bakıldığında kullanım oranı %88 iken (bkz. Resim 6a), okulöncesi eğitimi almayanlarda %86 olduğu görülür (bkz. Resim 6b). Bu sonuçlardan, okulöncesi eğitimi almayanların, okulöncesi eğitimi alanlara göre daha katı, durağan ve simetrik çizimler yaptığı belirlenmiştir.

Resim 6a (Okulöncesi Eğitimi Alan- Biçim,Şekil Kullanım Örneği)

Resim 6b (Okulöncesi Eğitimi Almayan- Biçim,Şekil Kullanım Örneği)

3.1.2.2.4. Renk

Tablo 9.

Okulöncesi Eğitimi Alan ve Okulöncesi Eğitimi Almayan Öğrencilerin Renk Kullanımı Açısından İnceleme Sonuçları

Renk Kullanımı	OKULÖNCESİ EĞİTİMİ ALAN				OKULÖNCESİ EĞİTİMİ ALMAYAN			
	EVET		HAYIR		EVET		HAYIR	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Ana renkleri kullanmış	107	97	3	3	104	95	6	5
Ara renkleri kullanmış	96	87	14	13	91	83	19	17
Renk çeşitleri kullanmış	90	82	20	18	71	65	39	35
Siyah,beyaz,gri kullanmış	91	83	19	17	79	72	31	28
Sıcak-soğuk renkleri kullanmış	62	56	48	44	50	46	60	54
Tamamlayıcı renkleri kullanmış	33	30	77	70	22	20	88	80

Alınan sonuçlara göre, iki grubun ana ve ara renk kullanım oranlarının birbirine yakın olduğu görülür. Bu bulguya göre her iki grup arasında bu açıdan bir farklılık bulunamamıştır. Sıcak-soğuk renk kullanımında okulöncesi eğitimi alan öğrencilerin oranı %56 (bkz. Resim 7a), okulöncesi eğitimi almayanların oranı %46'dır (bkz. Resim 7b). Okulöncesi eğitimi alanlardaki öğrencilerin %30'u tamamlayıcı renkleri kullanmışken, okulöncesi eğitimi almayanlarda bu oran %20'i olarak görülür. Bulguların birbirine yakın olduğu görülse de, aralarında az da olsa, sıcak-soğuk renk ve tamamlayıcı renk kullanımları açısından bir farklılık olduğu sonucu çıkarılmıştır.

Renk çeşitleri kullanımına bakıldığında, okulöncesi eğitimi alanlarda bu oran %82, okulöncesi eğitimi almayanlarda ise %65'tir. Bu bulguya göre okulöncesi eğitimi alan öğrencilerin, resimlerinde daha çok renk çeşidi kullanmış olduğu belirlenmiştir. Siyah,beyaz ve gri renklerin kullanımı okulöncesi eğitimi alanların %83'ünde, okulöncesi eğitimi almayanların %72'sinde görülür.

Resim 7a (Okulöncesi Eğitimi Alan- Renk Kullanım Örneği)

Resim 7b (Okulöncesi Eğitimi Almayan- Renk Kullanım Örneği)

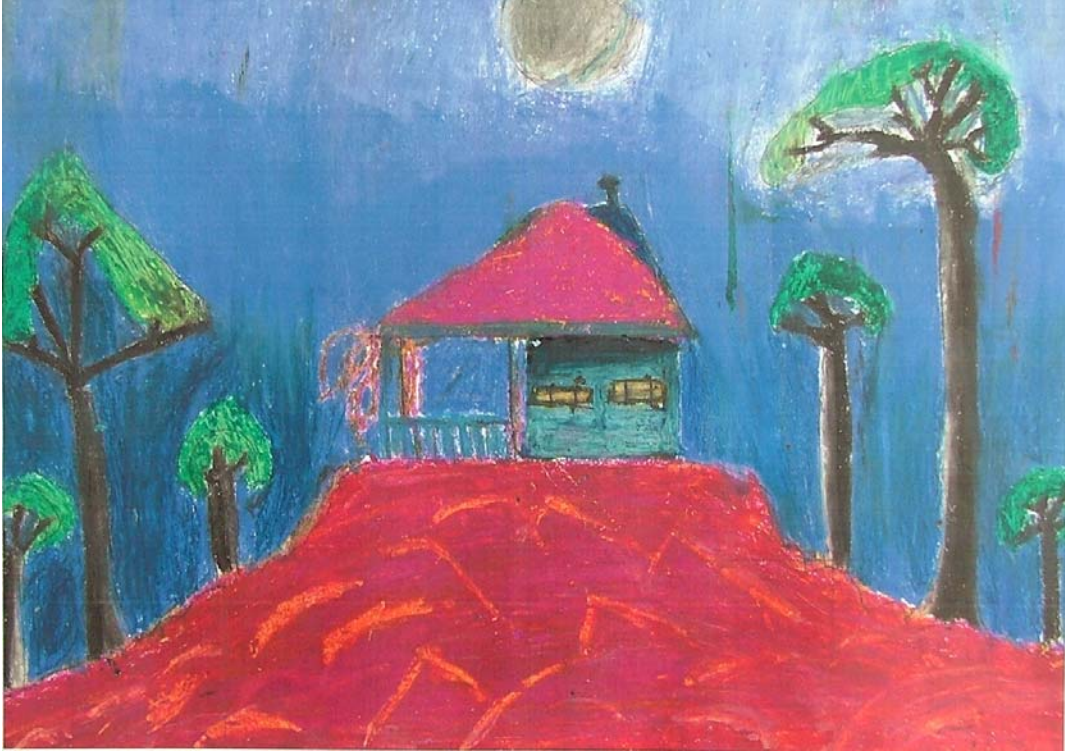
3.1.2.2.5. Leke(Işık-Gölge)

Tablo 10.

Okulöncesi Eğitimi Alan ve Okulöncesi Eğitimi Almayan Öğrencilerin Leke(Işık-Gölge) Kullanımı Açısından İnceleme Sonuçları

Leke(Işık-Gölge)Kullanımı	OKULÖNCESİ EĞİTİMİ ALAN				OKULÖNCESİ EĞİTİMİ ALMAYAN			
	EVET		HAYIR		EVET		HAYIR	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Gölgeleme kullanmış	50	46	66	54	22	20	88	80
Gölgeleme boyut etkisi vermiş	34	31	76	69	12	11	98	89

Leke kullanımı sonuçlarına bakıldığında, okulöncesi eğitimi alan öğrencilerin resimlerinde, gölgeleme kullananların oranı %46 (bkz. Resim 8a), okulöncesi eğitimi almayanlarda %20'dir (bkz. Resim 8b). Gölgeleme ile boyut etkisini yaratabilen öğrencilerin oranı okulöncesi eğitimi alanlarda %31 iken, okulöncesi eğitimi almayanlarda %11'dir. Bu bulgulara göre, okulöncesi eğitimi alan öğrencilerin, okulöncesi eğitimi almayan öğrencilere göre daha çok gölgeleme kullandıkları ve gölgeleme ile boyut etkisini yansıtabildikleri gözlenmiştir.

Resim 8a (Okulöncesi Eğitimi Alan-Leke(ışık-gölge) Kullanım Örneği)

Resim 8b (Okulöncesi Eğitimi Almayan-Leke(ışık-gölge) Kullanım Örneği)

3.1.2.3. Tasarım İlkeleri Açısından İnceleme Sonuçları

Bu bölümde okulöncesi eğitimi alan ve okulöncesi eğitimi almayan öğrencilerin resimleri; ritim ve hareket, denge, vurgu, kontrast, birlik ve çeşitlilik açısından incelenmiş ve sonuçlar karşılaştırılmıştır

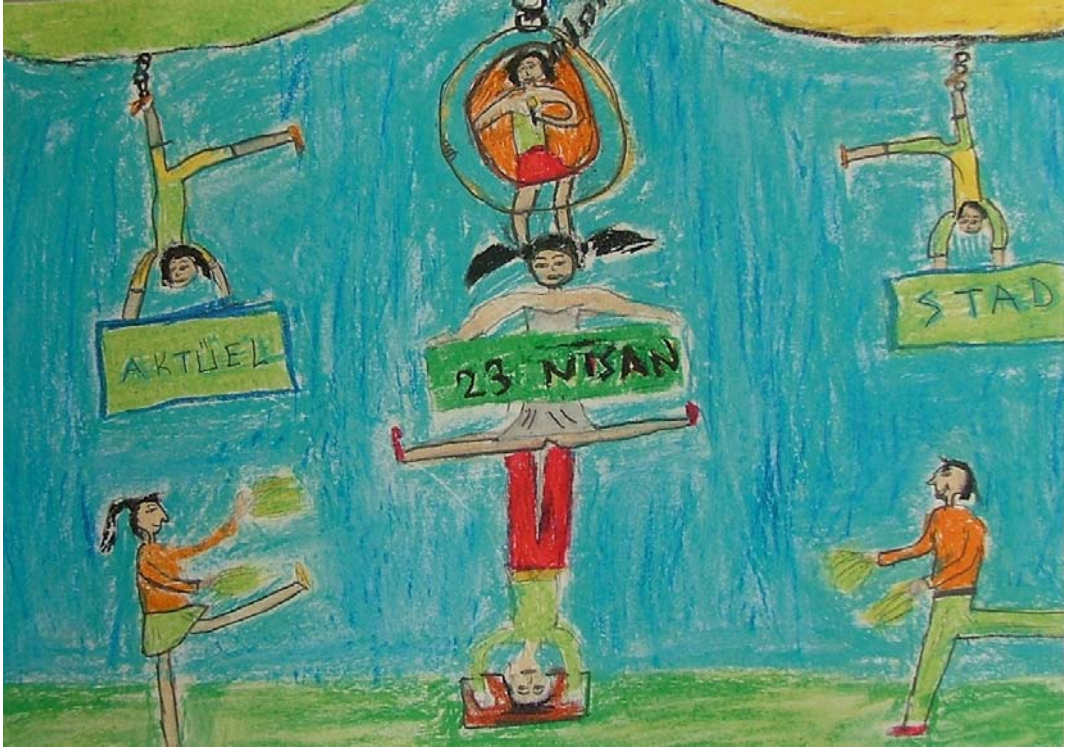
3.1.2.3.1. Ritim ve Hareket

Tablo 11.

Okulöncesi Eğitimi Alan ve Okulöncesi Eğitimi Almayan Öğrencilerin Ritim Ve Hareket Kullanımı Açısından İnceleme Sonuçları

Ritim ve Hareket Kullanımı	OKULÖNCESİ EĞİTİMİ ALAN				OKULÖNCESİ EĞİTİMİ ALMAYAN			
	EVET		HAYIR		EVET		HAYIR	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Hareket var	95	86	15	14	73	66	37	34
Ritim var	49	45	61	55	20	18	90	82
Düzenli hareket var	89	81	21	19	67	61	43	39
Düzenli ritim var	49	44	61	56	13	12	97	88

Alınan sonuçlara göre, okulöncesi eğitimi alanlarda hareket kullanımının oranı %86 (bkz. Resim 9a), okulöncesi eğitimi almayanlarda %66'dır (bkz. Resim 9b). Ritim oluşturan okulöncesi eğitimi alan öğrencileri oranı %45 iken, bu oran okulöncesi eğitimi almayanlarda %18 olarak görülmüştür. Okulöncesi eğitimi alanlarda düzenli hareket uygulayan öğrenci oranı %81 iken, okulöncesi eğitimi almayanlarda bu oran %61'dir. Okulöncesi eğitimi alan öğrencilerde düzenli ritim oluşturanlar %44 oranında, okulöncesi eğitimi almayanlarda %12 oranındadır. Ortaya çıkan bu bulgulara bakıldığında, okulöncesi eğitimi alan öğrencilerin resimlerindeki tasarımlarda hareket, ritim, düzenli hareket ve düzenli ritim oluşturmada daha başarılı olduğu sonucuna varılmıştır.

Resim 9a (Okulöncesi Eğitimi Alan-Ritim ve Hareket Kullanım Örneği)

Resim 9b (Okulöncesi Eğitimi Almayan-Ritim ve Hareket Kullanım Örneği)

3.1.2.3.2. Denge

Tablo 12.

Okulöncesi Eğitimi Alan ve Okulöncesi Eğitimi Almayan Öğrencilerin Denge Oluşturması Açısından İnceleme Sonuçları

Denge Oluşturma	OKULÖNCESİ EĞİTİMİ ALAN				OKULÖNCESİ EĞİTİMİ ALMAYAN			
	EVET		HAYIR		EVET		HAYIR	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Ölçü bakımından(büyük- küçüklük) dengesi var.	85	77	23	33	65	59	45	41
Değer bakımından(açık- koyu) dengesi var.	58	53	52	47	35	32	75	68
Renk bakımından(renk ilişkileri) denge var.	89	81	21	19	52	47	58	53
Düzen bakımından(boşluk- doluluk) denge var.	77	70	33	30	43	39	67	61

Denge oluşturma açısından bakıldığında, okulöncesi eğitimi alan öğrencilerin,ölçü bakımından denge oluşturma oranı %77 (bkz. Resim 10a) , okulöncesi eğitimi almayanların oranı %59'dur (bkz. Resim 10a). Değer bakımından denge oluşturan okulöncesi eğitimi alan öğrencilerin oranı %53 iken, bu oran okulöncesi eğitimi almayanlarda %32 olarak görülür. Okulöncesi eğitimi alanların renk kullanımındaki denge kurma oranı %81, okulöncesi eğitimi almayanlarda ise %47'dir. Düzen bakımından, boşluk-doluluk dengesi oluşturabilen öğrenci oranı okulöncesi eğitimi alanlarda %70 olarak, okulöncesi eğitimi almayan öğrencilerde ise % 70 olarak, okulöncesi eğitimi almayan öğrencilerde ise %39 olarak görülür. Alınan bu sonuçlara göre ölçü(büyük-
küçüklük), değer(açık-koyu), renk(renk ilişkileri) ve düzen(boşluk-
doluluk) bakımından okulöncesi eğitimi alan öğrencilerin resimlerindeki denge oluşturma, daha başarılı olarak uygulandığı belirlenmiştir.

Resim 10a (Okulöncesi Eğitimi Alan-Denge Oluşturma Örneği)

Resim 10b (Okulöncesi Eğitimi Almayan-Denge Oluşturma Örneği)

3.1.2.3.3. Vurgu

Tablo 13.

**Okulöncesi Eğitimi Alan ve Okulöncesi Eğitimi Almayan Öğrencilerin
Resimlerinde Vurguyu Oluşturma Açısından İnceleme Sonuçları**

Vurgu Oluşturma	OKULÖNCESİ EĞİTİMİ ALAN				OKULÖNCESİ EĞİTİMİ ALMAYAN			
	EVET		HAYIR		EVET		HAYIR	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Renkle vurgu var	51	46	59	54	40	36	70	64
İçerikle vurgu var	103	94	7	6	77	70	33	30
Biçimle vurgu var	91	83	19	17	66	60	44	40

Alınan sonuçlardan, renkle vurgu yapan okulöncesi eğitimi alan ve okulöncesi eğitimi almayan öğrencilerin oranının birbirine yakın olduğu görülür. Okulöncesi eğitimi alan öğrencilerin %94'ü resimlerinde içerikle vurgu yaparken (bkz. Resim 11a), bu oran okulöncesi eğitimi almayanlarda %70'tir (bkz. Resim 11b). Biçimle vurgu yapan okulöncesi eğitimi alan öğrencilerinin oranı %83, okulöncesi eğitimi almayan öğrencilerin oranı %60 olarak görülür. Bu bulgular ışığında, okulöncesi eğitimi alan öğrencilerin yapmış oldukları resimlerde, içerikle ve biçimle vurgunun, okulöncesi eğitimi almayanlara göre daha çok oluşturulduğu belirlenmiştir.

Resim 11a (Okulöncesi Eğitimi Alan-Vurgu Oluşturma Örneği)

Resim 11b (Okulöncesi Eğitimi Almayan-Vurgu Oluşturma Örneği)

3.1.2.3.4. Kontrast

Tablo 14.

Okulöncesi Eğitimi Alan ve Okulöncesi Eğitimi Almayan Öğrencilerin Kontrast Kullanma Açısından İnceleme Sonuçları

Kontrast Kullanım Çeşitleri	OKULÖNCESİ EĞİTİMİ ALAN				OKULÖNCESİ EĞİTİMİ ALMAYAN			
	EVET		HAYIR		EVET		HAYIR	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Renk kontrastı var	24	22	86	78	19	17	91	83
Biçim kontrastı var.	33	30	77	70	4	4	106	96
Miktar kontrastı var	44	40	66	60	28	25	82	75
Yön kontrastı var	67	61	43	39	44	40	66	60
İçerik kontrastı var	6	5	104	95	5	5	105	95

Tabloda ortaya çıkan sonuçlara göre, biçim kontrastı kullanan okulöncesi eğitimi alan öğrencilerin oranı %30 iken (bkz. Resim 12a), bu oranın okulöncesi eğitimi almayan öğrencilerde %4 olduğu görülür (bkz. Resim 12b). Okulöncesi eğitimi alan öğrencilerin resimlerinin %40'ında miktar kontrastı görülürken, okulöncesi eğitimi almayan öğrencilerin resimlerinde bu oran %25'tir. Resimlerinde yön kontrastına yer veren okulöncesi eğitimi alan öğrenciler %61'lik bir dilimi oluştururken, bu oran okulöncesi eğitimi almayanlarda %40 olarak görülür. Alınan sonuçlara göre, okulöncesi eğitimi alan öğrencilerin, okulöncesi eğitimi almayan öğrencilere göre, yön, miktar ve özellikle biçim kontrastı kullanımında daha başarılı oldukları gözlemlenmiştir. Renk kontrastı ve içerik kontrastı kullanımı, her iki grup tarafından da çok fazla tercih edilmemiştir.

Resim 12a (Okulöncesi Eğitimi Alan-Kontrast Kullanım Örneği)

Resim 12b (Okulöncesi Eğitimi Almayan-Kontrast Kullanım Örneği)

3.1.2.3.5. Birlik

Tablo 15.

**Okulöncesi Eğitimi Alan ve Okulöncesi Eğitimi Almayan Öğrencilerin
Resimlerinde Birlik Oluşturma Açısından İnceleme Sonuçları**

Birlik Oluşturma	OKULÖNCESİ EĞİTİMİ ALAN				OKULÖNCESİ EĞİTİMİ ALMAYAN			
	EVET		HAYIR		EVET		HAYIR	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Tasarım elemanları açısından bütünlük var.(çizgi, doku, biçim, renk, leke)	84	76	26	24	50	45	60	55
Tasarım ilkeleri açısından bütünlük var.(ritim ve hareket, denge, vurgu, kontrast,çeşitlilik)	55	50	55	50	23	21	87	79

Birlik açısından okulöncesi eğitimi alan öğrencilerin resimlerinin sonuçlarına bakıldığında; tasarım elemanları açısından bütünlük oluşturanların oranı %76 (bkz. Resim 13a), tasarım ilkeleri açısından bütünlük oluşturanların oranı %50'dir (bkz. Resim 13b). Okulöncesi eğitimi almayanlarda bu oranlar; tasarım elemanları açısından bütünlük oluşturanlar %45, tasarım ilkeleri açısından bütünlük oluşturanlar ise %21 olarak görülmüştür. Bu bulgular ışığında, okulöncesi eğitimi alan öğrencilerin resimlerinde tasarım elemanları ve ilkeleri açısından birlik oluşturanların daha fazla olduğu belirlenmiştir.

Resim 13a (Okulöncesi Eğitimi Alan-Birlik Oluşturma Örneği)

Resim 13b (Okulöncesi Eğitimi Almayan-Birlik Oluşturma Örneği)

3.1.2.3.6. Çeşitlilik

Tablo 16.

Okulöncesi Eğitimi Alan ve Okulöncesi Eğitimi Almayan Öğrencilerin Çeşitlilik Oluşturma Açısından İnceleme Sonuçları

Çeşitlilik Oluşturma	OKULÖNCESİ EĞİTİMİ ALAN				OKULÖNCESİ EĞİTİMİ ALMAYAN			
	EVET		HAYIR		EVET		HAYIR	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Bıçimsel çeşitlilik var	97	88	13	12	77	70	33	30
Renk çeşitliliği var	108	99	2	1	98	89	12	11
Uzam çeşitliliği var	43	39	67	61	33	30	77	70
Tasarımsal çeşitlilik var	40	36	70	64	19	17	91	83

Okulöncesi eğitimi alan öğrencilerin resimlerinin %88’inde bıçimsel çeşitlilik görülürken (bkz. Resim 14a ve 15a), bu oran okulöncesi eğitimi almayanlarda %70’dir (bkz. Resim 14b ve 15b). Tasarımsal çeşitlilik, okulöncesi eğitimi alan öğrencilerin resimlerinde %36 oranında, okulöncesi eğitimi almayan öğrencilerin resimlerinde %17 oranında görülür. Alınan sonuçlardan, okulöncesi eğitimi alan öğrencilerin resimlerinde, bıçimsel ve tasarımsal çeşitliliğin daha fazla görüldüğü belirlenmiştir. Renk ve uzam çeşitliliğinde ise her iki grubun resimleri arasında önemli bir farklılık bulunamamıştır.

Resim 14a (Okulöncesi Eğitimi Alan-Çeşitlilik Oluşturma Örneği)

Resim 14b (Okulöncesi Eğitimi Almayan-Çeşitlilik Oluşturma Örneği)

Resim 15a (Okulöncesi Eğitimi Alan-Uzamsal Çeşitlilik Oluşturma Örneği)

Resim 15b (Okulöncesi Eğitimi Almayan-Uzamsal Çeşitlilik Oluşturma Örneği)

3.1.2.4. Yaratıcılık Açısından İnceleme Sonuçları

Bu başlık altında, okulöncesi eğitimi alan ve okulöncesi eğitimi almayan öğrencilerin resimleri; özgünlük, esneklik ve akıcılık açısından incelenmiş ve karşılaştırma yapılmıştır.

Tablo 17.

Okulöncesi Eğitimi Alan ve Okulöncesi Eğitimi Almayan Öğrencilerin Yaratıcılık Açısından İnceleme Sonuçları

Yaratıcılık Özellikleri	OKULÖNCESİ EĞİTİMİ ALAN				OKULÖNCESİ EĞİTİMİ ALMAYAN			
	EVET		HAYIR		EVET		HAYIR	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Özgünlük var	49	45	61	55	18	16	92	84
Esneklik var	53	48	57	52	23	21	87	79
Akıcılık var	77	70	33	30	34	31	76	69

Yaratıcılık açısından okulöncesi eğitimi alanların resimleri incelendiğinde, bu oranlar; özgünlükte %45, esneklikte %48 ve akıcılıkta %70'dir (bkz. Resim 16a). Okulöncesi eğitimi almayanlarda bu oranlara bakıldığında ise; özgünlükte %16, esneklikte %21 ve akıcılıkta %31 olduğu görülür (bkz. Resim 16b). Bu bulgulara göre, okulöncesi eğitimi alan öğrencilerin yaratıcılığının, okulöncesi eğitimi almayan öğrencilere göre özgünlük, esneklik ve akıcılık açısından daha fazla olduğu belirlenmiştir.

Resim 16a (Okulöncesi Eğitimi Alan-Yaratıcılık Örneği)

Resim 16b (Okulöncesi Eğitimi Almayan-Yaratıcılık Örneği)

3.1.2.5. Yaratıcılık Türü Açısından İnceleme Sonuçları

Bu bölümde, örnekleme oluşturan okulöncesi eğitimi alan ve okulöncesi eğitimi almayan öğrencilerin; sınırları zorlayan, buluş yapan, sınırları kıran ve estetik düzenleme yapan yaratıcılık türlerinden hangisinin özelliklerini gösterdiği saptanmaya çalışılmış ve karşılaştırma yapılmıştır.

Tablo 18.

Okulöncesi Eğitimi Alan ve Okulöncesi Eğitimi Almayan Öğrencilerin Yaratıcılık Türü Açısından Dağılımları

Yaratıcılık Türleri	OKULÖNCESİ EĞİTİMİ ALAN				OKULÖNCESİ EĞİTİMİ ALMAYAN			
	EVET		HAYIR		EVET		HAYIR	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Sınırları zorlayan bir yapısı var.	5	4	105	96	1	1	109	99
Buluş yapan bir yapısı var.	2	2	108	98	1	1	109	99
Sınırları kıran bir yapısı var.	2	2	108	98	-	-	110	100
Estetik düzenleme yapan bir yapısı var.	65	59	45	41	35	32	75	68

Okulöncesi eğitimi alanların yaratıcılık türleri açısından dağılımına bakıldığında; estetik düzenleme yapanların oranının %59 ile en çok olduğu görülür (bkz. Resim 20a). Sınırları zorlayan yapıda olanların oranı %4 (bkz. Resim 17a), buluş yapan (bkz. Resim 18a) ve sınırları kıran (bkz. Resim 19) yapıda olanların oranı ise %2'dir. Okulöncesi eğitimi almayanlarda yaratıcılık türlerinin dağılımına bakıldığında; %32 ile estetik düzenleme yapanların en çok olduğu görülür (bkz. Resim 20b). Sınırları zorlayan (bkz. Resim 17b) ve buluş öğrenci oranı %1 iken (bkz. Resim 18b), sınırları kıran yapıda öğrencinin olmadığı belirlenmiştir. Bu bulgular ışığında iki grup karşılaştırıldığında, estetik düzenleme yapan yaratıcılık türünde okulöncesi eğitimi alan öğrencilerin daha fazla olduğu görülmektedir.

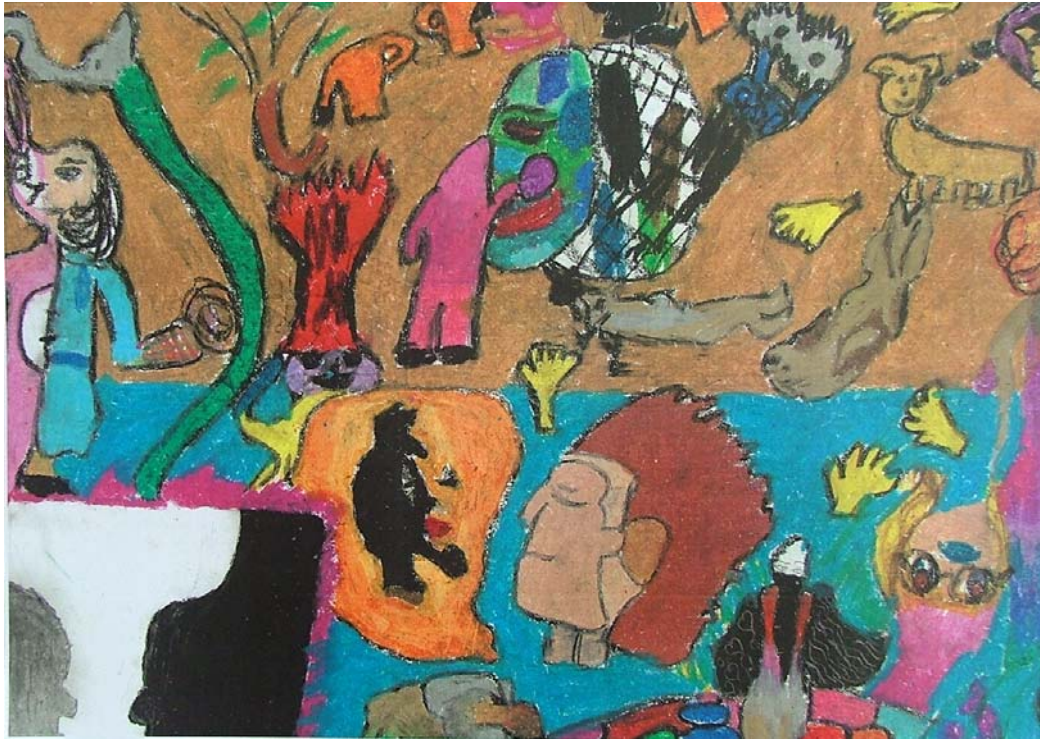
Resim 17a (Okulöncesi Eğitimi Alan-Sınırları Zorlayan Yapı Örneği)

Resim 17 (Okulöncesi Eğitimi Almayan-Sınırları Zorlayan Yapı Örneği)

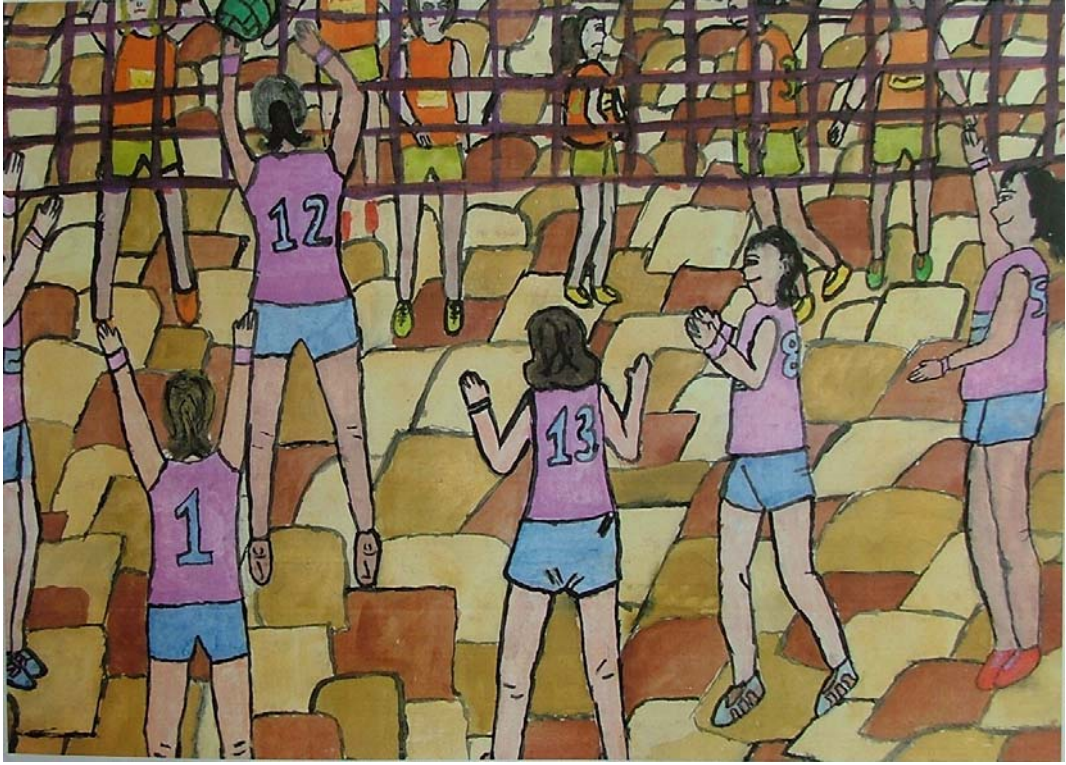
Resim 18a (Okulöncesi Eğitimi Alan-Buluş Yapan Yapı Örneği)

Resim 18b (Okulöncesi Eğitimi Almayan-Buluş Yapan Yapı Örneği)

Resim 19 (Okulöncesi Eğitimi Alan-Sınırları Kıran Yapı Örneği)

Resim 20a (Okulöncesi Eğitimi Alan-Estetik Düzenleme Yapan Yapı Örneği)

Resim 20b (Okulöncesi Eğitimi Almayan-Estetik Düzenleme Yapan Yapı Örneği)

3.1.2.6. Teknik Kullanım Açısından İnceleme Sonuçları

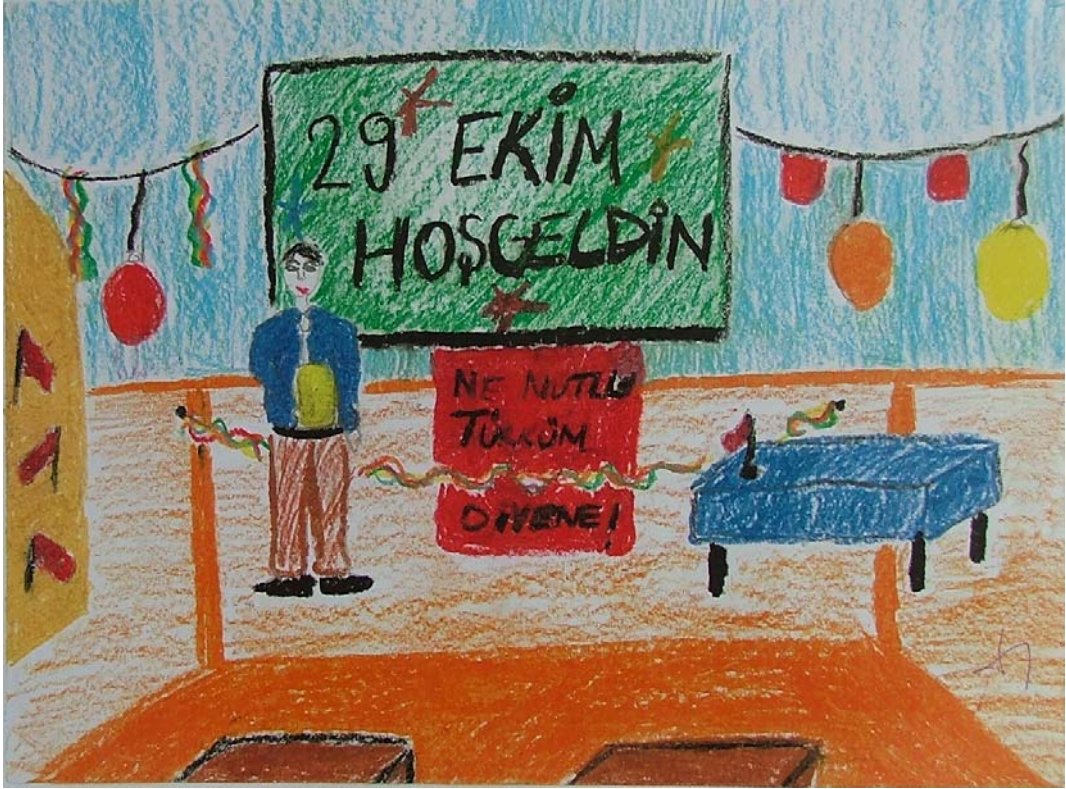
Okulöncesi eğitimi alan ve okulöncesi eğitimi almayan öğrencilerin resimleri, bu başlık altında, tekniği başarıyla kullanma ve ayrıntılı, dikkatli, özenli çalışma açısından incelenmiş ve karşılaştırılmıştır.

Tablo 19.

Okulöncesi Eğitimi Alan ve Okulöncesi Eğitimi Almayan Öğrencilerin Teknik Kullanım Açısından İnceleme Sonuçları

Teknik Kullanım	OKULÖNCESİ EĞİTİMİ ALAN				OKULÖNCESİ EĞİTİMİ ALMAYAN			
	EVET		HAYIR		EVET		HAYIR	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Tekniği başarıyla kullanmış	98	89	12	11	77	70	33	30
Ayrıntılı, dikkatli ve özenli çalışmış.	50	45	60	55	23	21	87	79

Tablodaki sonuçlara bakıldığında, okulöncesi eğitimi alan öğrencilerin resimlerinde tekniği başarıyla kullanma oranı %89 (bkz. Resim 21a ve 22a), okulöncesi eğitimi almayanlarda ise bu oran %70 olarak görülür (bkz. Resim 21b ve 22b). Ayrıntılı, dikkatli ve özenli çalışan öğrenci oranı okulöncesi eğitimi alanlarda %45, okulöncesi eğitimi almayanlarda %21'dir. Alınan sonuçlara göre, okulöncesi eğitimi alan öğrencilerin tekniği başarıyla kullanma ve dikkatli, özenli çalışma açısından, okulöncesi eğitimi almayan öğrencilere göre daha başarılı bulunmuştur.

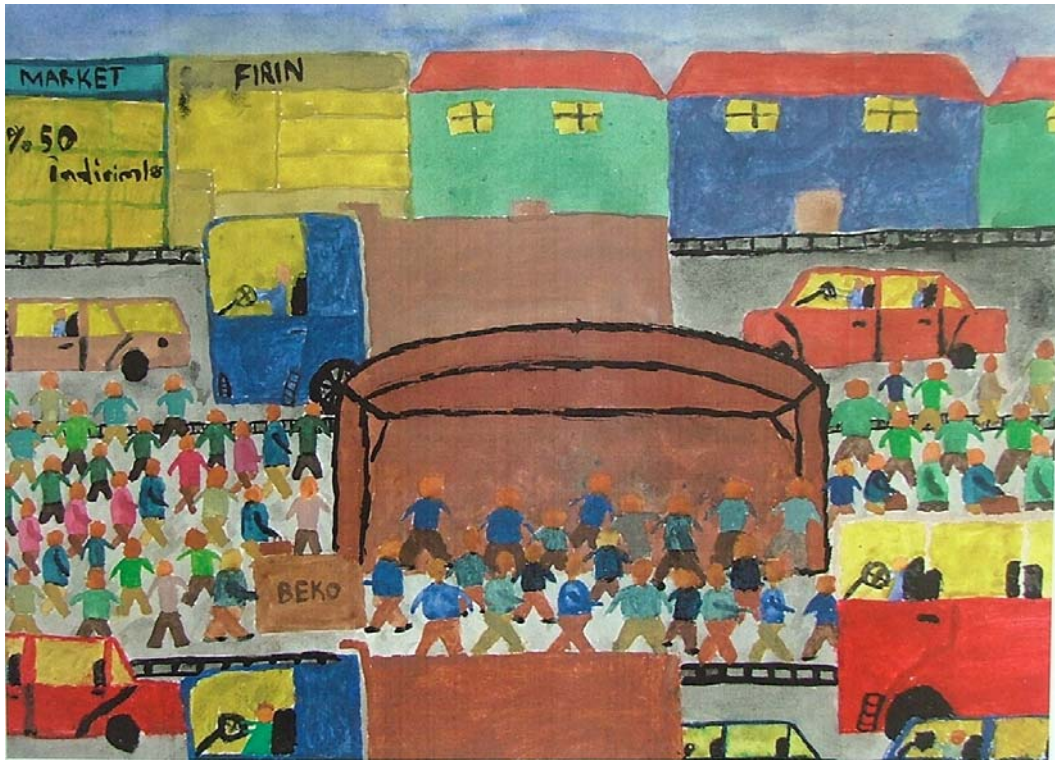
Resim 21a (Okulöncesi Eğitimi Alan-Teknik Kullanım,Pastel Boya Örneği)

Resim 21b (Okulöncesi Eğitimi Almayan-Teknik Kullanım,Pastel Boya Örneği)

Resim 22a (Okulöncesi Eğitimi Alan-Teknik Kullanım,Suluboya Örneği)

Resim 22b (Okulöncesi Eğitimi Almayan-Teknik Kullanım,Suluboya Örneği)

3.1.2.7. Sanat Yönelimleri Açısından İnceleme Sonuçları

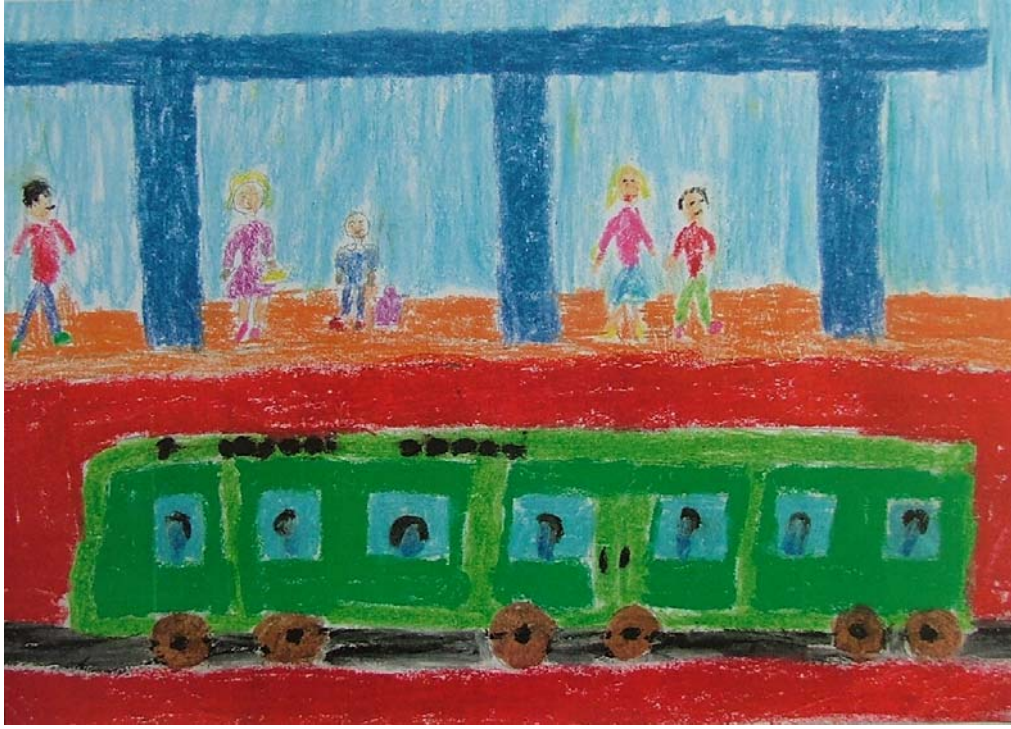
Bu bölümde, araştırmanın örneklemini oluşturan okulöncesi eğitimi alan ve okulöncesi eğitimi almayan öğrencilerin sanat yönelimlerinin dağılımları belirlenmeye çalışılmış ve karşılaştırma yapılmıştır

Tablo 20.

Okulöncesi Eğitimi Alan ve Okulöncesi Eğitimi Almayan Öğrencilerin Sanat Yönelimlerinin Dağılımı

Sanat Yönelimleri	OKULÖNCESİ EĞİTİMİ ALAN				OKULÖNCESİ EĞİTİMİ ALMAYAN			
	EVET		HAYIR		EVET		HAYIR	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Şematik yönelim	51	46	59	54	91	83	19	17
Mekanik yönelim	11	10	99	90	26	24	84	76
Zihinsel yönelim	13	12	97	88	2	2	108	98
Sezgisel yönelim	67	61	43	39	33	30	77	70

Okulöncesi eğitimi alan öğrencilerin sanat yönelim dağılımına bakıldığında; %67'lik bir oranla sezgisel yönelimin en fazla olduğu görülür (bkz. Resim 26a). Şematik yönelim oranı %46 (bkz. Resim 23a), zihinsel yönelim %12 (bkz. Resim 25a) ve mekanik yönelim %10 oranındadır (bkz. Resim 24a). Okulöncesi eğitimi almayanların sanat yönelimi dağılımına bakıldığında ise %83'lük bir oranla şematik yönelimin en fazla olduğu görülür (bkz. Resim 23b). Sezgisel yönelim oranı %30 (bkz. Resim 26b), mekanik yönelim oranı %24 (bkz. Resim 24b) ve zihinsel yönelim oranı %2 olarak görülür (bkz. Resim 25b). Bu bulgulara göre okulöncesi eğitimi alan öğrencilerin çoğunluğu sezgisel yönelim özelliklerini gösterirken, okulöncesi eğitimi almayan öğrencilerin çoğunluğunun şematik yönelim özelliklerini gösterdiği belirlenmiştir.

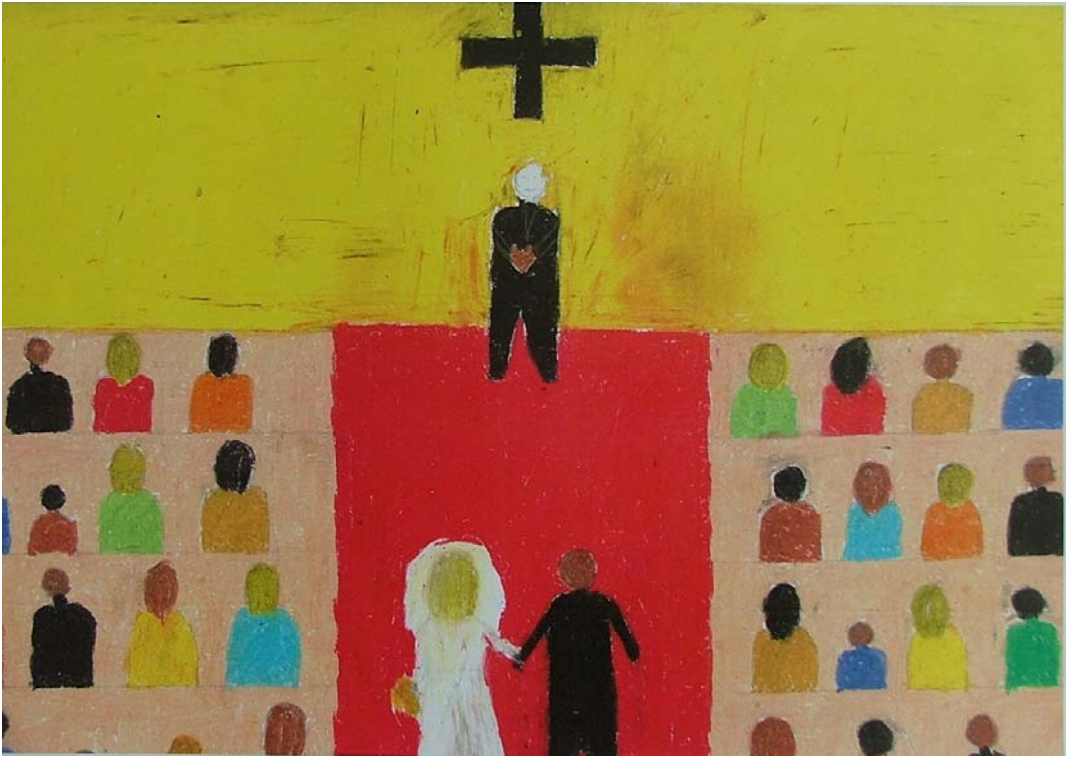
Resim 23a (Okulöncesi Eğitimi Alan-Şematik Yönelim Örneği)

Resim 23b (Okulöncesi Eğitimi Almayan-Şematik Yönelim Örneği)

Resim 24a (Okulöncesi Eğitimi Alan-Mekanik Yönelim Örneği)

Resim 24b (Okulöncesi Eğitimi Almayan-Mekanik Yönelim Örneği)

Resim 25a (Okulöncesi Eğitimi Alan-Zihinsel Yönelim Örneği)

Resim 25b (Okulöncesi Eğitimi Almayan-Zihinsel Yönelim Örneği)

Resim 26a (Okulöncesi Eğitimi Alan-Sezgisel Yönelim Örneği)

Resim 26b (Okulöncesi Eğitimi Alan-Sezgisel Yönelim Örneği)

IV. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

4.1. Sonuçlar

Eğitim sisteminde ön plana çıkan ussal uğraşların ve yetilerin geliştirilmesi çabası, çocuğun duyuşsal, duygusal, sosyal ve kişilik yönünden gelişiminin ikinci plana atılmasına neden olmaktadır. Bir bireyin sağlıklı ve dengeli bir biçimde gelişmesi, onun zihinsel yetileriyle duyuşsal, düşünsel, imgesel yetilerinin birbirleri ile aynı dengede ve uyum içerisinde geliştirilmesi ile bağlantılıdır.

Sanat eğitimi, bir bireyin tam olarak gelişmesine yardımcı olan en etkili dallardan biridir. Sanat eğitiminde sanılanın aksine, yalnızca duyuşsal özelliklerin, el becerilerinin ve yetenekli öğrencilerin ön plana çıkarılması söz konusu değildir. Çocuğun düşünsel ve duyuşsal yetilerini, ussal uğraşları ile yoğun olarak kullandığı bir süreçtir. Düşüncenin akıllıca kullanılması, duyuşsal alanın gelişmesi ve zihinsel uğraşların birbiri ile etkileşim içinde olması ile yaratıcı süreç başlamış olur. Sanatsal etkinlikler, çocuğun yaratma olanağı bulduğu en önemli alandır.

Okulöncesi eğitimde, çocuğun gelişimi bir bütün olarak görülür ve oyun yolu ile, aktif katılımı yaratıcı öğrenmenin sağlandığı ortamlar söz konusudur. Bu dönemde çocuğun en zevk aldığı uğraşlardan biri de resim yapmaktır. Okulöncesi eğitimi kurumlarında yaptırılan sanatsal etkinlikler ile çocuğun yaratarak öğrenmesine katkıda bulunulur. Zengin-uyarıcı çevre olanakları ile çocuk yeni şeyler keşfetmenin zevkine varır, algıları genişler ve daima ilerlemeci bir yapıya sahip olur. Yaratıcı bir birey, gelişimi ve değişimi yaratır.

Erken yaşta alınacak sanat eğitimi, çocuğun tam olarak gelişmesine, sağlıklı ve dengeli bir birey olarak yetişmesine yardımcı olur. Sağlıklı ve dengeli bireyler, sağlıklı ve dengeli toplumu yaratırlar. Gelişime açık, özgür düşünen, yaratıcı ve ilerlemeci bir toplumu oluştururlar. Kültürü yozlaşmaya başlayan, düşünce tembelliği yaşayan ve yaratma çabasından uzak bir toplum, erken yaşlardan itibaren vermeye başladığı sanat eğitimi ile değişime açık bireyler yetiştirebilir.

Okulöncesi eğitim kurumlarında serbest zaman etkinlikleri içinde verilen sanat eğitimi, ilköğretim okullarında resim-iş dersi adı altında verilmektedir. İlköğretim 1.kademede, sınıf öğretmenlerince işlenen bu derslerde, sanat eğitiminin gerektiği gibi verildiği düşünülmektedir. İlköğretim 2.kademede sanat eğitimi. resim-iş dersleri ile branş öğretmenlerince verilmeye devam edilmektedir.

Okulöncesi eğitimi kurumlarında çeşitli materyallerle, deneme- keşfetmeye yönelik özgür bir çalışma ortamıyla karşılaşan çocuğun sanat eğitimi, ilköğretime geldiğinde genellikle iki boyutlu çalışmalarla sınırlandırılmaktadır. Yeterli atölye olmayışı ve sınıfların kalabalık oluşu ile ikincil ders konumuna düşmektedir. Çocuğun okulöncesi eğitimi almadığı düşünüldüğünde, bu durumun olumsuz etkileri daha da artmaktadır.

Okulöncesi eğitimin ilköğretim 2.kademe 7. sınıf öğrencilerinin resim derslerindeki başarı durumunun incelendiği bu araştırmada elde edilen bulguların sonuçları şu şekilde özetlenebilir;

- Okulöncesi eğitimin %53'lük bir oranla,daha çok 1yıl olarak ve anasınıflarında alındığı belirlenmiştir. Bu sonuca göre, çocuklarının okulöncesi eğitimi almasını isteyen ailelerin, genellikle çocuklarını ilköğretime hazırlamak amacı ile anasınıflarına gönderdikleri söylenebilir.
- İnsan şeması çiziminde, ilköğretim 7. sınıf öğrencisinin sanatsal gelişiminde göstermesi beklenen davranışlar olan; cinsiyet ayrımının ve eklemlerin gösterilmesi, orantı ve duyguların yansıtılmasının okulöncesi eğitimi alan öğrencilerde, okulöncesi eğitimi almayan öğrencilere göre daha başarılı ve beklenen şekilde yapıldığı birleşmiştir.
- Uzam kullanımında, 7. sınıf öğrencisinin sanatsal gelişiminde göstermesi beklenen davranışlar olan; maskeleme yapma, çoklu taban çizgisi kullanma, basit de olsa perspektifi yansıtma ve üç boyutlu şekiller,şemalar çizmeyi, okulöncesi eğitimi alan öğrencilerin ortalama %70'i başarıyla gerçekleştirmiştir. Bu oranın okulöncesi eğitimi almayanlarda oldukça düşük olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç, okulöncesi eğitimi alan öğrencilerin kendine ait imgelerle, yer arasındaki bağlantıyı iyi bir şekilde kurduklarını, görme duyusunun ve görsel algısının olgunluğa eriştiği

şeklinde yorumlanabilir. Okulöncesi eğitimi almayanların büyük bir çoğunluğunun olması gereken düzeye erişemedikleri belirlenmiştir.

- Okulöncesi eğitimi alan ve okulöncesi eğitimi almayan öğrencilerin ana ve ara renklerin kullanımı arasında bir fark bulunamamıştır. Ancak, renk çeşitleri kullanımında; karışık renklerle gölgelemeler, doku örüntüleri yapma ve bununla boyut etkisini yansıtma konusunda okulöncesi eğitimi alan öğrencilerin daha başarılı oldukları belirlenmiştir. Bu sonuç, uzam kullanımında olduğu gibi, görsel algıların olgunluğa eriştiği ve görme duyularının geliştiği, iki boyutlu resim kağıdına boyut etkisinin yansıtılması konusunda çaba gösterildiği söylenebilir.
- Çizgi kullanımında iki grup arasında bir fark görülememiştir. İlköğretim 1.kademede her çocuk kalem tutmayı, yazı yazmayı, yazı yazarken çeşitli çizgiler kullanmayı öğrenir. Kalem rahatlıkla yönlendirebilmektedir. Ortaya çıkan sonucun her iki grupta da aynı olması bu şekilde yorumlanabilir.
- Okulöncesi eğitimi alan öğrencilerin ritim ve harekette, büyüklük-küçüklük, açık-koyu, renk ilişkileri, boşluk-doluluk dengeleri oluşturmada, içerik ve biçimle vurguda, biçim, miktar ve yön kontrastlarında okulöncesi eğitimi almayan öğrencilere göre daha başarılı oldukları görülmüştür. Yukarıda belirtilen özellikler, resim kağıdı yüzeyine tasarımın yerleştirilmesinde kullanılan ilkeler olarak bilinmektedir. Bu durumda, okulöncesi eğitimi alan öğrencilerin resim çalışmalarının estetik değerler taşıdığı düşünülebilir. Bu düşünceyi destekleyen diğer bir bulgu, birlik yönünden okulöncesi eğitimi alan öğrencilerin ortalama %60'lık bir oranda başarı göstermesi, okulöncesi eğitimi almayanlarda ise bu oranın ortalama %30 olarak görülmesidir.
- Yaratıcılık açısından okulöncesi eğitimi alan öğrencilerin özgünlük, esneklik ve akıcılık yönünden ortalama %50 başarı gösterdiği, okulöncesi eğitimi almayanlarda bu oranın ortalama %20 olduğu belirlenmiştir. Biçimsel ve tasarımsal yönden çeşitliliğin okulöncesi eğitimi alanlarda fazla olması, okulöncesi eğitimi alan öğrencilerin yaratıcı bireyler olduğunu ortaya koymaktadır. Bu durumu destekleyen diğer bir bulgu da, okulöncesi eğitimi alan öğrencilerin %59 oranında estetik düzenleme yapan yapıda olduğunun belirlenmesi ve bu oranın okulöncesi eğitimi almayanlarda %32 olmasıdır.

- Araştırmaya alınan okulöncesi eğitimi alan öğrencilerin tekniği başarılı kullanma ve özenli çalışma konusunda ortalama %65 oranında başarılı olduğu belirlenmiştir. Okulöncesi eğitimi almayanlarda bu oran ortalama %45'tir. Bu sonuçlara göre, okulöncesi eğitimi alanların, okulöncesi eğitim kurumlarında, erken yaşlardan itibaren sanat eğitiminin en önemli malzemeleri olan boya ları, okulöncesi eğitimi almayanlara göre, daha çok kullandıkları ve etkili bir şekilde kullanmayı öğrendikleri düşünülebilir.
- Okulöncesi eğitimi almayan öğrencilerin sanat yönelimlerinin %83'lük bir oranla şematik olduğu belirlenmiştir. Şematik yönelimde, resim çalışmalarında görülen şemalar katı, gelişmemiş ve acele olarak bitirilir. Araştırmada, okulöncesi eğitimi alan verilerine göre, okulöncesi eğitimi almayanların verilerinde ortaya çıkan; hareketli şemaların azlığı, insan şeması çiziminde 7. sınıf öğrencisinden beklenen niteliklerin başarı oranının az olması, doku örüntülerinin az kullanılması, daha çok simetrik, geometrik ve durağan şekillerin kullanılması şematik yönelimin daha çok görülmesini destekleyen bulgular dır. Bilindik formları kullanan şematik yönelimli okulöncesi eğitimi almayan öğrencilerinin, okulöncesi eğitimi almadıkları için özgün düşünceler üretebilmeleri için gerekli olan, farklı deneyimler ve zengin-uyarıcı çevre olanaklarından yoksun olarak yetiştirildiği sonucuna varılabilir.
- Araştırmada ortaya çıkan bulgularla, okulöncesi eğitimi alan öğrencilerin %61'lik bir oranla sezgisel yönelime sahip oldukları belirlenmiştir. Çeşitli çizgiler, renkler kullanarak kendine özgü tasarımlarla, sayfanın tamamını kullanan sezgisel yönelime sahip okulöncesi eğitimi alan öğrencilerin, okulöncesi eğitim kurumlarında karşılaştıkları zengin-uyarıcı çevre olanakları ve farklı, çeşitli materyallerle olan deneyimlerinin etkisinin olduğu sonucuna varılabilir.

Yapılan bu araştırmada, verilerin ortaya koyduğu bulgular ışığında, okulöncesi dönemde kurumlarda alınan eğitimin, aradan yedi yıl gibi bir zaman geçmiş olmasına rağmen, okulöncesi eğitim almış öğrencilerin, okulöncesi eğitimi almamış öğrencilere göre, ilköğretim 2.kademe resim derslerinde daha başarılı oldukları belirlenmiştir.

7.2. Öneriler

Yapılan bu araştırmanın sonucunda, okulöncesi dönemde alınan eğitimin öneminin vurgulanması ve bu dönemde alınan eğitimin resim derslerindeki başarıyı arttırabilmesi için çeşitli öneriler getirilmiştir.

- İlköğretime başlamadan önce, özellikle sosyo-ekonomik düzeyi düşük ailelerin çocuklarına okulöncesi eğitimi verilmelidir. Çocuğun zihinsel, duygusal, sosyal, fiziksel, dilsel ve kişilik gelişiminde etkili olan ve etkisi ileriki yıllara yayılan okulöncesi dönemde, eğitimi yaygınlaştırmak amacıyla toplum ve aileler bilinçlendirilmelidir.
- Çocuğun ruhsal yönden rahatlmasını sağlayan, sağlıklı ve dengeli bir birey olmasına yardımcı olan sanat eğitimi, bilinçli ve eğitimli uzmanlarca erken yaşlardan itibaren verilmelidir. Bunu için okulöncesi eğitim kurumlarında çalışan anaokulu öğretmenleri, sanat eğitimi konusunda hizmet içi eğitimden geçirilmelidir.
- İlköğretim 1.kademede verilen sanat eğitiminin yetersiz olduğu görülmektedir. Çocuğun yaratıcı etkinliklerde bulunmasına, ruhsal olarak doyurulmasına yardımcı olmak amacıyla ilköğretim 1.kademededen itibaren atölyelerde, ders saati süresi arttırılarak ve küçük gruplar halinde, branş öğretmenlerince sanat eğitimi verilmelidir.
- Sanat eğitimi, okulöncesi eğitimi kurumlarından başlayarak, ilköğretim 1.kademe ve ilköğretim 2.kademede öğrencinin düzeyine göre, konuların birbiri ile bağlantısına dikkat edilerek, ardıllık içinde sistemli olarak programlanmalıdır.
- Okulöncesi eğitim kurumlarında, sanat eğitimi yalnızca el becerilerini geliştirici bir etkinlik olarak görülmemeli, çocuğa sanat eğitimi ve estetik bilinci verilmesi amacıyla sanatsal değerleri olan tıpkı basımlar gösterilmeli, müze ve sergiler gezdirilmeli, sanat atölyelerine geziler düzenlenmelidir. Okulöncesi dönemde alınacak sanat eğitimi ile kültürel değerleri kazanma, çevrede estetik görünümü bozan elemanlar fark etme ve düzeltme çabası bir davranışa dönüşecektir.

KAYNAKLAR

- Abacı, Oya, Okulöncesi Dönem Çocuklarında Görsel Sanat Eğitimi, 2. basım, Morpa Kültür Yayınları, İstanbul, 2003.
- Ak, Aysun, Ortadereceli Okullarda Sanat Eğitimi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), 1996.
- Akyüz, Yahya, “Anaokullarının Türkiye’de Kuruluş ve Gelişim Tarihçesi”, Milli Eğitim Dergisi, Sayı 132, Ekim-Kasım-Aralık, 1996, s.s. 18-21.
- Alkan, Cevat ve Mehmet Kurt, Özel Öğretim Yöntemleri: Disiplinlerin Öğretim Teknolojisi, 2. basım, Anı Yayıncılık, Ankara, t.y.
- Aral, Neriman, “Sanat Eğitimi-Yaratıcılık Etkileşimi”, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, sayı 15, 1999, s.s. 11-17.
- Artut, Kazım, Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri, 2. basım, Anı Yayınları, Ankara, 2002.
- Arı, Meziyet ve Belma Tuğrul, “Okulöncesi Eğitim”, Milli Eğitim Dergisi, Sayı 132, Ekim-Kasım-Aralık, 1996, s.s.18-21.
- Atan, Ahmet, “Yetenek, Sanat Eğitiminin Alt Yapısı Özelliğindedir”, Milli Eğitim Dergisi, Sayı 131, Temmuz-Ağustos-Eylül, 1996, s.s. 13-15.
- Ayık, Fuat, “Çocuksunun Dışavurumcu Resim Sanatındaki Yansımaları ve Sanat Eğitimindeki Önemi”, II. Sanat Eğitimi Sempozyumu: Resim-İş Eğitiminde Yeni Yaklaşımlar, Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, Ankara, 2004, s.s. 315-319.
- Balamir, Bünyamin, “Uygarlığın Anlamı Sanat Eğitiminde Saklıdır”, Milli Eğitim Dergisi, Sayı 131, Temmuz-Ağustos-Eylül, 1996, s.s. 16-17.
- Balcı, Yusuf B., “Sanat Eğitiminde Yeni Bir Yönetimsel Yaklaşım: Resim-İş Eğitimi= Sanat Eğitimi= Estetik+ Sanat Eleştirisi+ Sanat Tarihi+Uygulama”, Milli Eğitim Dergisi, Sayı 131, Temmuz-Ağustos-Eylül, 1996, s.s. 18-19.
- Başal, Handan A., Okulöncesi Eğitimine Giriş. Vipaş Yayınları:2, Bursa, 1998.
- Baykan, Suna, “Başarılı Bir Okulöncesi Eğitimi İçin İşbirliği Gerekir”, Milli Eğitim Dergisi, Sayı 132, Ekim-Kasım-Aralık, 1996, s. 22.
- Birsun, Mevlide, “Okulöncesi Dönemde Resmin İşlevi”, Ya-Pa Okulöncesi Eğitimi Yaygınlaştırma Semineri 2-3, Ya-Pa Yayınları, İstanbul, 1985, s.s. 78-82

- Baydaş, Nihat, “Sanat Kültürü Yansıtır”, Milli Eğitim Dergisi, Sayı 131, Temmuz-Ağustos-Eylül, 1996, s. 8.
- Buyurgan, Serap, “Estetik Çevre Oluşumunda Sanat Eğitiminin Önemi”, Milli Eğitim Dergisi, Sayı 131, Temmuz-Ağustos-Eylül, 1996, s.s. 20-21.
- Buyurgan, Ufuk ve Serap Buyurgan, Sanat Eğitimi ve Öğretimi: İlköğretim I. Kademe, Dersal Yayıncılık, Ankara, 2001.
- Büyükkaragöz, S. Savaş, “Okulöncesi Eğitim Kurumları ve Uygulanmakta Olan Programla İlgili Sorunlar”, Milli Eğitim Dergisi, Sayı 132, Ekim-Kasım-Aralık, 1996, s.s. 23-26.
- Cemal, Ahmet, “Sanat Eğitimi Ve Bilimsellik”, Anadolu Sanat Dergisi, Sayı 2, Kasım, 1994, s.s.19-23.
- Cengiz, K. Ceren, “Okulöncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden Beş-Altı Yaş Grubu Çocukların Hazır Materyale Bakarak ve Spontane Çizgi Çizme Becerilerinin Karşılaştırılması”, II. Sanat Eğitimi Sempozyumu; Resim-İş Eğitiminde Yeni Yaklaşımlar, Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, Ankara, 2004, s.s. 321-331.
- Çağlarca, Saadettin, Resim-Heykel: Plastik Öğeler, İnkilap Kitabevi, İstanbul, 1999.
- Dönmez, Nesrin, Resimsel Gelişim Aşamalarına Göre Anasınıfı Resimlerinin Fon-Figür Olarak Yorumlanması, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), 2002.
- Duman, Tayip, “Okulöncesi Eğitime Öğretmen Yetiştirme”, Milli Eğitim Dergisi, Sayı 132, Ekim-Kasım-Aralık, 1996, s.s. 27-28.
- Düzgün, Ali, “Plastik Sanatlar ve Tasarım Dersleri Uygulamalı Olduğu Kadar Teorik Konularıyla da Pekiştirilip, Desteklenmelidir”, Milli Eğitim Dergisi, Sayı 131, Temmuz-Ağustos-Eylül, 1996, s.22.
- Erbay, Mutlu, Plastik Sanatlar Eğitiminin Gelişimi, Boğaziçi Üniversitesi Matbaası, İstanbul, 1997 .
- Erbay, Mutlu, “Sanat Eğitimi Yöntemleri Üzerine Tartışmalar”, Anadolu Sanat Dergisi, Sayı 6, Şubat, 1997, s.s. 62-66.
- Erbay, Mutlu, “Sanat Eğitiminin Önemi”, Anadolu Sanat Dergisi, Sayı 7, Ekim, 1997, s
- Erden, Münire, Eğitimde Program Değerlendirme, 2. basım, Pegem Yayınları, Ankara, 1995.

- Erkunt, Nimet, Okulöncesi Eğitimi İle İlgili Uygulamalı Çalışmalar, Esin Yayınevi, Ankara, 1963.
- Etike, Serap, “Sanat Eğitiminde Çocuğa ve Gence Sanattan Anlayan Bir Kişilik Kazandırmak Hedeflenir”, Milli Eğitim Dergisi, Sayı 131, Temmuz-Ağustos-Eylül, 1996, s.s.23-24.
- Gel, H. Yücel, “Sanat Eğitimi ve Yaratıcılık”, Çağdaş Eğitimde Sanat, Yayın Kurulu: Jale Baysal v.dğr., Çağdaş Yaşamı Destekleme Yayınları:9, Demet Yayıncılık, İstanbul, 1994, s.s. 37-51.
- Gel, H. Yücel, “Eğitimde Temel Anlayış: Anlaşılabilirlik, Uygulanabilirlik, Geliştirilebilirlik”, Milli Eğitim Dergisi, Sayı 131, Temmuz-Ağustos-Eylül, 1996, s.s.25-26.
- Gökaydın, Nevide, Eğitimde Tasarım ve Görsel Algı, Milli Eğitim Basımevi, 1998.
- Gökaydın, Nevide, “Amaç, Çocuğun ve Gencin Yaratıcı Gücünü ve Estetik Sezgisini Geliştirmek Olmalıdır”, Milli Eğitim Dergisi, Sayı 131, Temmuz-Ağustos-Eylül, 1996, s.s.27-28.
- Gökbulut, Nur, “Sanat Eğitimi Programları ve Beklentiler”, Milli Eğitim Dergisi, Sayı 131, Temmuz-Ağustos-Eylül, 1996, s.s.29-30.
- Genç, Şengül ve Nuray Senemoğlu, Okulöncesi Eğitimi: İlköğretimde Etkili Öğretme ve Öğrenme Öğretmen El Kitabı, T.C. MEB Projeler Koordinasyon Merkezi Başkanlığı, Ankara, 2001.
- Güngör, Osman, “Resim-İş Dersleri Üzerine...”, Milli Eğitim Dergisi, Sayı 131, Temmuz-Ağustos-Eylül, 1996, s. 33.
- Gürkan, Tanju, “Okulöncesi Eğitimin Tanımı, Kapsamı ve Önemi”, Okulöncesi Eğitimin İlke ve Yöntemleri: Açıköğretim Okulöncesi Öğretmenliği Lisans Programı, Der. Şefik Yaşar, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2000, s.s. 1-10.
- Gürtuna, Sevgi, Çocuk ve Sanat Eğitimi: Çocuğum Sanatla Tanışıyor, 2. basım, Morpa Kültür Yayınları, İstanbul, 2004.
- Hurtwitz, Al and Michael Day, Children and Their Art: Methods For The Elementary School, 6.Pb. Harcourt Brace Collage Publihers, U.S.A., Orlando, 1995.
- İlköğretim Okulu Ders Programları: Resim-İş Programı 6-7-8, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 2002.

- İnce, Metin, “Sanatta Eğitim Sorunu ve Sanat Eğitimi İlişkisi”, Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, C.10, Sayı 2, Güz, 2000, s.s. 145-151.
- İnce, Metin, “Sanat Eğitimi/ Öğretiminin Gelişiminde İmge ve İmgesel Öğrenme Yaklaşımı”, II. Sanat Eğitimi Sempozyumu; Resim-İş Eğitiminde Yeni Yaklaşımlar, Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, Ankara, 2004, s.s. 181-185.
- İpşiroğlu, Nazan, “Duyu Algularının Eğitimi”, , Çağdaş Eğitimde Sanat, Yayın Kurulu: Jale Baysal v.dğr., Çağdaş Yaşamı Destekleme Yayınları:9, Demet Yayıncılık, İstanbul, 1994, s.s. 13-20.
- İpşiroğlu, Zehra, Eğitimde Yeni Arayışlar, Adam Yayınları, İstanbul, 1997.
- Karakaya, Tefvik, “Sanat Eğitimimizde En Sağlıklı Malzememiz Öz Kültürümüzdür”, Milli Eğitim Dergisi, Sayı 131, Temmuz-Ağustos-Eylül, 1996, s. 12.
- Karasar, Niyazi, Bilimsel Araştırma Yöntemi, 10.basım, Nobel Yayınları, Ankara, 2000
- Kehnemuyi, Zerrin, Çocuğun Görsel Sanat Eğitimi, 3. basım, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2000.
- Kırıoğlu, Olcay T., Sanatta Eğitim: Görmek, Öğrenmek, Yaratmak, 2.basım, Pegem Yayınları, İstanbul, 2002.
- Kurtuluş, Yıldız, “Sanat Eğitiminde İşbirlikli Öğrenme”, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi dergisi, Sayı 20, 2001, s.s. 201-205.
- Mayesky, Mary, Creative Activities For Young Children, 7. Pb. Delmar Thomson Learning, U.S.A., Albany, 2002.
- Michael, John A., Art and Adolescence: Teaching Art at the Secondary Level, New York and London Teachers Collage Pres, Columbia University, 1983.
- Montessori, Maria, Çocuk Eğitimi: Montessori Metodu, çev: Güler Yücel, 5. basım, Özgür Yayınları, İstanbul, 1997.
- Oğuzkan, Şükran ve Güler Oral, Okulöncesi Eğitimi: Orta Dereceli Kız Teknik Öğretim Okulları İçin, 12. basım, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 2003.
- Oktay, Ayla, Yaşamın Sihirli Yılları: Okulöncesi Dönem, Epsilon Yayıncılık, İstanbul, 1999.
- Oktay, Ayla, “Okulöncesi Eğitimin Düşünsel Temelleri”, Okulöncesi Eğitimin İlke ve Yöntemleri: Açıköğretim Okulöncesi Öğretmenliği Lisans Programı, Der. Şefik Yaşar, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2000, s.s. 11-28.

- Okday, Ayla, “Okulönesi Dönem Çocuğunun Gereksinimleri ve Okulöncesi Eğitimin Temel İlkeleri”, Okulöncesi Eğitimin İlke ve Yöntemleri: Açıköğretim Okulöncesi Öğretmenliği Lisans Programı, Der. Şefik Yaşar, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2000, s.s. 45-58.
- Okulöncesi Eğitim Programı, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı, Ya-Pa Yayınları, İstanbul, 2002.
- San, İnci, Sanatsal Yaratma ve Çocukta Yaratıcılık: Zihinsel Süreç ve Yetiler, Kişilik ve Anlatım Tipleri İle Eğitim Açısından, y.y., Ankara, 1977.
- San, İnci, Sanat Eğitimi Kuramları, Ütopya Yayınevi, Ankara, 2003.
- Seefeldt, Carol ve Nita Barbour, Early Childhood Education; an Introduction, 2.Pb., Merillan imprint of Macmillan Publishing Company, U.S.A., New York, 1990.
- Sezer, Hulusi, İlköğretimde Resim-İş Eğitimi: İlköğretimde Etkili Öğretme ve Öğrenme Öğretmen El Kitabı, T.C. MEB Projeler Koordinasyon Merkezi Başkanlığı, Ankara, 2001.
- Şirin, Mustafa R., “Çocukluğun İlk Evresi”, ”, Milli Eğitim Dergisi, Sayı 132, Ekim-Kasım-Aralık, 1996, s. 35.
- Sözen, Metin ve Uğur Tanyeli, Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğü, 5. basım, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1999.
- Stockrocki, Mary ve Olcay T. Kırıçoğlu, Ortaöğretim Sanat Öğretimi, YÖK Dünya Bankası, Milli Eğitimi Geliştirme Projesi, Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi, y.y. Ankara, 1997
- Tekiner, Özcan, “Okulöncesi Eğitimin Önemi ve Çocuğa Kazandırdıkları”, ”, Milli Eğitim Dergisi, Sayı 132, Ekim-Kasım-Aralık, 1996, s.10.
- Temel, Fulya, “Dünyada ve Türkiye’de Okulöncesi Eğitimi”, Okulöncesi Eğitimin İlke ve Yöntemleri: Açıköğretim Okulöncesi Öğretmenliği Lisans Programı, Der. Şefik Yaşar, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2000, s.s. 29-44.
- Turgut, M. Fuat, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Metotları, 10.basım, Yargıcı Matbaası, Ankara, 1995.
- Türkan, Burçin, “İlköğretim Okulları Resim-İş Öğretim Programının Değerlendirilmesi”, Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, C.9, Sayı 1-2, Güz, 1999, s.s. 61-75.

- Uçan, Ali, “Sanat Eğitiminin Niteliği: Üç Ana Türü Ve Bazı temel Sorunları”, Eğitim Dergisi, C.1, Sayı 2, 1992, s.s. 56-73.
- Üstünoğlu, Ülkü, “Okulöncesi Eğitim Döneminde Eğitim Kurumlarının Önemi ve Yaraları”, Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, C.2, Sayı 2, Ekim, 1989, s.s. 157-164.
- Yavazer, Haluk, Resimleriyle Çocuk: Resimleriyle Çocuğu Tanıma, 8.basım, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2000.
- Yıldırım, Ali ve Hasan Şimşek, Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, 2. basım, Seçkin Yayınları, Ankara, 2000.
- Yılmaz, Oya, Sanat Eğitiminde Yaratıcılığın Sanat Derslerine Yansıması, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), 2001.

RESİMLER LİSTESİ

Sayfa

Resim 1a. Okulöncesi eğitimi alanlarda şema kullanımı örneği	57
Resim 1b. Okulöncesi eğitimi almayanlarda şema kullanımı örneği	57
Resim 2a. Okulöncesi eğitimi alanlarda uzam kullanımı örneği	59
Resim 2b. Okulöncesi eğitimi almayanlarda uzam kullanımı örneği	59
Resim 3a. Okulöncesi eğitimi alanlarda renk kullanımı örneği	61
Resim 3b. Okulöncesi eğitimi almayanlarda renk kullanımı örneği	61
Resim 4a. Okulöncesi eğitimi alanlarda çizgi kullanımı örneği	63
Resim 4b. Okulöncesi eğitimi almayanlarda çizgi kullanımı örneği	63
Resim 5a. Okulöncesi eğitimi alanlarda doku örüntüleri kullanımı örneği	65
Resim 5b. Okulöncesi eğitimi almayanlarda doku örüntüleri kullanımı örneği	66
Resim 5c. Okulöncesi eğitimi almayanlarda doku örüntüleri kullanımı örneği	66
Resim 6a. Okulöncesi eğitimi alanlarda biçim, şekil kullanımı örneği	68
Resim 6b. Okulöncesi eğitimi almayanlarda biçim, şekil kullanımı örneği	68
Resim 7a. Okulöncesi eğitimi alanlarda renk kullanımı örneği	70
Resim 7b. Okulöncesi eğitimi almayanlarda renk kullanımı örneği	70
Resim 8a. Okulöncesi eğitimi alanlarda leke (ışık-gölge) kullanımı örneği	72
Resim 8b. Okulöncesi eğitimi almayanlarda leke (ışık-gölge) kullanımı örneği	72
Resim 9a. Okulöncesi eğitimi alanlarda hareket ve ritim oluşturma örneği	74
Resim 9b. Okulöncesi eğitimi almayanlarda hareket ve ritim oluşturma örneği	74
Resim 10a. Okulöncesi eğitimi alanlarda denge oluşturma örneği	76
Resim 10b. Okulöncesi eğitimi almayanlarda denge oluşturma örneği	76
Resim 11a. Okulöncesi eğitimi alanlarda vurgu oluşturma örneği	78
Resim 11b. Okulöncesi eğitimi almayanlarda vurgu oluşturma örneği	79
Resim 12a. Okulöncesi eğitimi alanlarda kontrast kullanma örneği	81
Resim 12b. Okulöncesi eğitimi almayanlarda kontrast kullanma örneği	81
Resim 13a. Okulöncesi eğitimi alanlarda birlik oluşturma örneği	83
Resim 13b. Okulöncesi eğitimi almayanlarda birlik oluşturma örneği	83
Resim 14a. Okulöncesi eğitimi alanlarda çeşitlilik oluşturma örneği	85
Resim 14b. Okulöncesi eğitimi almayanlarda çeşitlilik oluşturma örneği	85
Resim 15a. Okulöncesi eğitimi alanlarda uzamsal çeşitlilik oluşturma örneği.....	86
Resim 15b. Okulöncesi eğitimi almayanlarda uzamsal çeşitlilik oluşturma örneği....	86
Resim 16a. Okulöncesi eğitimi alanlarda yaratıcılık örneği.....	88
Resim 16b. Okulöncesi eğitimi almayanlarda yaratıcılık örneği.....	89
Resim 17a. Okulöncesi eğitimi alanlarda sınırları zorlayan yaratıcılık türü örneği....	91
Resim 17b. Okulöncesi eğitimi almayanlarda sınırları zorlayan yaratıcılık türü örneği.....	92
Resim 18a. Okulöncesi eğitimi alanlarda buluş yapan yaratıcılık türü örneği.....	93
Resim 18b. Okulöncesi eğitimi almayanlarda buluş yapan yaratıcılık türü örneği.....	93
Resim 19. Okulöncesi eğitimi alanlarda sınırları kıran yaratıcılık türü örneği.....	94
Resim 20a. Okulöncesi eğitimi alanlarda estetik düzenleme yapan yaratıcılık türü örneği.....	95
Resim 20b. Okulöncesi eğitimi almayanlarda estetik düzenleme yapan yaratıcılık türü örneği.....	95

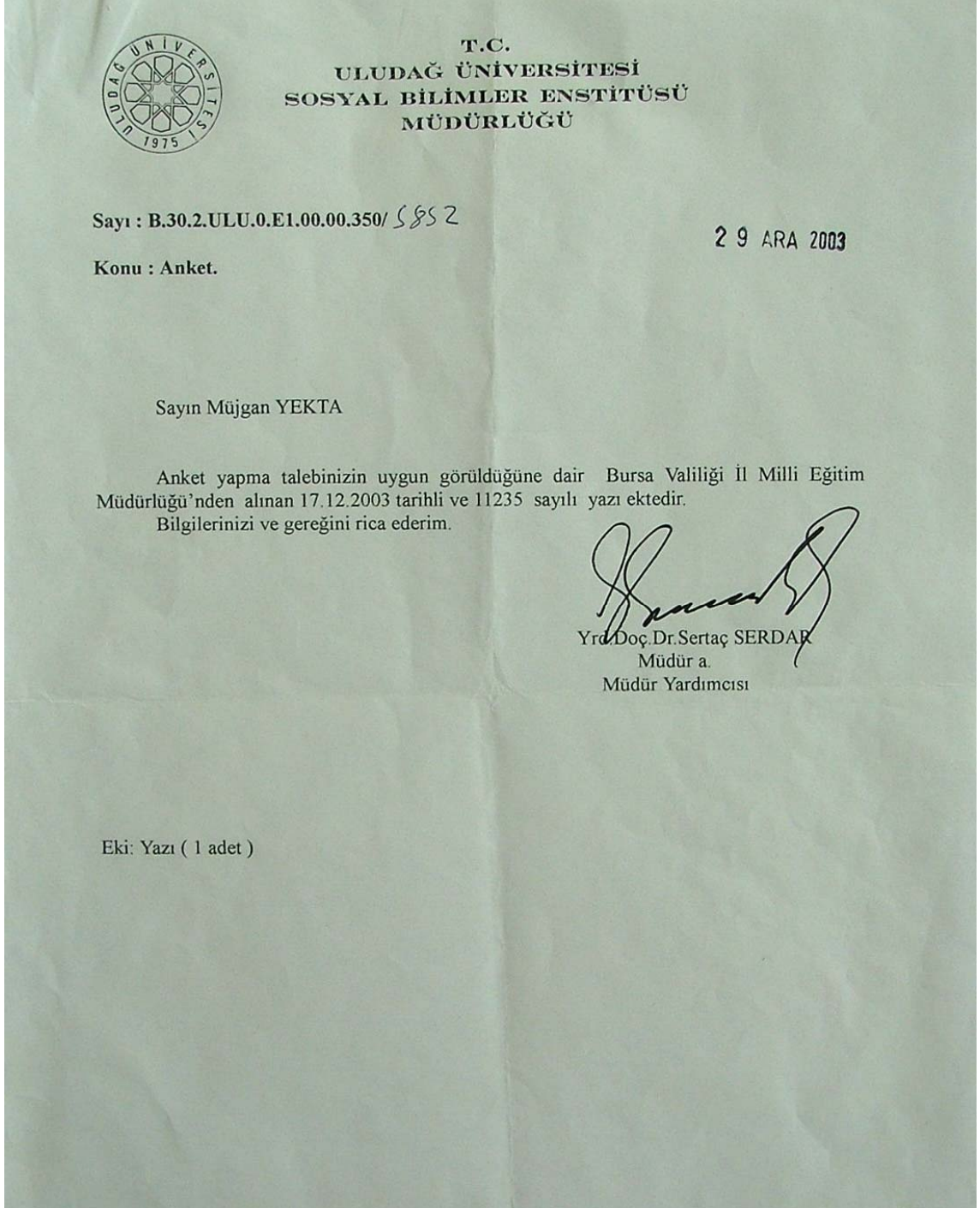
Sayfa

Resim 21a. Okulöncesi eğitimi alanlarda pastel boyada teknik başarı örneği.....	97
Resim 21b. Okulöncesi eğitimi almayanlarda pastel boyada teknik başarı örneği.....	97
Resim 22a. Okulöncesi eğitimi alanlarda suluboyada teknik başarı örneği.....	98
Resim 22b. Okulöncesi eğitimi almayanlarda suluboyada teknik başarı örneği.....	98
Resim 23a. Okulöncesi eğitimi alanlarda şematik sanat yönelimi örneği.....	100
Resim 23b. Okulöncesi eğitimi almayanlarda şematik sanat yönelimi örneği.....	100
Resim 24a. Okulöncesi eğitimi alanlarda mekanik sanat yönelimi örneği.....	101
Resim 24b. Okulöncesi eğitimi almayanlarda mekanik sanat yönelimi örneği.....	102
Resim 25a. Okulöncesi eğitimi alanlarda zihinsel sanat yönelimi örneği.....	103
Resim 25b. Okulöncesi eğitimi almayanlarda zihinsel sanat yönelimi örneği.....	103
Resim 26a. Okulöncesi eğitimi alanlarda sezgisel sanat yönelimi örneği.....	104
Resim 26b. Okulöncesi eğitimi almayanlarda sezgisel sanat yönelimi örneği.....	104

EKLER

	<u>Sayfa</u>
EK: 1. İzin Belgeleri	120
EK: 2. Gözlem Formu	123
EK: 3. Araştırma İçin Gidilen Okulların Listesi	127

EK: 1

Ek: 1. a.

T.C.
BURSA VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

12 Aralık 2003

SAYI : B.08.4.MEM.4.16.00.07-050/
KONU : Anket.

İL MAKAMINA
BURSA

Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Müjgan YEKTA 'nın "Okul öncesi Eğitimi Almış İlköğretim Okulu 2. kademe 7.sınıf öğrencilerinin Resim Derslerindeki Başarı Durumu" konulu tez çalışmasını İlimiz İlköğretim Okullarında öğrenim gören öğrencilere uygulama isteği Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'nün 18/11/2003 tarih ve 5345 sayılı yazıları ile belirtilmekte olup; anket örneği ekte gönderilmiştir.

Söz konusu anket soruları İlimiz Rehberlik ve Araştırma Merkez Müdürlüğünde kurulan komisyon tarafından incelenmiş olup; Okul Öncesi Eğitimi Almış İlköğretim Okulu 7.sınıf öğrencilerine uygulanması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde gereğini müsaadelerinize arz ederim.

Resat KÜMBASAR
İl Milli Eğitim Müdür V.

OLUR
.../.../2003

Ali Rıza ÇALIŞIR
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek: 1. b.

T.C.
BURSA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

12 Aralık 2003

SAYI : B.08.4.MEM.4.16.00.07-050/ 10563
KONU : Anket.

İL MAKAMINA
BURSA

Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Müjgan YEKTA'nın "Okul öncesi Eğitimi Almış İlköğretim Okulu 2. kademe 7.sınıf öğrencilerinin Resim Derslerindeki Başarı Durumu" konulu tez çalışmasını İlimiz İlköğretim Okullarında öğrenim gören öğrencilere uygulama isteği Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'nün 18/11/2003 tarih ve 5345 sayılı yazıları ile belirtilmekte olup; anket örneği ekte gönderilmiştir.

Söz konusu anket soruları İlimiz Rehberlik ve Araştırma Merkez Müdürlüğünde kurulan komisyon tarafından incelenmiş olup; Okul Öncesi Eğitimi Almış İlköğretim Okulu 7.sınıf öğrencilerine uygulanması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde gereğini müsaadelerinize arz ederim.

Memur : A.YÜZÜKIRMIZI 11/12
Böl.Şefi : A.YAZICI 11/12
Şb.Md. : O.ÜNAL 11/12
Md.Yrd. : A.TÜRKEN 11/12

Reşat KUMBASAR
Millî Eğitim Müdür V.

ÖLÜR
.../.../2003

Ali Rıza ÇALIŞIR
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek: 1. c.

EK: 2

GÖZLEM FORMU

Öğrencinin Cinsiyeti

Kız
Erkek

Okul öncesi eğitimi almış.

Evet
Hayır

Kaç yıl okul öncesi eğitimi almış?

1 yıl 3 yıl 5 yıl
2 yıl 4 yıl 6 yıl

Nerede okul öncesi eğitimi almış?

Kreş
Anaokulu
Ana sınıfı

EVET HAYIR

1. Fiziksel Özellikler Açısından İnceleme:

a) Şema kullanımı:

- İnsan şeması var.
- Cinsiyet ayrımı var.
 - Eklemler görülüyor.
 - Orantı var
- Hareketli şemalar var.
- Üç boyutlu şemalar var.
- Duygu var.

b) Uzam Kullanımı:

- Maskeleme var.
- Çoklu taban çizgisi var.
- Perspektif var.

EVET HAYIR**c) Renk Kullanımı:**

- Gerçekçi renkler var.
- Gölgelemeler var.
- Karışık renkler var.
- Dışavurumcu renkler var.

2. Tasarım Elemanları Açısından İnceleme:**a) Çizgi:**

- Dikey çizgiler kullanılmış.
- Yatay çizgiler kullanılmış.
- Kırık çizgiler kullanılmış.
- Eğik çizgiler kullanılmış.
- Dairesel çizgiler kullanılmış.

b) Doku:

- Çeşitli doku örüntüleri kullanılmış.
- Resim kağıdının yüzeyinde teknikte uygulanmış doku görülüyor.

c) Biçim, Şekil:

- Geometrik şekiller var.
- Organik şekiller var.
- Simetrik şekiller var.
- Asimetrik şekiller var.
- Hareketli şekiller var.
- Durağan şekiller var.

d) Renk:

- Ana renkler kullanmış.
- Ara renkler kullanmış.
- Renk çeşitleri kullanmış.
- Siyah,beyaz,griler kullanmış.
- Sıcak-soğuk renk kullanmış.
- Tamamlayıcı renkleri kullanmış.

e) Leke(Işık-gölge):

EVET HAYIR

- Gölgeleme kullanmış.
- Gölgeleme boyut etkisini vermiş

☐	☐
☐	☐

3. Tasarım İlkeleri Açısından İnceleme:

a) Ritim ve Hareket:

- Hareket var.
- Ritim var.
- Düzenli hareket var.
- Düzenli ritim var.

☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

b) Denge:

- Ölçü Bakımından
(Büyük-küçük dengesi var.)
- Değer Bakımından
(Açık-koyu dengesi var.)
- Renk Bakımından
(Renk ilişkilerinde denge var.)
- Düzen Bakımından
(Boşluk-doluluk dengesi var.)

☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

c) Vurgu:

- Renkle vurgu var.
- İçerikle vurgu var.
- Biçimle vurgu var.

☐	☐
☐	☐
☐	☐

d) Kontrast:

- Renk kontrastı var.
- Biçim kontrastı var.
- Miktar kontrastı var.
- Yön kontrastı var.
- İçerik kontrastı var

☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

e) Birlik:

- Tasarım elemanları açısından bütünlük var.(çizgi, doku, biçim, renk, leke)
- Tasarım ilkeleri açısından bütünlük var.(ritim ve hareket, denge, vurgu, kontrast)

☐	☐
☐	☐

EVET HAYIR

f) Çeşitlilik:

- Biçimsel çeşitlilik var.
- Renk çeşitliliği var.
- Uzam çeşitliliği var.
- Tasarımsal çeşitlilik var.

4. Yaratıcılık Açısından İnceleme:

- a) Özgünlük var.
- b) Esneklik var.
- c) Akıcılık var.

5. Yaratıcılık Türü Açısından İnceleme:

- a) Sınırları zorlayan bir yapısı var.
- b) Buluş yapan bir yapısı var.
- c) Sınırları kıran bir yapısı var.
- d) Estetik düzenleme yapan bir yapısı var.

6. Teknik Kullanım Açısından İnceleme:

- a) Tekniği başarıyla kullanmış.
- b) Ayrıntılı, dikkatli ve özenli çalışmış.

7. Sanat Yönelimi Açısından İnceleme:

- a) Şematik Yönelim
- b) Mekanik Yönelim
- c) Zihinsel Yönelim
- d) Sezgisel Yönelim

EK: 3

ARAŞTIRMA İÇİN GİDİLEN OKULLAR

- *Osmangazi İlçesinde Gidilen Okullar:*
 1. Tophane İlköğretim Okulu
 2. İnönü İlköğretim Okulu
 3. Reşit Paşa İlköğretim Okulu
 4. Hoca İlyas İlköğretim Okulu
 5. Altıparmak Fethi Açañçiçek İlköğretim Okulu
 6. Kükürtlü Ticaret ve Sanayi Odası İlköğretim Okulu
 7. Atatürk İlköğretim Okulu
- *Yıldırım İlçesinde Gidilen Okullar:*
 1. Yunus Emre İlköğretim Okulu
 2. Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu
 3. Ahmet Hamdi Tanpınar İlköğretim Okulu
 4. İhsan Dikmen 4 İlköğretim Okulu
 5. Namazgah İhsan Dikmen 3 İlköğretim Okulu
 6. Setbaşı İlköğretim Okulu
 7. Dörtçelik İlköğretim Okulu
- *Nilüfer İlçesinde Gidilen Okullar:*
 1. Ahmet Uyar İlköğretim Okulu
 2. Can Aydın İlköğretim Okulu
 3. Dilek Özer İlköğretim Okulu
 4. Cavit Çağlar İlköğretim Okulu
 5. Zekai Gümüşdiş İlköğretim Okulu
 6. Nedim Öztan İlköğretim Okulu
 7. Vahide Aktuğ İlköğretim Okulu

ÖZGEÇMİŞİM

1980 yılında Bursa’da doğdum. İlköğrenimimi burada tamamladım. 1998 yılında Bursa Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi’nden, 2002 yılında Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim-iş Öğretmenliği Bölümü’nden mezun oldum.

Aynı yıl Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim-iş Eğitimi bilim dalında yüksek lisans eğitimine başladım. Yard. Doç. Dr. Bedri Yalman’ın danışmanlığında “Okulöncesi Eğitimi Almış İlköğretim 2.kademe 7.Sınıf Öğrencilerinin Resim Derslerindeki Başarı Durumu” konulu teze başladım.

Müjgan YEKTA